

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KAFKA

OCAK 2015 Sayı: 5

Fiyat: 5 TL

ISSN 2148-7820

Bi dünya...

gazi çağdaş

Vedat Türkali • Adalet Ağaoğlu • Rakel Dink • İlber Ortaylı • Sunay Akın • Orhan Ayhan • Ridvan Akar
Nedim Şener • Cüneyt Özdemir • İclal Aydın • Hayko Bağdat • Özge Mumcu • Zafer Algöz • Metin Uca
Ali Ece • İbrahim Büyükak • Nihat Sırdar • İsmail Saymaz • Güçlü Mete • Umay Umay • Başar Başaran
Ebru Cündübeyoğlu • Simge Fıstıkoğlu • Oktay Kaynarca • Dilan Bozyel • Serkan Ocak • Candaş Tolga Işık

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Kaçırdığınız KAFA'lar

özel 4'lü setiyle sizlerle!

Tükenmeden almak için

www.kafadergi.com'u

ziyaret edin,

4 sayı birden

adresinize gelsin!

Fidel Castro, Che Guevara ve Raul Castro Santa Clara, Santiago de Cuba şehirlerini ele geçirdi. Küba'da Castro'nun zaferi... (1959)

Türkiye'nin altı minareli ilk camisi ve İstanbul'daki en büyük yapılarından biri olan Sultanahmet Camii'nin temeli atıldı. (1610)

Gerçek adı Sübutay Kesgin olan arabesk-fantezi müzik sanatçısı Azer Bülbül hayatını kaybetti. (2012)

Son 12 yılda bin 863 gazetecinin işsiz kaldığı Türkiye'de 'Çalışan Gazeteciler Bayramı' olarak kabul edilen gün. (1961)

Fenerbahçe'nin ve Türk Futbolu'nun efsane futbolcusu Lefter Küçükandonyadis zatürre nedeniyle tedavi gördüğü hastanede yaşamını yitirdi. (2012)

Atatürk'ün hayatında ilk defa İzmir'de düzenlediği basın toplantısı nedeniyle, Basın Onur Günü ilan edildi. (1923)

Kadınlar, Şukufezar dergisinde 'saçı uzun aklı kısa' deyimine karşı mücadele başlattı. (1886)

Sovyet birlikleri, Bakü'de 143 kişiyi öldürdü. Kara Ocak Katliamı. (1990)

Gerçeküstü eserlerindeki tuhaf ve çarpıcı imgelerle ünlenen, sürrealist ressam Salvador Dali hayatını kaybetti. (1989)

Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idam dosyası Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne gönderildi. (1972)

Mustafa Kemal Paşa İzmir'de Latife Hanım'la evlendi. (1923)

Belçika tarafından 'Türk Kültür Elçisi' unvanı alan unutulmaz sanatçı Barış Manço doğdu. (1943)

Polis tarafından atılan gaz kapsülünün başına isabet etmesi sonucu 269 gün boyunca komada kalan, 16 kiloya düşerek hayatını kaybeden Berkin Elvan doğdu. (1999)

Evrensel muhabiri Metin Göktepe, haber yapmaya gittiği bir spor salonunda sarı basın kartı olmadığı bahanesiyle polis tarafından gözaltına alındı. İşkence yapılarak katledildi. (1996)

Türkiye Gazeteciler Sendikası 'işverenin çalışanlara baskı yaparak sendikadan istifaya zorladığı' gerekçesiyle Milliyet gazetesini boykot çağrısı yaptı. (1992)

**TA
RİH
TE
O
CAK**

Türkiye'de ilk yüz nakli bebekken evlerinde çıkan yangın nedeniyle yüzünü kaybeden 22 yaşındaki Uğur Acar'a yapıldı. (2012)

Gazeteci Uğur Mumcu, 21 yıl önce bir pazar sabahı evinin önünde, arabasına konulan bombanın patlaması sonucu katledildi. Faili hala meçhul... (1993)

Köy enstitüleri kapatıldı. (1954)

2. Dünya Savaşı'nda 6 milyona yakın Yahudi'yi katleden, 1934'te kendini Führer ilan eden Adolf Hitler Almanya başbakanı oldu. (1933)

7 kez dünya şampiyonu olan ve 1 yıl önce geçirdiği kaza sonucu felç kalan Alman Formula 1 pilotu Michael Schumacher doğdu. (1969)

Şu an 14.349.273 olan İstanbul nüfusunun 1.022.495 olduğu açıklandı. (1926)

Kaybettiği bir iddia sonucu soyadından bir (y) eksiltten şair Cemal Süreya hayatını kaybetti. (1990)

İstanbul'da kadınlar Türk Kadın Partisi'nin kurulmasına karşı çıkarak "Onurumuz erkeklerinkinden çok yüksek olduğundan siyasette başarılı olamayız" dediler. (1958)

Şu an Türkiye'de 18.000 TL'ye bedelli olarak yapılabilen askerlik, 18 aya indirildi. (1924)

Dünyanın en küçük ve eski metrosu olan Karaköy-Beyoğlu tüneli hizmete girdi. (1875)

'Beyaz Kelebekler' müzik topluluğunun üç elemanı, Adapazarı yakınlarında geçirdikleri trafik kazasında öldü. (1970)

Galatasaray Üniversitesi'nin 142 yıllık tarihi binasında 'nedeni bilinmeyen' bir yangın çıktı. Çok sayıda tarihi eser ve kitap yangında kül oldu. (2013)

Bakanlar Kurulu, Kürtçe konuşma ve şarkı söylemeyi 'resmen' serbest bıraktı. 8 yıl sonra Ahmet Kaya, Kürtçe şarkı söyleyeceği için linç edilme tehlikesi atlattı. (1991)

Türkiye'de yasak olmamasına rağmen yasaklanan kürtajı, İzlanda yasallaştıran ilk ülke oldu. (1935)

ABD Temsilciler Meclisi, köleliği yasaklayan yasayı onayladı. (1865)

Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

*4'lü paketin sipariş bedeli 207TL olup, kargo gönderim ücreti alıcıya aittir.

Sunay Akın

"gömmeden önce biraz gezdirin beni"

Cemal Süreya'nın naaşını aldık, Şişli Camii'nin önünden cenaze arabasına koyduk. Hani o arabalarda cenaze kime aitse, ismi yazılı olan bir tabela vardır. Bir baktım, orada 'Cemal Süreyya' yazıyor, iki Y'yle... Tashih var!!! Ya hoca gidiyor ve son tabelada tashih var!

Cemal Süreya'nın naaşının Haydarpaşa Numune Hastanesi'nin morgunda olduğunu duyunca hemen soluğu orada aldım. Hatay Lokantası'nın sahibi Mehmet Ali Işık, Cemal Süreya'nın amcasının iki çocuğu ve oğlu Memo'dan başka kimse yoktu. Oysa bir gün önce gece evinde telefonlara hep ben bakmıştım. Herkes Hoca'nın nerde olduğunu, paraya ihtiyacımız olup olmadığını sorup, mutlaka geleceğini söylemişti. Ben **Numune Hastanesi'nin morguna gittiğimde bir kalabalıkla karşılaşacağımı umut ediyordum. En azından bir 25-30 kişi oluruz diyordum ama saydığım insanlar dışında kimse yoktu.** Hatay Lokantası'nın sahibi Mehmet Ali Işık, maddi olarak gereken her şeyi üstlendi.

Cenaze arabası geldi. Cenaze arabasına Cemal Süreya'yı koyacağız. Çünkü cenaze bir gün sonra Şişli Camii'nden kaldırılacak. Cenaze arabasına bindik. Ben önde, Cemal Süreya'nın oğlu Memo ve Mehmet Ali Işık arkada oturuyordu. Şoförün Numune Hastanesi'nden çıktıktan sonra güzergahı belli: Birinci köprüden, Ankara asfaltından karşıya geçecek, bizi Şişli'ye bırakacak. Yol güzergahına girmeden önce, bir anda aklıma Cemal Süreya'nın bir dizesi geldi. O da şu; Gömmeden önce biraz gezdirin beni... Şöföre dedim ki:

- Köprüye Ankara asfaltından gitmeyeceğiz.
- Nerden gidelim abi, başka hangi yol var?
- Harem'e gideceksin ama sahil yolundan gideceğiz!
- Abi, işimiz var. Daha başka cenazeler var, onları taşıyacağım. Adamı zar zor razı ettik. Ve Harem'e doğru yola çıktık. Kız Kulesi'nin önünden geçtik. Cemal Süreya demişti ya bir şiirinde; **"Kız kulesinin düş getiren pay senetleri, kısa günde kapış kapış gitti..."**

Cemal Süreya'ya tarihi yarımadayı gösteriyorum. Martıları, vapurları, Kız Kulesi'ni... Üsküdar'a geldik. Ve Kuzguncuk'a doğru giderken dedim ki içimden; Kuzguncuk'tan geçerken hemen orada bir kahve var. Ve Can Yücel hep orada oturur. İster misin Can Yücel orada olsun... Eğer Can Yücel oradaysa arabayı durdurtacağım ve diyeceğim ki:

Hocam bak Cemal Süreya'yı gezdiriyoruz.

Kuzguncuk'a geldik, kahveye baktım. Can Yücel yok! Hemen içeriye doğru giren sokağa baktım, 70-80 metre ilerde Can Yücel elleri arkada yürüyordu. "Hocaam! Hocaam!" diye bağırdım. Şöföre "Dur!" dedim. "Duramam abi, cenazelere yetişeceğim" dedi. Durmadı... İçimde uktedir. Demek ki biz birkaç saniye önce gelsek, Cemal Süreya'yı taşıyan cenaze arabasının önünden Can Yücel geçecekti. Hiç unutamam o anı...

Sonra ertesi gün, namaz için Şişli Camii'ne gittik. Hocayı son yolculuğuna uğurlayacağız. Çok enteresan bir şey oldu: Hiç kimse bilmez bunu... Bir kadın geldi; siyah şapkalı, siyah paltolu... Çok şık ve çok güzel bir kadın... Filmlerden çıkmış gelmiş gibi... Cemal Süreya'nın kız kardeşi Perihan Hanım gidip onunla bir şeyler konuştu. Tanıyordu, dedim demek ki... Acaba akrabası mıydı? Gittim, sordum Perihan hanıma... Perihan hanım cevap verdi:

"Suna o..." dedi.

Suna, Cemal Süreya'nın ilk aşkı! Ve hatta belki de 'Üvercinka'...

Cemal Süreya Üvercinka'nın kim olduğunu hiç söylemedi ya da bana söylemedi. Ama onun Suna'yı nasıl sevdiğini,

Suna'nın hayatındaki yerini çok iyi biliyorum. Yıllardır hiç görüşmemişlerdi. Ama Suna kalktı, Cemal Süreya'nın son yolculuğunda onu yalnız bırakmadı, geldi... Cemal Süreya'nın naaşını aldık, Şişli Camii'nin önünden cenaze arabasına koyduk. Hani o arabalarda cenaze kime aitse, ismi yazılı olan bir tabela vardır. Bir baktım, orada 'Cemal Süreyya' yazıyor, iki Y'yle... Tashih var!!! Ya hoca gidiyor ve son tabelada tashih var! Araba trafiğe çıktı, trafik nasıl sıkışık... Ben gerideyim ama görüyorum bir kadın koşuyor tabelaya doğru... Anladım durumu.. Yetiş, yetiş, dedim... Koştı, koştı... Ve son anda bir kadın parmak uçlarıyla ikinci Y'yi sildi... Ve araba trafiğe öyle çıktı, Cemal Süreya uzaklaştı... Cemal Süreya, "Öyle çirkin isim mi olur?" dediği, hiç sevmediği Kulaksız'daki, Kulaksız Mezarlığı'na gömüldü. Hocam derdim ona önceden, sohbetlerimizde; "Van Gogh'u da oraya gömmek lazım." Gülerdik...

Cemal Süreya'nın bugüne kadar hiç kimseye anlatmadığım son yolculuğu Kulaksız'da işte böyle bitti...

Cüneyt Özdemir

birand'ın koltuğu

Bugün yıllardır onun çalıştığı yerdeyim. Masadaki gazeteci arkadaşlarım sessizce bana baksalar da biliyorum ki gözleri Birand'ı arıyor...

Bu satırları sizlere Kanal D haber merkezinin köşesindeki odamdan yazıyorum. Karşımda Bağcılar'ın apartmanları, sıvasız duvarlarıyla sırtlarını benim pencereme dönmüş kara kara düşünüyorlar. Biraz ileride bir caminin minaresi bu sıradanlığı delip göğe doğru yükseliyor. Hemen yanında iki iş kulesi arsızca başını göğe kaldırmış apartman yığınının ötesinde demir ve çelik yığınları arasında sanki gelecekte geçen bir filmde ya da bilmediğimiz bir gezegenden ışınlanmış gibi duruyor. Saat 14:00 civarı haber merkezi bomboş. Muhabirler 'İş'te, yönetmenler yemektedir... Bu yazıda (tam da bu saatlerde) gazeteye göndereceği yazısını yazarak birkaç oda ötemde 7 yılını geçiren Mehmet Ali Birand'ı dilim döndüğünce sizlere anlatmaya çalışacağım. **Kimse bilmez, ben Mehmet Ali Birand'la ilk**

tanıştığımda

17 yaşındaydım.

Henüz lise öğrencisiydim ve yazları harçlığımı çıkartmak için turistik yerlerde çalışıyordum. O yaz, Marmaris İçmeler'de bir tekne

kiralama şirketinde mavi turdan gelen tekneleri temizliyordum. Bildiğiniz işçilik yani. Gelin görün ki benim aklım kitaplardaydı. Birand ile ilk kez bir mavi yolculuk dönüşünde Gorbacov'un yazdığı, Cenk Başlamış'ın Türkçe'leştirdiği Birand'ın da ön sözünü yazdığı 'Glasnost' kitabını imzalattırken tanıştık. Yani ben tanıştım! Onun beni tanımasına daha 5-6 yıl vardı. Dinç Bilgin'in görkemli teknesi 'Headlines' koyun ortasına demirlemişti. Kitabı imzaladıktan sonra kıçtan takmalı bir motorla Birand'ı o devasa tekneye götürmüştüm.

Sonra yıllar yılları kovaladı ben İletişim Fakültesi'nde okumaya ve çalışmaya devam ettim. Artık turizm işçiliğinden gazetecilik işçiliğine kaymaya başlamıştım.

Birand ile 3. sınıfta tanıştığımda Demirkırat Belgeseli'nin sonuna geliniyordu.

O gün sonradan Irak Cumhurbaşkanı olan Talabani ile Ankara'da bir söyleşide Birand ile tekrar tanıştık. Artık asistandım. Kasetlerin deşifresini yapmak üzere ben ofisin yolunu tutarken o ise her zamanki gibi İstanbul'a dönüyordu. Sonra adım adım o da beni tanımaya başladı.

32. Gün'de ilk yayınlanan haberimde sesimi beğenmedi. Beni yanına alıp seslendirme odasına girdi. Tıpkı benim de şimdi genç muhabir arkadaşlarıma yaptığım gibi bir haber metninin nasıl okunacağını gösterdi. Sonra bir daha, bir daha, bir daha...

Hiç bıkmadan usanmadan.

Benim tanıştığım yıllar Birand'ın şöhretin zirvesinde, kendi tanımlamasıyla 'bir kuşun kanadından gökyüzünde kopup yere inen bir tüy gibi' sarsıldığı yıllardı. Öcalan söyleşi nedeniyle yargılandığı yetmezmiş gibi Uğur Mumcu ve Emin Çölaşan yazıları ile Birand'ı iyiden iyiye yıpratmaya başlamıştı. Geç yaşında gelen şöhret -ki inanın Birand'ın sokakta yürüdüğünde Ankara Bulvarı'nda trafiğin durduğunu görmüşlüğüm vardı- elinden kayıp gidiyordu.

Birand'ı düşmek üzere olduğu kuyudañ

kurtaran çalışkanlığı oldu. O gördüğüm görebileceğim en çalışkan insandı. Herkesin umudu kestiği bir anda yeniden başlıyor, ilk günkü heyecanı hırsıyla işine tutunuyordu. Hiçbirimiz hıza yetişemiyorduk. Bazı geceler uykusuz sabahlıyor sabah ezanı ile eve gittiğimde Birand'ın telefonu ile uyanıyordum. Bir bahane uydurup uyanmam için telefon ediyor, hadi bakalım işe diyor... Gidiyordum. (Bunun nedenini ancak yıllar sonra Can Dündar'ın yazdığı 'Birand' kitabında anlayacaktım. Birand zorlu çocukluğundan hiçbirimize söz etmeyip bir sır gibi saklamıştı.) Birand ile herkes gibi ben de çok kavgaya çıktım.

Ancak 32. Gün ekolünün en önemli Omerta kurallarından birine ben de hiç ihanet etmedim. Ekip arkadaşlarımızdan hiçbirimiz, Birand başta olmak üzere birbirimiz hakkındaki olumsuzlukları kamuoyu önünde konuşmadık. Birand'ın çocuksu bir yanı vardı. **Küsmüyor, alınmıyor her seferinde 'önümüzdeki maçlara' bakıyordu.** Sanırım bu bana da sirayet etti. 'Birand okulu' denilen bir şey aslına bakarsanız uluslararası standartlarda gazetecilik okulundan başka bir

Hürrem Sönmez

kibritçi kıza şükranla

şey değildi. Yıllarca yurtdışında yaşamının avantajı ile hepimize bambaşka bir bakış açısı ve standart kazandırmıştı. Hele benim gibi çekirdekten yanında yetişen gazeteciler için bu müthiş bir fırsattı. Sonradan İstanbul'a geldiğimizde öğreneceğimiz Bab-ı Ali puşlukları ile kaybedecek zamanımız yoktu. Ya dünyanın bir köşesine en az 10 günü bulan yolculuklara çıkıyor ya da montaj masasında mütevazı bir ofiste günlerimizi geçiriyorduk. Ankara'da ve İstanbul Kanlıca'daki 32. Gün ofisleri öylesine her şeyden ve herkesten uzaktı ki çalışmak ve aramızda eğlenmekten başka çok fazla yapacak bir şeyimiz de yoktu.

Birand'ın bir bizimle bir de ailesi ile iki ayrı hayatı vardı. İşte ailesi bizdik. Hatta zamanın çoğunu bizimle geçiriyordu. Ancak kendi ailesi ile bambaşka bir arkadaş grubunun, yaşamın içindeydi. İkincisi birkaç resmi buluşma veya iş görüşmesi dışında pek de kesişmiyordu.

Yıllar geçip ayrı düştüğümüz zamanlarda bile her zaman gözü üzerimizdeydi. İyi bir iş yaptığımızda arayan hep ilk o oluyordu. Dedim ya çocuksu bir rekabetçiliği ve hırsı vardı. Birand meslekteki en güvendiğimiz abimizdi ama aynı zamanda en ciddi rakibimizdi de... Ben benzer bir ruh halini yıllar sonra bir tek Hasan Cemal'de yaşadım.

Ayrı bir ekolün, zamanın, ruhun insanları, gazetecileri onlar...

Yıllar içinde ben onu o da beni çözmüştü.

İngiltere'ye giderken **'Sakin orada vık vıklanma, sabret'** diyordu. Evleneceğim eşimi tanıştırdığım zaman meşhur 'afferrinnn'lerinden birini çekiyordu. Her gün haber yarışında bizi kolluyor, kendisi geçtiğinde seviniyor, biz geçince çaktırmadan bozuluyor ama dayanamayıp kutluyordu.

Sevgili eşi Cemre Hanım'dan sonra sanırım Birand'ı en iyi ve yakından tanıyan birkaç kişiden biri ben oldum. Sadece haberciliği değil, yaşamı, şöhreti, şöhretin elden gitmeye yüz tuttuğunda ne yapılması gerektiğini, hayatı yaşamayı, Bab-ı Ali puşlukları ile mücadele etmeyi...

Çok şey öğrendim. Tek kelime ile özetle dersiniz Birand iyi bir 'Mentör'dü.

Bugün yıllardır onun çalıştığı yerdeyim. Aynı manzaraya bakıp aynı insanlarla çalışıyorum. Bir anlamda onun koltuğunda oturuyorum. Bir kriz anında, herhangi bir tartışmada ya da hiç umulmadık anlarda Birand'ın eski odasıyla benim yeni odam arasındaki toplantı odasında kısa bir sessizlik oluyor... Masadaki gazeteci arkadaşlarım sessizce bana baksalar da biliyorum ki gözleri Birand'ı arıyor...

Aklımdan sessizce "Birand şu anda burada olsa ne yapardı?" diye geçiriyorum.

Dedim ya "adamın ruhunu biliyorum" diye...

Sonra (içimden) onun gibi bir **'Yaşşaaaa...'** patlatıyorum.

Bazen insanlar aranızda olmasalar da omuz başınızdan ayrılmıyorlar.

Sen çok yaşa sevgili Birand.

Buz gibi karlı bir yılbaşı gecesinde bir kutu bile kibrit satamayan kibritçi kızın önünden gelip geçer yeni yıl eğlencelerine yetişmeye çalışan insanlar; kürk paltolu hanımlar, neşe ile koşuşan çocuklar, kibritçi kızın ise terlikleri bile yoktur, ısınmak için elindeki kibritleri yakmaya başlar kibritçi kız. Önce şahane bir sofraya görür kibriti yakmasıyla, sonra sıcacık bir şömine, kürklü sıcacık terlikler görür, bir kibrit daha yakar ve çok sevdiği ninesini görür, yeni yılın ilk sabahı yoldan geçenler köşede donup kalmış çıplak ayaklı kibritçi kızı bulurlar, önünde yanmış kibrit çöpleri, yüzünde tebessüm.

Çocuklukta okuduğumuz meşhur Kibritçi Kız masalı, aradan geçen onca yıla rağmen asla unutmadığım, aksine savaşlar ve göçler ile her gün daha acımasız bir hâl alan "vahşi kapitalist modern hayat" içinde yanından geçip gittiğimiz çıplak ayaklı çocukları gördükçe daha da ağır bir hisle boğazıma çöken bir masal. Bazen arkadaşlarla kendimizi alaya alırsız "bizi bir o kibritçi kız bir de Kemalettin Tuğcu mahvetti" diye. Lâkin gerçek payı vardır içinde çünkü ara sıra da olsa sahip olduklarına şükredebilen, elindekini başkasıyla da paylaşmaya çalışan ve her şeyden önemlisi sadece kendisi için değil herkes için insan onuruna yakışan bir hayatı savunan fertler olmaya çabalayanların üzerinde, el kadar çocukken okudukları Kibritçi Kız'ın emeği çoktur.

Evvelden beri yılbaşı, bayram gibi topluca kutlanan günleri sevmem. Çünkü bu günler aramızdaki uçurumların, eşitsizliklerin, "feleğin sillesinin" en çok ayyuka çıktığı günleridir takvimlerin. Yoksulların daha yoksul, yalnızların daha yalnız, dertlilerin daha dertli hissettikleri günler. Işıklı vitrinler, süslenmiş ağaçlar, Noel babalar arasında hediyelere boğulan doğuştan şanslı çocuklara bakarken, kamplardaki çıplak ayaklı çocuklar gelir aklımıza, savaşın evinden toprağından koparttığı çocuklar, yedikleri midelerinde, giydikleri sırtlarında başkaca bir şeyleri olmadan el topraklarına sığınmış ihtiyarlar. Aklımıza gelir de ne olur, kederlendiğimizle kalırız çoğu zaman, lâkin belki biraz daha güçlü bir duyguyla arzu ederiz daha adil bir dünyada yaşamayı, belki biraz daha güçlü bir inançla mücadele ederiz hakkaniyetli bir hayat için. Az şey değil... Hiç değil.

Takvimler bir kez daha değişti, yılın son hanesi 15 oldu, bundan 30 sene evvel bu yıllara geldiğimizde zaman makinesinin ve ışınlanmanın icat edilmiş olacağına, canı çektiğinde gidip Ortaçağ'a bakabileceğine inanan saf çocuklardık. Işınlanma ve zaman makinesi icat edilmedi ama biz evimizden çıkmadan 21. yüzyılda Ortaçağ'a ait cümlelere ve görüntülere tanıklık eder olduk. Lakin hala çocukluktakine benzer bir saflıkla daha güzel bir dünya hayal etmeye devam ediyoruz.

Hayal kurabilenin umudu da var demektir. Hayallerimize kavuşamasak bile en azından hayallerimize inanmaya devam ettiğimiz bir yıl olsun 2015 hepimiz için, dünyadan dileği bir parça huzur ve mutluluk olanlara daha adil davranan bir yıl olsun... Şarkıdaki gibi "benim hâlâ umudum var" diyebildiğimiz...

Nihat Sırdar

3 arkadaş

Acil çözüm olarak rakıyla ağız çalkalamayı önerdiler. Ancak çalkaladıktan sonra tükür denmediği için ilk rakımı susuz içmiş oldum.

Seksenli yılların sonu. Heybeliada iskelesinde üç delikanlıyız. Ben, Göksel ve Murat. Ortaokulun son yılında o zamanlar pek makbul olan 'subay olma isteği' ile yanıp tutuşuyoruz, sonraki yıllarda o subayların başına gelecek adaletsizlikleri bilmeden... Okulumuz Vedide Baha Pars Ortaokulu. Daha kayıt sırasında bize aslında geleceğimizin nasıl olacağını ve hayatta nelerle karşılaşacağımızı göstermiş bir okul. Ali Suavi İlkokulu'ndan mezun olunca civarda kayıt yaptırabileceğimiz okulun burası olduğu söylenmişti bize. Bunun üzerine kayıt için annemle birlikte gittik ilk kez. Kayıt masasının arkasına oturmuş 'Okul Aile Birliği' üyeleri ve yüzlerindeki **"Ne kadar bağış, o kadar ihtimam"** sırtışları karşıladı bizi. Annem utana sıkıla bağış yapamayacağımızı, buna maddi imkanımızın olmadığını anlatmaya çalışırken bugün bile suratındaki meymenetsizliği hatırladığım kaba bir herif "Tamam hanım uzatma. Çek şu kartondan dil kurasını" dedi. Üzerinde 'Rize Turist Çayı' yazan iki kutu vardı masada bağış yapana farklı, yapmayana farklı kutudan kura çektiriliyordu. Bağış yapmayanların kutusundan hep Almanca, diğer kutudansa hep İngilizce çıkıyordu. İngilizce daha makbul olduğundan herkes o sınıfları istiyor, Almanca pek makbul olmadığı için bağış yapmayanlar, yani **'istenmeyenler'** bu sınıflara sürülüyordu. Okul başladığında fark ettim ki tek Almanca sınıfı bizdik. 1-K idi sınıfın adı. Zaten 1-L yoktu. En sonuncu bizdik yani. Bu dışlanmışlık ve ayrımcılıkla başladık ortaokula. Göksel sınıfımızın en çalışkanıydı. Murat sıra arkadaşımdı. Almanya'da doğmuş ve küçük yaşta Türkiye'ye dönmüş, bir sene sınıfta kalmıştı. Babasının Şehremini'de nalbur dükkanı vardı. Bizim Salı Pazarı'nda tezgah açtığımız yere çok yakındı. Pazara gidince dükkanlarına uğrardım. Son sene lise için seçenekler ve sınavlar zamanıydı. Fen Lisesi, Meslek Lisesi ve Askeri Lise sınavları ayrı ayrı yapıldı. Sebebinin şimdi hatırlamıyorum ama biz 3 arkadaş Deniz Lisesi'ne gitmeyi kafaya koymuştuk. Soğuk bir kış günü gittik Heybeliada'ya. Sınav başvuru kağıtlarımızı teslim ettik. İskelede vapuru beklerken hayatımın ilk diş ağrısı beklenmeyen bir atakla tanıttı kendini. Kahvedekiler acil çözüm olarak rakıyla ağız çalkalamayı önerdiler. Ancak öneri sırasında çalkaladıktan sonra tükür denmediği için ilk rakımı susuz içmiş oldum Heybeliada İskele Kiraathanesi'nde. Daha sonra evinde olma ihtimali 'belki' olan bir dişçi'den bahsedildi. Kıvrana kıvrana kapısını çaldığımız Dişçi Amca iki fıs fıs ile uyuşturarak kesti ağrıyı ve birkaç gün ilaç kullandıktan sonra bir dişçiye gitmemi söyledi. Bu acı tecrübeyle başlayan Deniz Lisesi macerasının ikinci ayağı beden yeterliliği sınavıydı. Bu kez hava güzeldi. Önce büyük bir spor salonuna alındık. Burada önce soyunduk. Göz ile beden muayenesi yapıldı ve **Murat düztaban olduğu gerçeğiyle orada tanıştı.** Biz genelde sınavlarda verdiği kimi yanlış kopyalar nedeniyle düztaban olduğunu tahmin ediyorduk ama bu gerçeğin tıbbi olarak ortaya çıkması Heybeliada'ya kısmetmiş. Sonraki aşamada 1500 metre koşusu yapıldı: Ben o yıllarda okulun atletizm takımında olduğum ve böyle güzel tartan pist bir yana, Vefa Stadi'nin çamur deryası zemininde tempolu koşmaya alışkın olduğumdan koşuyu birinci bitirdim. Ve yazılı sınav günü... Anneler, babalar iskelenin yanındaki okul girişinde, biz ise nizamiyeden sonraki alanda sıra halinde bekliyorduk. Göksel'le arada bir göz göze geliyorduk.

titriyorduk resmen heyecandan. Sınav salonuna girdik ve sıramıza yerleştik.

Cevap kağıdında yapılması gereken lüzumsuz ama çok mühim karalamalar ve kutu doldurmacalar faslından sonra Astsubay olduğumu tahmin ettiğim sınav görevlisi "Sorusu olan var mı?" diye kükredi.

Ve ben bugün bile hâlâ hatırlamadığım o aptal soru için parmağımı kaldırıp okuldaki alışkanlıkla şıklattım. O sessizlik içindeki şıklama Astsubay'ın şiddetle dikkatini çekti;

-Kim o köpek çağıran?

-Benim efendim (Ayağa kalkıp)

-Nerelisin sen?

-İstanbul

-Otur yerine. Sen sınavı kaybettin...

Daha sınav başlamamış. Sorular ortada yok ve ben bu şekilde kaybettim öyle mi? O an kafamın içinde bin zonklama sesi oldu. Kulaklarım uğuldadı. Başka hiçbir sesi duyamaz oldum. Sorular dağıtıldı, sınav bitti ve eve döndük. Durumu anlattığım arkadaşlarım "Boşver ya. Seni korkutmak için söylemiş" dediler. Nitekim sınavım geçersiz değildi ama o ruh haliyle girdiğim sınavda ancak yedinci yedek listeye girebilmişim. Göksel asıl listeye girerek kazandı. Ben yedinci yedek listenin en başında, parmak şıklatan bir İstanbullu olarak Deniz Lisesi'ne giremedim. **"Bari elinde bir bilezik olsun"** diyerek Meslek Lisesi'ne kaydettirdi babam beni. Bu kez sınav kazandığım için bir 'kura' durumu yoktu. Lisenin son yılında radyoculuk başladı. Ben kendi hayatımın içinde parmak şıklatırken Murat babasını bir trafik kazasında kaybetti. Dükkanlarını sattılar. Sonra bir daha ondan haber alamadım. Göksel, Deniz Lisesi'ni ve Deniz Harp Okulu'nu dereceyle bitirdi. Denizaltı Subayı oldu. Son konuşmamızda Denizaltı Komutanı olduğumu öğrendim. Bizim o sınavı girmemizin üstünden tam 25 yıl geçmişti... Kaderin cilvesine bakın ki bundan iki ay önce yayın yapmak üzere Gölçük Donanma Komutanlığı'na gittik. Türk radyoculuk tarihinde ilk kez bir firkateynden canlı yayın yaptık. Yayını yapacağımız TCG Gökova'nın mürettebatıyla yayın öncesinde sohbet ederken geminin kaptanına "Benim bir arkadaşım var. Göksel. Denizaltıcı. Tanır mısınız?" diye sordum. "Tanımaz mıyım? Göksel benim sınıf arkadaşım" dedi. Hemen Göksel'i aradık ama ulaşamadık. 62 Babalık'ın (onun hikayesini başka bir yazıda anlatırım) garajında arkadaşlarımla sohbet ediyoruz. Hakan taksi çağırdı. Şoförün isminin de görüldüğü meşhur 'uygulamaya' bakıp "Murat Kalaycı geliyormuş" dedi. **Rakının verdiği etkiyle ben bağlantıyı kuramadım.** Taksi sokağın başına kadar geldi, garaja girmedi ve Hakan'ı alıp gitti. 10 dakika sonra telefonum çaldı. Hakan "Oğlum bu taksici arkadaş senin ortaokul arkadaşınmış" der demez bende jeton düştü. Bizim Düztaban Murat'la telefonda yaklaşık 10 dakika konuştuk ve buluşup hasret gidermek üzere sözleştik. 25 yıl sonra hayatımdaki tesadüfleri ve o anları düşünüp duruyorum bu aralar.

Böyle demeseydim, şöyle yapmasaydım, parmak şıklatmasaydım, o kapıdan girmeseydim, o telefonu açmasaydım...

İhtimaller sonsuz.

Tek bir gerçek var.

O parmak şıklamasa bu yazı olmazdı.

İlber Ortaylı

81 ilde osmanlıca öğretecek 81 kişi bulamazsın!

Osmanlıca bir dil değildir. Jargondur. Viyana'da da sarayda ve dairede konuşulan bir Almanca vardı ama hiç Hapsburg Deutch diye bir dil duyamazsınız.

Osmanlıca okulda öğretilmesine öğretilir de onu öğretecek kim var? O kadar öğretmen hiçbir zaman olmadı ki Türkiye'de. Osmanlıca öğretecek adamın ilk önce Arapça iyi kötü Farsça bilmesi lazım. Metinleri okumuş olması lazım. Bu mezunlara güvenerek bunları söylüyorsanız hayal kuruyorsunuz. Kim öğretecek burada? Bu bir muamma. Bu işi hallettiler mi ki millet kavga ediyor 'okutulsun, okutulmasın' diye. Kimse kusura bakmasın ben burada ciddiyet görmüyorum. Osmanlıca bir dil değildir. Osmanlıca, bürokrasinin kullandığı bir üsluptur. Kendine göre lugaatı olan bir yazışma dilidir.

18 ve 19'uncu yüzyıllarda Avusturya Bürokrasisi de kendine göre bir dil konuşur. Bundan hiç kimse şikayet etmez. Bu da Almanca'dır. Ama sokaktaki Alman'ın Avusturyalı'nın konuştuğundan farklıdır. Bir takım Latince deyimler vardır içinde, kendine göre cümleler kurulur. Osmanlıca da böyledir. Aynı bir dil gibi kullanıyoruz ama değildir. O bir dönemin dilidir. Ayrıca bu tip bir dili yeniden konuşmak mümkün olabilir mi onu da bilmiyorum.

Osmanlıca'nın zorunlu olması da son derece olanaksız. Bunlar siyasi söylemler... İlk önce doğru dürüst liseler kurulur edebiyatçı, tarihçi, hukukçu felsefi metinleri inceleyecek insanlar yetiştirilir. Orada çok ciddi bir şekilde batı dili, doğu dili metinleri okutulması lazım ki, çocuklar bunlara gitsin. Üniversitede bu uzmanlıklar kolay elde edilmiyor. Liselerde branşlar olmalı.

Bizantinistik yapacak adamlar Latince okur, Roma tarihi, hukuk yapacak adam Latince okur. Batı'da bunun örnekleri vardır.

Plan yok, proje yok bu durumu siyasileştiriyorlar.

'Ben mezar taşını okuyamıyorum' diyorlar. Mezar taşını okuyamamaktan daha feci bir şey var. Bütün millet seyrediyor. Mezar taşı edebiyatı yapana kadar onlara sahip çık! Onlar güzel eserler, ya kaçırılıyor Hollywood yıldızlarının bahçelerinden çıkıyor ya da kırıp atıyorlar yeni aileler giriyor. 'Kültür Ailesi' diye...Kazaskerin sülalesini siliyorlar, kendilerini koyuyorlar mesela... Boğazda ev almak gibi mezarlığın da iyisinde yer tutmak gibi bir alışkanlıkları var. Geçmişten bu yana Karacaahmet'te kendilerine

mezar yeri açmak isteyenlerin kaç tarihi mezar taşını yok ettiğini araştırırsanız ağzınız açıkta kalır. Önce sen bunlara bir sahip çık!

Aşiyân gördüm geçenlerde Mısırlı bir prensesin mezarını atıp kendilerine aile kabristanı yapmışlar!

Mezar taşı da yatıyor orada...

Mezar taşlarını kaçırıp başka ülkelere götürüyorlar. Los Angeles'a gidin bakalım, Hollywood yıldızlarının bahçelerini bir seyrete bakalım. Almanya'da, Avusturya'da, Fransa'da kaç tane villada kaçırılmış mezar taşları süs diye konulmuş?

Asıl bunlardan ne haber? İlk önce bunlara bir bakmak lazım. Şuur oturmamış, bunun siyasi lütfunu yapıyoruz.

Bu hiçbir şekilde tatmin edici değil.

Milli Eğitim Bakanlığı'ndan rica ediyorum.

Bu ricamın da faydası olur mu bilmiyorum

ama öğretmen kadroları olmadan evvel böyle şeyleri konuşmasınlar. Sonra mahcup olurlar. İngilizce öğretemiyorsunuz daha.

Yabancı dil konusunda yolda kalmış bir memleketiz. **Yabancı dil bilmeyen**

iki toplum var; biri Amerikalılar biri Türkler. Bu dil konusunu halletmek

öyle kolay bir iş değildir. Bir de bu kadar Osmanlıca öğretecek insan da yok. Toplasan 81 ilden 81 kişi çıkaramazsın. Osmanlıca'yı zorunlu kılıp ne yapacağız? Şakır şakır Osmanlıca mı konuşulacak?

'Bunlar dincilik yapacak' falan diyorlar, hiç alakası yok. O zaman bu kadar Arapça, Hristiyanca, Latince, Farsça öğrenen sovyet alimleri, Amerikalısı, Avrupalısı dindar mı oluyor? Komünist değiller mi? Böyle bir şey olur mu? İnsanların ideolojileri veya dünya görüşleriyle linguistik çalışmaları, dil çalışmalarının, dil öğrenmelerinin ne alakası var? Bunları nasıl ayınlştırıyorsunuz?

Batılılaşma dedik dedik ama bu memlekette Yunanca öğreten doğru dürüst kurum yok. Bu işler o kadar kolay değil. Nutuk atmakla, gramer kitabı ezberlemek ve ezberletmek aynı şey değil. Bu durum ütöpik bir varsayımdır. Bunun için kavga etmeye de gerek yok dillendirmeye de.

Özetle Milli Eğitim Bakanlığı'nda görev yapan insanların şunu bilmelerinde fayda var: Dil öğretmekle kültür aşılama aynı şey değildir.

Bir İngiliz asker Tiger isimli tankın altında yağmurdan korunurken... İtalya, 1944

Kraliçe Elizabeth isimli yolcu gemisi, Amerikan birliklerini 2.Dünya Savaşı sonunda New York'a getirirken... 1945

İrlandalı bir çocuğun köşebaşında bekleyen İngiliz askerleriyle karşılaşması. Belfast, Kuzey İrlanda - 1973

Berlin Duvarı'nın inşaatı. Almanya - 1961

Maden işçilerinin asansörle yeryüzüne çıkışı... Belçika - 1900

Japonların Pearl Harbor'a saldırısı - 7 Aralık 1941

1923'te doğan Sovyet gençlerinin 2. Dünya Savaşı başladığında 16 yaşındaydı ve bunların yüzde 80'ni hayatını kaybetti.

Umay Umay

anlamak bir itiraftır

parfüm yerine kolonya sürüyorsun. manolya, beyaz zambak. **beton yığınlarının arasında çiçek açan bir ağaç gibi dolaşıyorsun.** küf kokan bodrum katlarının basık havası baskılayamıyor çiçek kokusunu. kaldırımların ahenksiz iniş ve çıkışlarını zaptedemeye çalışıyor botların. çoğalan ve çoğaldıkça yalnızlaşan bir kentin içinde kayboluyorsun.

hep kaybolmayı yazdın. bir kaybın acısını. **ona dönüşüyorsun.** hayatta yol almak böyle bir şey olmalı. zamanı devirmek. whalter benjamin yanında yürüyor. sen pasajdan çorap alıyorsun. o sadece şaşıyor. sana değil, kulaklı çoraplara şaşıyor. bu kentte her şeyin alıcısı varsa sen de yalnız sayılmazsın. özgürlük için yürüyenler, sosyal haklar için yürüyenler, adalet isteyenler, kokular ve seslerin birleştiği bu noktada yaşıyor. bir çığlıkta dağılana kadar beraber yürüyorsunuz yolun sonuna. vitrin camlarından kendine bakıyorsun.

korkusuz ve kokusuz tek bir an arıyorsun...

kiliselerin dualarla aşınmış ahşap ve mum kokuları. tütsü satıcılarının yaktığı sandal ağacı kokusu. suriyelilerin kokusu. parasızlığın kokusu **ve sen çiçek kokuyorsun.** farkı yaratan sessizlik değildir hiçbir zaman. bu gürültü örneğin; tramvayın içinden geçen rüzgarın getirdiği bir şey. lastik ayakkabıların yağmuru ezerken çıkardığı ses. açlığın sesi var bu sokaklarda, küstah ve ezici bir ses. peşini bırakmayan her neyse, durursan öleceğin, koşarsan yetişemeyeceğin bir an. **senin için çizilmiş bir an.** yerin altından işleyen su kanallarının atardamar gibi dolandığı yan sokaklara dalıyorum. **benimle kaybolur musun?** benimle bulunur musun?

aşk dışında hiçbir şeye ait olmadan...

her notanın anlamı kendi içinde. örneğin; do majör baskın duygular demek ama ben en çok SE minör diyorum; kadere boyun eğen_ler kimse tarafından sahip çıkılmamış kelimelere dokunmak. bu yüzden anlamak bir itiraftır aslında.

bunu yaptın. elinde duran kar küresini sakladın.

kaybetmenin sessizliğine rağmen yeterince gürültü çıkarttın.

içine içimden geçen bir trenden sarktın.

sonra o şarkı çalıyordu: **biz o bulutları yağmur diye ceplerimizde ıslattık.**

ıslık çaldık, karanlık çaldık. görünmeyen bizi öldürmesin diye.

o şiirleri yazdık düşün pastalarından ağaçlara kadar.

sadece cesetlerimizden çiçek çıkıyordu ve öüyordu sesi, sisi, ciğeri, 8'i.

bir balığın çırpınışı gibi kalem. anlaşılmayı beklemeyen, anlamayı da sevmeyen...

SE minör kadere boyun eğenleri izliyorsun. bu bir erdem miydi? yoksa çok mu zavallı bir şey? kesin zavallı bir şey. neler olduysa sen aşkı hatırladın. bir gülücük karaladın boşluğa.

onların boşluğuna da; utandırmaz inşallah hayat sizi diye...

yaa SE minör, olanlar oldu artık yolumuza devam...

fitrat ve taziye dir artık bu vatan. ah kaybettin o güzel çocukları.

hala fotoğraf çektiyorsun onların solgun yaşamayan gözleriyle.

kar küresini salladın. aynı hızda **bulandı** kelimeler. sonra duruldu. varmak istediğin yere geldin mi, yoksa kayboldun mu çoktan? suyun akışını izlerken mi boğuldun? Se minör kadere boyun eğenler... gazetelerin üçüncü sayfasında tikanıp son sayfada hayata gol attım diye sevenler... ve ne çoklar, biz alnımızı duvara yaslayıp kolumuzu kanadımızı bağırırken;

sevmiyez sizi.

Ebru Cündübeyoğlu

Deli Kısarak

Benim aşkım bir deli kısarak

Güney rüzgarı atalarım.

Toprağa daya kulağını

Duy! Doğan günden evvel geleceğim.

Gördüğünde beni

Aldığın nefesi adım belle.

Seveceksem seni

Kalabalıklara karış

Oralardan gözlerimle yarış.

Yakalarsan rengi değil,

Işığın kalacak aklında.

Saçların en çok ellerine yakışacak

(Ve) Dudaklarımız aşkı dağılayacak.

Çiğ kaplayan bedenimin, karlısı hasret

Seni kavuran güneşe bürünecek.

Hayko Bağdat

manchester united'i eledik biz be...

**Amca Ermeni olduğumu bilmiyordu, konu buraya nasıl gelmişti?
Amca dünya tatlısıydı hani? Niye küfretti ki bana o kadar güzel bir
sohbetin ardından. Hassiktir...**

Sene 1993. Galatasaray'ın Şampiyon Kulüpler Kupası'na katılmasına ramak kalmış. Rakip Manchester United. Old Trafford'daki ilk tur maçı 3-3 berabere bitmiş. Öyle bön bön okumayın. "3-3 berabere bitmiş" diyorum. Orada, o takıma 3 gol atmak ne demek haberiniz var mı sizin?

Galatasaray'ın kadrosu efsane: Hayrettin Demirbaş-Bülent Korkmaz-Reinhard Stumpf-Kubilay Türkyılmaz-Yusuf Tepekule-Hamza Hamzaoglu-Suat Kaya-Falko Gotz-Tugay Kerimoğlu-Arif Erdem-Hakan Şükür.

Manchester'in kadrosu dünyada efsane: Peter Schmeichel, Steve Bruce, Lee Martin, Gary Pallister, Roy Keane, Paul Ince, Bryan Robson, Ryan Giggs, Lee Sharpe, Cantona, Hughes. İkinci maç Ali Sami Yen'de oynanacak. İşte o maç benim gittiğim ilk maçı.

Bizim okul Harbiye'deydi. Hala oradadır. Türkçe adı Özel Pangaltı Ermeni Lisesi. Orjinali Mihitryan Varjarian. Lise bitmek üzere ve okulun kıdemlilerinden bir grup genç maç için okulu kırmaya yeminliyiz. Kamer var, bizim Spak Kamer. Jilber var. Onlar hasta Galatasaraylı ve zaten her maç gidiyorlar. Ben iyi bir Fenerliyim ama statlara pek yolum düşmüyor. O zamanlarda yabancı takımla maç varsa bizim takımı tutmak daha iyi fikirdi. O maçların tamamı milli maç gibi algılanırdı. Şimdilerde bozuldu bu iş. Millet ecnebi rakibin formasıyla geziyor sokaklarda. Ne kadar ayıp...

Biletler çıkar çıkmaz Spak Kamer stadın önünde sıraya girmiş, zar zor 3 bileti koymuş cebine. Maça daha bir hafta var ama biz ayaklı reklam panosu gibi selam verene maç biletini gösterip havamızı basıyoruz.

Siyaset, ekonomi, trafik falan unutulmuş. Memleketin her köşesinde maç konuşuluyor.

Bir gece öncesinde Beşiktaş'tan taksiye binip Kurtuluş'a, eve gelmeye çalışıyorum. Taksici orta yaşını biraz geçmiş dünya tatlısı bir amca. "Ne tarafa gidelim oğlum?" diye sordu, ben ön koltuğa yerleşir yerleşmez.

Durur muyum? Çıkarıp yapıştırdım bileti amcanın burnuna. "Amca, biletim var vallahi. Maça gidiyorum yarın." Şoför amca ganimet bulmuş gibi aldı, inceledi, makul süreyi geçirmeden iade etti bileti bana. "Aferin size be, takımın desteğe ihtiyacı var. Keşke ben de gidebilseydim."

Kurtuluş'a doğru yavaş yavaş yol almaya başladık. Amca Beşiktaş'ı tutuyormuş. Fakat sonradan oluşacak futbol kültürünü önceden sezmiş olmalı ki yol boyunca bu tip müsabakaların nasıl memleket meselesi olduğundan söz etti durdu. O kadar haklıydı ki. Ligde rakibimiz de olsa Galatasaray'ın tüm futbolcularını yakından tanıyorduk mesela. Yani **Hakan Şükür yabancı kaleciyle karşı karşıya kaldığında gol olmasın diye dua edebilecek kadar gayri milli olmanın açıklanabilir bir tarafı olabilir miydi?**

Sonra skor tahminlerimizi beyan etmeye başladık. Amca beraberliğe razıydı. Bana yetmiyordu tabi. "2 farkla alırız" cümlesini kurmanın verdiği haz çok büyüktü.

Konuştuk, konuştuk, konuştuk... Vardık Kurtuluş'a. Amca ben artık inmek üzereyken koluma yapışp son nasihatını verdi usulca. "Bak oğlum, pırlanta gibi gençsin. Hep böyle kal. Bu toprakların insanları hep birbirine destek olmalıdır. Sağda solda Manchester'in içten içe kazanmasını isteyenler olabilir. Bakmayın onlara. Bizim takımlar dururken ne tutacağız *mına kodumunun Ermenilerini ya hu?!"

Araba bastı gaza uzaklaştı. Ben bir süre caddenin ortasında öyle kalakaldım. Ne oldu ki şimdi? Amca Ermeni olduğumu bilmiyordu, konu buraya nasıl gelmişti? Amca dünya tatlısıydı hani? Niye küfretti ki bana o kadar güzel bir sohbetin ardından. **Hassiktir...** Amca bana küfür etmedi yahu.

Manchester'e küfür etti. İyi de Manchester İngiliz takımı be? Cahil herhalde biraz bizimki. Bu kadar mı cahil ama? Kafamda deli sorular girdim evin kapısından, ev ahalisine selam vermeden geçtim odama. Kimseye anlatmadım meseleyi. Ertesi gün bizim sınıfta çocuklara da anlatmadım. Maç öncesi moralimiz bozulmasın, ne gerek var?

Maç günü geldi çatı en sonunda. Daha öğlen olmadan stada girmiştik bile. O zamanlar maçtan sekiz saat önce stada girdin girdin. Giremedin belki de biletin olsa da almazlar içeri

Allah korusun.

Televizyondan izlerken maç 90 dakika sürer. Statta 25 dakikada bitiyormuş meğer. O şut çekti, öbürü korner attı, ofsayt mıydı değil miydi demeye kalmadan 0-0 bitiverdi. Skora takılmayın, Galatasaray'ımız tur atladı işte. Memleket oldu yangın yeri. Bayrağı kapan atmış kendini sokaklara. Benzerini Tansu Çiller bizi Gümrük Birliği'ne soktuğunda yaşamışız, hatırla. Kalabalıkların yarısı Taksim Meydanı'na, yarısı Mecidiyeköy'e stada akın ediyor.

Saatler geçti, yorgunluk başladı. Tamam artık eve dönelim, dedik. Yarın okulda muhabbetine devam edeceğiz nasıl olsa... Şişli'den Osmanbey'e yürümeye çalışıyoruz ama mümkün değil. Arka sokaklardan gidelim. Bizim okulun oradan geçer Ergenekon Caddesi'nden Kurtuluş yaparız. Gerçi o sokaklar da keşfedilmiş, kalabalık ama saatte 37 adım atılabiliyor en azından. İleride bir karmaşa var. Kalabalıklar çok öfkeli. Ne oldu ki şimdi? Böylesi bir günde aramızda kavga eden çıkmaz değil mi? Tam da bizim okulun önünde kopuyor kıyamet. Nereye taşıyor bunlar yahu?

Özel Pangaltı Ermeni Lisesi'ni...

Yani Manchester United'i galiba...

Sabah okula geldik. Kamer, Jilber ve ben hiç konuşmadan varmışız eve gece. Sabah da hiç konuşmadık. Andımızı okuyup sınıflara geçtik. Sıralara oturduk. İlk ders tarih. Neriman Hoca anlatıyor; "Türkiye'de yaşayan herkes Türktür çocuklar. Alt kimlikleriniz başka bu başka, unutmayın."

Benim sıra camın hemen yanında. Cam dört yerinden kırılmış, geçici olarak naylon ile kaplamışlar. Yine de soğuk hava sızıyor içeri.

Ben ilk defa bu kadar üşüyorum.

Bizim şoför amca cahil değilmiş...

Muhammed Ali Clay, bu ayın 17'sinde
73. doğum gününü kutlayacak.

(17 Ocak 1942)

Akşamsefası

Orhan Ayhan

ali

Muhammed Ali kesinlikle sadece Şampiyon bir boksör değildir. O, Malcolm X'ten aldığı ilhamla siyahların bir fenomeni, kahramanı ve bir başkaldırı lideridir.

73 yaşına giren büyük kavgacı Muhammed Ali, 18'ine kadar hayatı toz pembe görüyordu. Annesinin büyük ilgisiyle sokak çocuklarından dayak yememek için ringlere gönderilmiş, orada bir polis memurunun yardımıyla o müthiş kabiliyeti ortaya çıkmıştı. O kadar sivri konuşuyordu ki doğduğu yer olan 'Louisville Leap' (Louisville Dudağı) lakabıyla biliniyordu. Altın Eldiven şampiyonu olduktan sonra kendisini ABD Olimpik Milli Boks Takımı'nda buldu. Savaşılacak ilk yer, 1960 Roma Olimpiyatları'ydı. Esas adı Cassius Clay olan Ali, '60 Olimpiyatları'nda müthiş bir performans göstererek 81 kiloda altın madalya kazandı. **Henüz 18 yaşındaydı. Hayat onun için tabii ki toz pembeydi. Ama eğer renginiz siyahsa özellikle Amerika'da göreceğiniz bulutlar pembe değil, gri renkte olacaktı.** Boynunda olimpiyat madalyasıyla Louisville'e indiği akşam bir restorana girip zevk ve gururunu etrafa saçmak, altın madalyanın onurunu herkesle paylaşmak istedi. Ama olmadı! Restoranın kapısında 'ZENCİLER GİREMEZ!' yazıyordu. Koca olimpiyat şampiyonu boynunda altın madalyasıyla kapıda adeta buz kesmişti. Sessizce restoranın kapısından ayrıldı ve hemen yanı başındaki Louisville ırmağının kenarına gitti. Boynundaki altın madalyayı ırmağa fırlatıp atarken Clay için yepyeni bir hayat başlıyordu. Acısını içine gömdü. Clay'deki kabiliyeti gören Kentucky'li İş Adamları Derneği bu genç umudun sponsoru oldular. Angelo Dundee isimli bir hocayı Clay için görevlendirdiler. Siyahi boksör sadece bir hoca, menajer, dert ortağı değil bir baba bulmuştu. Bu ikili ringde birlikte büyüdüler. 25 Şubat 1964'te Dünya Ağır Sıklet Boks Şampiyonu Sonny Liston'du. Liston ürkütücü bir şampiyondur. Ürkütücü olan sadece boks değil, mafyayla olan sıkı ilişkileriydi de... Ama Clay'in yüreği yumruklarından daha güçlüydü. Maç için neredeyse bütün bahisler Liston'a oynanmıştı. Fakat kazanan, daha doğrusu zengin olan 7'nci raundda şampiyon rakibini nakavtla yere seren Clay'e para yatıran birkaç kişi olacaktı.

Bu zafer Clay'in manevi yönden uyanışını sağladı. Kazandığı bu

maç o günlerde de Amerika'da büyük bir kahraman olarak siyahilerin liderliğine soyunan ve miting alanlarında binlerce kişiye heyecan yaşatan, umut aşılayan Malcolm X'le tanışmasına vesile oldu. Sadece Malcolm X değil, Müslümanların sık

sık hapse girip çıkan dini lideri Elijah Muhammed de Clay'in hayata bakış açısını genişleten bir başka kahramandı. Genç şampiyon, bu iki liderle kısa sürede anlaştı ve Müslümanlık fikri aklına çok yattı. Uzun süre kitaplar okudu ve sonunda Müslüman olmaya karar verdi. İsmi değiştirerek Muhammed Ali adını aldı. Sıra Sonny Liston'la rövanşa gelmişti. Muhammed Ali'nin din değiştirmesi taraftarlarının büyük bir bölümünü aleyhine döndürmüştü. Kendisinden adeta nefret ediliyordu. Ona rağmen 25 Mayıs 1965'teki Sonny Liston maçı dünya çapında ilgiyle

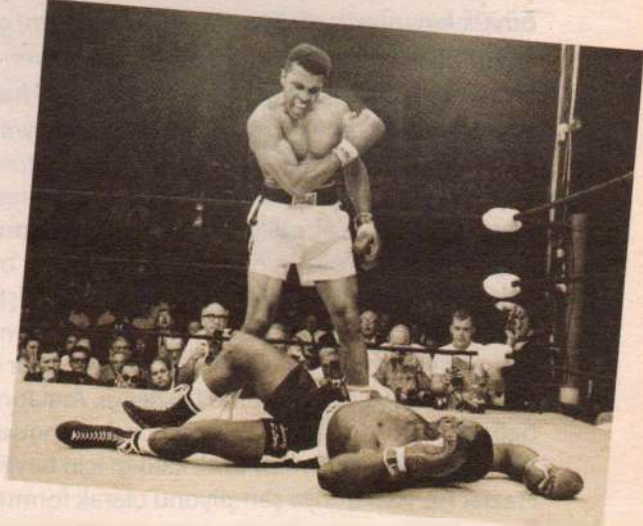
karşılandı. Müşterek bahisçiler büyük bir tedirginlik yaşıyorlardı. Kafalarında iki problem vardı: Birincisi Ali'nin din değiştirmesinin maça etkisi, ikincisi ise Ali'nin birinci maçıdaki galibiyetinin tesadüfi olup olmamasıydı. Boks dünyasının patronları ise büyük bir zevk içinde ellerini ovuşturuyor ve Ali'nin din değiştirerek yoluna büyük şampiyonluklarla devam edeceğini düşünüyor, kazanılacak milyonlarca doların hayaliyle tatlı rüyalar görüyorlardı. Aslında bu rüyayı görenler aynı zamanda gerçekle de yüzleşiyorlardı. Maç başlar başlamaz o ilk nakavt galibiyetinin tesadüf değil, gerçek olduğu anlaşıldı.

Ali rakibinin üstüne öyle emin bir tavırla gitti ki programındaki yumruklarının daha yarısına ulaşmadan Liston kendini sırtüstü yerde buldu. Henüz birinci raund bitmemişti. Ali sinirinden çıldırmış gibiydi. Rakibinin baş ucunda

elleriyle zaman zaman göğsünü yumrukluyor ve "Ayağa kalk ayı!" diye bağıırıyordu. Liston, o esnada derin bir uykudaydı.

Muhammed Ali'nin bu iki büyük zaferi boks patronlarını sevinçten çılgına döndürmüştü. Donking isimli 10-15 cm yüksekliğinde sipsivri saçlı bir organizatör Ali'ye talip oldu. Ali de bu işe çoktan yatkındı. Çünkü Liston zaferleri kendisini dolar milyoneri yapmıştı. Angela Dundee, Muhammed Ali'yi büyük bir başarıyla antrene ediyor, köşesinde harikalar yaratıyordu. Yeri gelmişken Dundee'nin Muhammed Ali için ne

olduğunu, gitmekte olan bir müsabakayı nasıl geri çevirdiğini anlatayım: 21 Mayıs 1966'da Muhammed Ali, Londra'da İngilizlerin Avrupa Şampiyonu efsane boksör Henry Cooper'la karşılaşacaktı. Ali'nin bu 5'inci unvan maçıydı ve ringe 4-0'lık bir avantajla çıkacaktı. Bütün rakiplerini alaya alıyor "Kelebek gibi uçar, arı gibi sokarım" diyerek özel sloganını dünya üzerinde milyonlarca kişiye adeta ezberletiyordu. Patronlar Ali'nin boksa getirdiği bu yeni kan ve büyük reklamla coşuyor, dünya televizyonlarında 190'dan fazla ülkede Muhammed Ali'nin

maçlarını yayınlatarak büyük bir ekonomik potansiyel yaratıyorlardı. İngiltere'deki maç çok önemliydi. Çünkü İngiliz boksörler yumruk yemekten yılmayan son derece dövüşken, keçi gibi inatçı özelliklere sahiptiler. Henry Cooper da bunlardan biriydi. Maç İngilizlerin büyük tezahüratı altında başladı. Cooper makina gibiydi. Kendisinden uzun boylu rakibi Ali'ye göz açtırmıyordu. Zaman zaman hakem araya giriyor ve Angelo Dundee boksörünün ne kadar müşkül durumda olduğunu yakından görüyordu. İlk 3 raund maç Cooper'ın üstünlüğüyle geçti. 4'üncü raundda Ali köşesine 'Groggi' durumda oturdu. Maça devam etmesi imkansız gibiydi. O esnada Angelo Dundee'nin olağanüstü uyanıklığı Ali'nin yolunu açtı. Dundee elindeki kesici bir aletle Muhammed Ali'nin eldivenini kesivermişti. Yeni eldiven bulunup eldiven değiştirilmesi dakikalar sürdü. Bu ise Ali'yi kendine getirdi. 6'ncı raundda Henry Cooper'ın yüzü kan çanağına dönmüştü. Keçi gibi inadıyla ayakta duruyor, adeta insan üstü bir gayret gösteriyordu. Hakem maçı durdurdu. Ve zafer Ali'nin oldu! Oysa maçın gerçek galibi Ali değil, Angelo Dundee idi. Muhammed Ali, Cooper'ın ardından Brian London, Karl Mildenberger, Ernie Terrel ve Zora Folley'i nakavt ettikten sonra 10'uncu maçının zafer sevincini yaşarken gene sivri bir çıkışla dünyada bütün gözleri üzerine çevirdi. **Amerika, Vietnam'da büyük bir savaş veriyor ve harp büyük kayıplarla sürüyordu. Ali için 'vatani görev' şart olmuştu. Fakat "Müslümanlar adam öldürmez" diyen Ali, Vietnam'a ve askere gitmeyi reddetti. Mahkeme 5 yıl hapis cezası verdi. Unvanı silindi, boks yasaklandı ve bir kenara atıldı.** Ödediği yüksek miktarda dolarlar sayesinde hapse girmedi.

Hayatının en güzel döneminde boksa ara veren büyük şampiyon 3 buçuk yıl sonra affedildi. Bunda dolar milyonerlerinin gizli rolü büyüktü. Çünkü Ali'nin ringlerden uzak kalışı boksu gene durağan hale getirmiş ve milyarlarca dolar kaybedilmişti. 8 Mart 1971'de Ali, Joe Frazier maçıyla yeniden ringlere döndü. 3 buçuk yıllık bokstan uzak kalışında denebilir ki kendisine en yakın dostluğu gösteren Joe Frazier'di. Aralarında sempati dolu bir bağ vardı. Buna rağmen sempati başka, ringdeki dövüş başkaydı. Ali, uzun süre ringlerden uzak kaldığı için hayli kiloluydu. Joe Frazier ise yeni dünya şampiyonu olarak formunun zirvesindeydi. Dünya boks camiası bu maç için yeniden alevlendi. Boks hastası ünlü şarkıcı Frank Sinatra özel Nikon fotoğrafçıları tutarak maçı fotoğraflama işine girişti. İki boksör arasındaki 15 rauntluk müsabaka nefes kesti. Puan olarak formdaki Frazier öndeydi. Son raundda bir kroşeyle Muhammed Ali'yi ringe düşürdü. Ali hemen ayağa kalktı. Bu son darbe hakemlerin işini iyice kolaylaştırmıştı. Maçın galibi Frazier oldu. Ancak Ali'de henüz iş bitmemişti ve ringden o kadar uzak kaldıktan sonra dünya şampiyonu karşısında 15 raund dövüşmek kolay değildi.

Ali, birkaç hazırlık maçından sonra 30 Ekim 1974'te Kinshasa'da yeni dünya şampiyonu George Foreman'ın karşısına çıktı. Ali için bu büyük bir şanstı. Düşmanları için ise büyük bir fırsat! Çünkü yeni şampiyon Foreman 125 kiloluk dev cüssesiyle adeta bir fırtına idi ve dünya şampiyonluğunu Joe Frazier'ı 2'nci raundda perişan ederek kazanmıştı. Hemen ardından Joe Roman'ı 1'inci raundda, demir yumrukları Ken Norton'u ise 2'nci raundda nakavtla yere indirivermişti. Böyle bir rakip karşısında Ali acaba ne yapacaktı? Maçı diğer bütün boks maçlarında olduğu gibi televizyondan ben yayınladım. Ali, Foreman'ı devamlı kendi köşesinde ağırladı. **Dev şampiyon,**

hafif göbekli Ali'nin yanına geliyor, onu iplerin üzerine sıkıştırarak sağ sol sağ sol yumruklarla halı döver gibi pataklayıp gong çalınca köşesine gidiyordu. Bu tam 7 raunt sürdü.

Gong çalar çalmaz Ali hemen köşesindeki iskemlesine oturuyor, Foreman ise o kadar büyük enerji sarf ettikten sonra 125 kiloluk cüssesiyle kendi köşesine 15-20 adım atıp ekstra bir enerji sarfıyla ulaşıyordu. Bu Ali'nin sinsi bir taktığıydı. 8'inci raunt başlar başlamaz ringin ortasında Ali, adeta bir yıldırım gibi Foreman'ın tepesine indi. Müthiş bir sağ kroşe, anında ikinci bir sol ve tekrar sağ kroşe 2 saniyenin içine sığdırıldı. **125 kiloluk dev Foreman boylu boyunca ringe serilmiş ve hayatının en büyük acısıyla karşı karşıya kalmıştı. Ali dünya şampiyonu olarak yeniden ringlere dönerken, gururu kırılan Foreman boksu bırakıp bir kiliseye çekildi ve 5 yıl papazlık yaptı.** Sonra yeniden boksa başlayan Foreman, ne kadar önemli bir sporcu olduğunu yaptığı büyük maçlarla ortaya koydu ve Ali boksu bıraktıktan çok sonra o gene devam etti. 45 yaşında yeniden Dünya Ağır Sıklet Boks Şampiyonluğu'nu kazandı. Bu ilgi çekici müsabakadan sonra Muhammed Ali, bütün davalarını kazanmış bir şekilde 2 Ekim 1980'de Las Vegas'ta Larry Holmes'le yaptığı maçı kaybederek boksa veda etti. Larry Holmes Muhammed Ali'ye uzun yıllar antrenman boksörü olarak hizmet vermiş ve Ali'nin bütün özelliklerini kapmıştı. Bu son maç ise 38 yaşındaki Ali için aslında tatlı ve huzur dolu bir veda idi. Muhammed Ali yaptığı 61 maçın 56'sını kazandı. 5'ini ise kaybetti. Vietnam'a gitmediği için geri alınan olimpiyat madalyası 1996 Atlanta Olimpiyatları açılışında ABD başkanı Clinton tarafından iade edildi. Aynı zamanda olimpiyatların açılış meşalesini yakma onuru da Muhammed Ali'ye verildi. **Tüm zamanların en büyüğü olarak ünlenen Ali acaba bu unvana niçin layık görüldü?** Hala en büyük olduğu tartışılan 13 yıl şampiyonluğu kimseye bırakmayan ve 63 galibiyet 3 mağlubiyetle büyük bir unvan sahibi olan Joe Louis neden Ali'nin gerisinde görülüyor? Ya dünyanın gelmiş geçmiş tek na-mağlup Ağır Sıklet Şampiyonu Rocky Marciano 49 maçın 49'unu kazanmasına rağmen neden Ali'nin üstüne çıkamıyor? Bu soruların cevabını vermeye her zaman hazırım da ne yazık ki yerimiz bu kadar...

Bence bir spor branşında sadece kazanmak değil, kazandırmak daha önemli. Dünya boksunu sivri dili, esprileri, ring serüvenleriyle uzun süre ayakta tutan Ali bu yüzden en büyük... Şu sıralarda dünya boksunun acıklı halini gözler önüne getirecek olursanız Ali'nin büyüklüğünü daha iyi anlayabilirsiniz. Bilmiyorum şu anda 'Dünya Ağır Sıklet Şampiyonu kim?' sorusunu doğru dürüst kaç kişi cevaplayabilir. Ama 60'lı 70'li yıllarda öyle değildi? Herkes gözü kapalı cevap verirdi: MUHAMMED ALİ...

24 Mayıs 1976'da Ali Münih'te Richard Dunn ile karşılaşacaktı. O maçı yarım saat önce Ali'yi ziyaret ettim. Beni görünce şaşırды. Müslüman bir ülkeden, Türkiye'den geldiğimi söyledim. Ve memnuniyetini ifade etti. Daha sonra da maçı izledim. 2000'de Ali'nin Türkiye'ye geldiğini hatırlıyorum ve beni hatırladı.

Nilay Uçar

sonrası sarılış ve ayrılış

Etraftaki sesleri bastırmak için kulaklıkları tıkaç yapıp kendi rızamla dinlediğim başka sesleri kafama hapsediyorum.

Osmanlıca zorunluluğu, resim derslerinin seçmelliği, "Ay ben çöp adam bile çizemem"çiler, sonra şehirlere dikilen estetik yoksunu, beton yığını anıtlar...

"Hobi olarak yaparsın, sigortalı bi iş bul"cu babalar ve "Aman sesini çıkarma"cı anneler...

"Ee sen atandın mı şimdi, var mı konuştuğun biri"ci teyzeler ve "Kız başına eve kaçta girdi"ci bakkal amcalar...

Siz para harcamamak için çayı evde demleyip arkadaşlarınızla sohbet ederken "Bekar evi, gireni çıkını belli değil"ci komşular...

"Deli deli çöp biriktiriyo, kaç yaşına geldi hala boyalarla oynuyo" diyen devlet memuru yaşlıları saymıyorum bile...

Tüm bu sesleri bastırmak için kulaklıkları tıkaç yapıp kendi rızamla dinlediğim başka sesleri kafama hapsediyorum. Otobüsteyim. Sanallıkta dolanırken,

Facebook'ta teşhir edilen yaşamlar arasından kıpkırmızı bir elbise gözümü alıyor. Otobüsteki kadınlar dar pantolon giydiği için başka bir kadını gözleriyle yerken, videodaki kırmızının cesareti beni cezbediyor. Tıkliyorum.

Tıkladıktan sonrası herkes gibi benim de gözlerimi dolduruyor. Şükür, arkasına saklanıp kalabalıkta da ağlamama yardım ve yataklık eden güneş gözlüklerim gözümde de modern dünyanın güçlü kadınlığı imajından ödün vermiyorum. Benimle birlikte videodaki kadının da gözleri doluyor: Marina Abramovic.

60'lı yıllarda ortaya çıkan vücut sanatı akımının ilk akla gelen temsilcilerinden. Bir kadın olarak performans sanatının 'baba'sı olarak anılıyor, o kadar yani. Sanatın resimden, heykelden bağımsız, bir düşünceden ibaret olabileceği fikri

akıllara geldiğinden beri konu üzerine çokça çalışmış, o performanstan bu performansa koşuyor. Bir gün geliyor, Ulay'la yolları kesişiyor.

Ruh eşi ya da tencere ve kapak ya da böyle bir ton benzetme... Birlikte yaptıkları her iş ayrı bir ses getiriyor, sürekli olay yaratıyorlar. Bu ikili işlerden beni en çok etkileyen 1977'de sergiledikleri "Breathing In/Breathing Out"tır sanırım. Performans süresince bireylerin başkalarının hayatı üzerindeki sömürsünü anlatmak için ağız ağıza

verip dakikalarca birbirlerinin nefesini soluyorlar.

Performans 17 dakika sonra oksijensizlikten bayılmalarıyla son buluyor. 1988 senesinde Ulay'ın ihaneti üzerine yol ayrımına geliyorlar. Çin Seddi'nin iki ucundan birbirlerine doğru 2500 kilometre yürüyüp ortada buluşmaları doksan gün sürüyor. Sonrası sarılış ve ayrılış...

Devamını otobüste izliyorum işte. Yıl 2010. Kırmızı elbisesiyle bir kadın, karşısındakinin düşündüklerini bakışlarıyla anlamak konulu bir performans gerçekleştirmek için, kafası önde oturuyor. Yüzlerce kişi kendisiyle

bakışmak için sıraya giriyor. Bir kez daha boş sandalyenin dolmasını bekleyip kafasını kaldırdığında gördüğü Ulay oluyor. 22 yıl sonra... Ellerini tutuyor. Yanaklardan birkaç damla tuzlu su süzülüyor kırmızı elbiseye... Sonra gözler bir daha açılıp kapanıyor, Ulay yok...

Şu an, hiç göstermese de, 68 yaşında Marina Abramovic. O, "Tehlikenin tanımını zorlayan ve kurcalayan sanat benim ilgimi çekiyor ve dahası, izleyenin gözlemi burada ve şimdi olmalı. Dikkatini tehlikede toplamak, şimdiki zamanın, şu anın merkezine kurulmaktır." derken ben, İstanbul trafiğinde çeşitli tehlikeler atlatıp orta kapının 'duracak' lambasını yakıyorum.

'Başıma gelen en iyi şey, acı çekmeye alışmaya başlamam.'

'Hayal edebildiğiniz her şey gerçektir.'

'Ruhunu tanıdığımda, gözlerini çizeceğim.'

Özge Mumcu Aybars

22 yıldır cenaze evi kuruluyor

24 Ocak 1993'te evdeydim, patlama oldu, babam öldürüldü. Cümle ne basit böyle yazıverince... Gözlüğü gözünde kalmış, kalemi ikiye kırılmış...

"22 yıldır cenaze evi kuruluyor." Bu cümleyi bir masada kurduğum zaman, ailesinin bir bireyini 'faili-belli' ve 'meçhul' kalan cinayetlerde yitirmeyen insanların yanındaysam eğer, bir duraklama oluyor. Bir sessizlik, bir ne diyeceğini bilememe hatta ne ifade ettiğimi ilk anda algılayamama, anlayınca cümlelerin ağırlığı karşısında yutkunma... Söylediğime pişman oluyorum bir süreliğine, sonra karşımdakinin sessizliğini doldurmak için cümleleri ardı ardına sıraladığımı fark ediyorum, "İşte her yıl evde komşularımız, teyzemler, kuzenler helva kavuruyor, litrelerce çay demliyor..." Hafif bir tebessüm geliyor karşıdan ama tam oturtamıyor yine duygusunu... Bakıyorum olmuyor, toparlamam lazım: "Bir de seçim öncesine denk geliyorsa, ev kalabalıktan yıkılıyor, milletvekili ya da belediye başkan aday adayları geliyor." Tamam, ağırlığımız geçti, gülümsemeye başladı karşımdaki: "Üstelik solda bir dağılma olduysa, deme halimize, birbirine tavır yapanlar, biri çıkınca diğeri girenler..." Özetle, birbiri ardına kurduğum, durum komedisi içeren saçma cümlelerimle, 22 yıldır yaşadığım ve az önce aktardığım ağır duyguyu dağıtmaya çalışıyorum, karşımdaki kendini mahcup ya da bir şekilde kötü hissetmesin diye.

Yıllarımın çoğu böyle geçti esasen. 24 Ocak 1993'te evdeydim, patlama oldu, babam öldürüldü. Cümle ne basit böyle yazıverince... Gözlüğü gözünde kalmış, kalemi ikiye kırılmış... Bacağının biri kopmuş. Patlayıcı ne kadar kuvvetliyse, 4 metrelik bahçe duvarı ile demiri atlamış vücudu karların üzerine düşüvermiş. Arabamız ters yüz olmuş, direksiyon havada, gerisi bir metal yığını. Saat 7'ye kadar bana görüntüleri göstermediler, yalnız da bırakıyorlardı bir yandan. Saat 7 haberlerinde arabayı ve babamdan kalanları gördüm; bir ağlama krizine girdim, beni sarılarak başka bir odaya soktular. Sakinleşmeye çalışıyorum, sakinleşmek neyse, işte onu bilmiyorum, ama sakinleşmem lazım, öyle diyorlar.

O gün, ortaokul hazırlık Şubat tatilindeyim. Babamsa, benim en değerli dostum ve sırdaşım. En değerli sırdaşınız kaybolduğuna nasıl inanabilirsiniz ki? 27 Ocak günü, milyon insan yürürken cenazede, gözlüklerim damla damla yağmurdan ıslanır ve insan yoğunluğundan buğulanırken, büyük bir boşluğun içinde olduğumu hatırlıyorum ama tam olarak ne düşündüğümü hatırlamam mümkün değil.

Sloganlar, ağlayışlar ve karanfillerin birbirine karıştığı

bir gün. O gün, cenazeyle beraber bize de karanfil atıyorlar... Bakıyorum, bir karanfil sapı gözlüğümün içine giriyor, ya tepine tepine ağlayacağım ya da huysuz ihtiyarlar gibi söyleneceğim onun yerine tüm dramın ortasında "Sap bula bula beni buldu" diye gülmeye başlıyorum. Durum komedisi, o günlerden bugüne bana miras kaldı, artık istesem de çekip çıkaramıyorum kendisini bünyemden.

Devam. 2007 sonbaharında, annemin siyasete girdiği yıl, çalıştığım işten ayrılıp vakıfta koordinatör olarak çalışmaya başladım. Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfı'nı, annem (Güldal), ağabeyim (Özgür) ve ben yönetim kurulu üyeleri olacak şekilde kurduk. O yıl, babamın öldürülüşünün 15. yılıydı. O yıl, nasılsa herkesin bir işi çıktı ve anma töreni organizasyonları ile hazırlanması gereken bir belgesel ile kalakaldım... Evin önündeki anmanın organizasyonu, akşam belgesel hazırlanması, 'Adalet ve Demokrasi Haftası'nın katılımcı kuruluşlarının etkinlikleri, afişler, bütçeler, tasarımların organizasyonu... Aşağı yukarı organizasyonun büyük bir kısmı üzerime kaldı. Yüzme derin suda öğrenilmiş,

o günlerde bir defa daha öğrendim. "Ne zor işmiş..." demiştim, akşam, kendi kendime yine, kimseye pek göstermeden. O zamanlar bu duyguları saklamanın iyi olduğunu sanırdım.

Hayat, yanında enteresan deneyimleri getiriyor. 1993'ten bugüne, ülkede çok ağır cinayet ve katliamları yaşadık. Sivas Katliamı, Ahmet Taner Kışlalı, Necip Hablemitoğlu, Hrant Dink cinayetleri, Cumartesi Anneleri, Roboski Katliamı, Gezi kayıpları... 1993 yılında yaşadığım

deneyim, beni bir anlamda 'tecrübeli' noktaya getirdi, eğitti. Deneyimle beraber gelenler neler mi? Öncelikle, aileleri yalnız bırakmamak gerekliliği. İkinci olarak ailelerin adalet arayışında, yani hukuki mücadelelerinde gerekli hukuki ve manevi desteği verme gerekliliği; bunun için acınızı suistimal etmeyecek avukatlarla beraber yürüme gerekliliği. Üçüncü olarak, ailenizi ve bir araya gelen aileleri bir biçimde birbirinden ayırmaya çalışan derin odakların savaşımına karşı dik durabilme becerisi. Dördüncü ve en önemlisi, travmanızı atlatabilmek için psikolojik ya da gerekirse psikiyatrik destek

alma gerekliliği. Ailelerle birlikte oturmak, konuşabilmek önemli. O zaman, eşyanın tabiatı gereği ideolojik birbirinden aykırı olabilecek yakınlarınızı kaybettiğinizde, ilk önyargıyı üzerinizden attığınızda, birbirinizin acısını yarıştırmadığınız zaman, belleklerinizi taze tuttuğumuz zaman; hem acıları aşabilme gücüne hem de adalete kavuşma iradesine beraberce sahip olabileceğimize inanıyorum. Bunların yanı sıra, uzunca bir zamandır, duygularımı saklamanın iyi olduğunu düşünmüyorum. Aksine, bu yazıyı yazarken ağlamanın benim halen kanayan yaramı sağaltacağına inanıyorum. Elbette medyanın dili olan acının pornografisine sığınmadan. Yoksa boğazımda bir yumruyla ölüp gidecektim. Boşuna olmayacak mı o zaman yaşadıklarım?

1993'ten sonrası, ailemiz için, hem bir adalet arayışı hem de babamın düşüncelerini ve gazetecilik anlayışını gelecek kuşaklara aktarma amaçlarıyla geçti. Adalet arayışında sonucumuz, devletimiz aksini iddia etse de, hala meçhul. Umut davası ile ilgili bir analiz yazmayacağım. Ancak, vardığımız noktada arabanın enkazının aileye devredilmeye çalışılması bile başlı başına hazin bir hikâye. Baktığınız zaman, bugün annem meclis başkanvekili... 'Devletlü' olana dokunulmayacağını düşünürsünüz, değil mi? Hayır, aksine, ülkenin vicdan noktalarından olan bir faili meçhul cinayetin, 'tüm yönleriyle' çözülmesini isteyen bir ailenin 'derin'ler tarafından rahat bırakılacağını mı sandınız? Annemin, cinayet sonrası yaşadığı tüm olayları anlattığı 'İçimden Geçen Zaman' yayınlandıktan sonra arabanın enkazının aniden verilmeye çalışılması da bir tesadüf müydü? Yoksa tüm hayatlarımız, devletin polisinin memurunun yaptığı kaza ve hatalardan ibaret bir zaman süresi mi? 24 Ocak 1993'te açılan yara,

kanamaya devam ediyor. Her yıl, 24 Ocak 1993, az önce anlattıklarımın hepsi ve daha fazlası benim için. Biz, o cenaze evini kurmaya, helvaları kavurmaya, çayları demlemeye, hala içi sızlayan insanlara kapı açmaya, kimi zaman durum komedileriyle kendimizi

sağaltmaya ömrümüz yettiğince devam edeceğiz. 1993'te doğanlar, bugün 22 yaşına giriyor. Bugün kocaman kadınlar ve adamlar oldular. Babam onlar için televizyonun eski devirlerinden kalan, ailelerinde derin bir travması olan, gazeteci gördüklerinde, mum gördüklerinde çağrışım kurdukları, bazen mahalle isimlerinde, bazen cadde isimlerinde, arada da sosyal medyada çıkan videolarıyla tanıdıkları bir güncel zaman 'kahraman'ı. Onlara da babamı, onun en güler yüzlü haliyle, ta 1983'te yazdığı şu satırlarla hatırlatmak belki iyi olabilir: **"Barış, herkes için barış... Özgürlük, herkes için özgürlük... Demokrasi, herkes için demokrasi..."**

Son not: Son yıllarda, kendimi günlüklerimden veya aldığım notlarımdan çıkarıp, bir cesaretle dışarıda yazıp çizmeye başladığım zamandan beri, her 24 Ocak'ta bir yazı talebi geliyor. Söz verdiğim için kendi kendime söyleniyorum her seferinde... Ve her benzer yazıya oturduğumda, boş Word sayfası ve ben birbirimize bakıyoruz ki Word genelde sessiz ve ıssız. "Ne yazayım? Hayır, yine ağlayacağım yazarken, deli miyim, niye yazayım?" derken, kendimi burnumu çeke çeke yazı yazarken buluyorum. 'Belleğimde Mezar Taşları'nı yazdım bir iki yıl önce, o gün babamla ilgili yazma sayfamı kapattığımı sanıyordum. Meğer kapatmamışım, hala yazacaklarım varmış.

Metin Uca

biz sıradan ölümlüler kim oluyoruz da tarih boyunca yüce makamlara dil uzatıyoruz!

Dilden inançtan çıkmışım, hediye paketiyle süslenmişim, kendimden geçersiz çizmelerimi aşmışım, makosen kutularına dalmışım, cızlavetle yıkılmamışım, AK'la kararı seçmişim, tüy dökücü, kıl çözücü, ultra gıcık, çok sesli, kıt nefesli, az insafli, çok az izanlı ben kulun, sana ne cüretle dil uzatmışım...

Politik, hiper hatta süpersonik, hijyenik, para-bolik, canım haşmetmeapım sana bir aykırılık mı yapmışım? Temini güçlüklü, ısraf-ı gülücüklü, en gelişmiş son model, vazgeçilmez, engellenemez, tasavvur dahi edilemez, ultramodern, son model liderlere karşı mı gelmişim?

Eski kafalı, çocuk akıllı, sıkıcı, yıkıcı, akli karışık, muzurla barışık, işçiye, emekliye karışık, dışa bağımlı, solu dağılımlı, iflah olmaz, dikiş tutturamaz, münafık, nankör siber uzaylı, dış galaksilerin maşası, Shakespeare'in soytarısı ben size karşı mı durmuşum? İnteraktif alemlerin efendisi, süper algı üstü sevgili, sınır zorlayan, sinir toplayan, çağ önü, çıkarsız varsız, sen ötesi yüce, sana dil darbesine mi kalkışmışım? Bu arsız ben kulun hazır, hızır, hınzır çözümlerin baş efendilerine yamuk mu yapmışım?

Siyasetin incisi, zarafet birincisi, özgürlüğün bekası Kristof Kolomb'ların atası, zirvelerin tapası, sana ve ilahi gücüne karşı çıkmak galaksinin gücüne gider, karanlık taraf heba eder, hep beraber hediye ne der, sana ne denebilir ki...

Sezonluk indirimim, her dair bildirimim, kalitenin ötesi adı, siyasetin damak tadı, sen ne dersin o olur.

Benzersiz, tasarsızım, tarafsızlığa kararsızım, iç sızım, dış sazım, modelim, modemim, modam, kültür abidesi yüce adam, her fikrine uyanım, klinik olarak kanıtlanmış çok açılı, bol acılı, derinlemesine nüfuz eden, dahiyane içerikli sızdırmaz, azdırmaz, yıldırılmaz, ön yıkamasız, beyin tıkamasız, test edilip onaylanmışım. Ben bunlara karşı mı çıkarmışım?

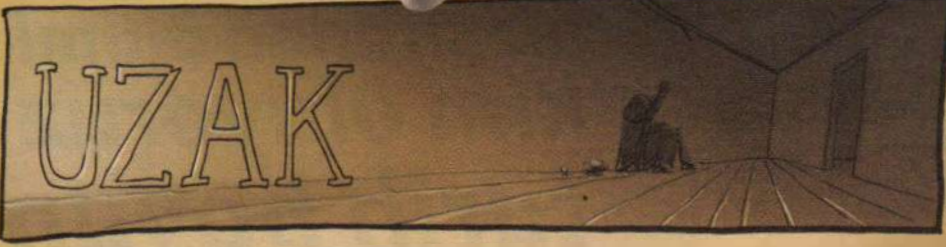
Anahtar teslimim, sana teslimim, yüksek çözünürlüklüm, kalıcı ve kaldırımcım, atalet ve adalet kılıcım, global fitratım, galiba ben fırlattım. Raf ömrü uzunum, piramitlere layığım, sen bana aldırma, sesini belirtme, gözlerini belirtme Metin'in geleneksel hali deyip tepkini büyütme.

Laf cambazı, gaf eleği, sistemin direği, düzenin bekası, sarayların cakası, cezalar çabası, değerli nur yüzlüm, 24 saatte kesin sonucum, sıkmayan papucum, etki alanı genişim, öfkeli işlemim, belirsiz istemim, sana dar gelmeyecek anayasayı kimler yazsın? Tıkalım gel seni fi tarihine desem sığmazsın. Özel gündemlim, güzel ünlemlim, susturulamayan, vazgeçilemeyen, hatta teklif dahi edilemeyen yüce efendim, derdimi anlatabildim mi bilmiyorum ama saygı ile arz ediyorum.

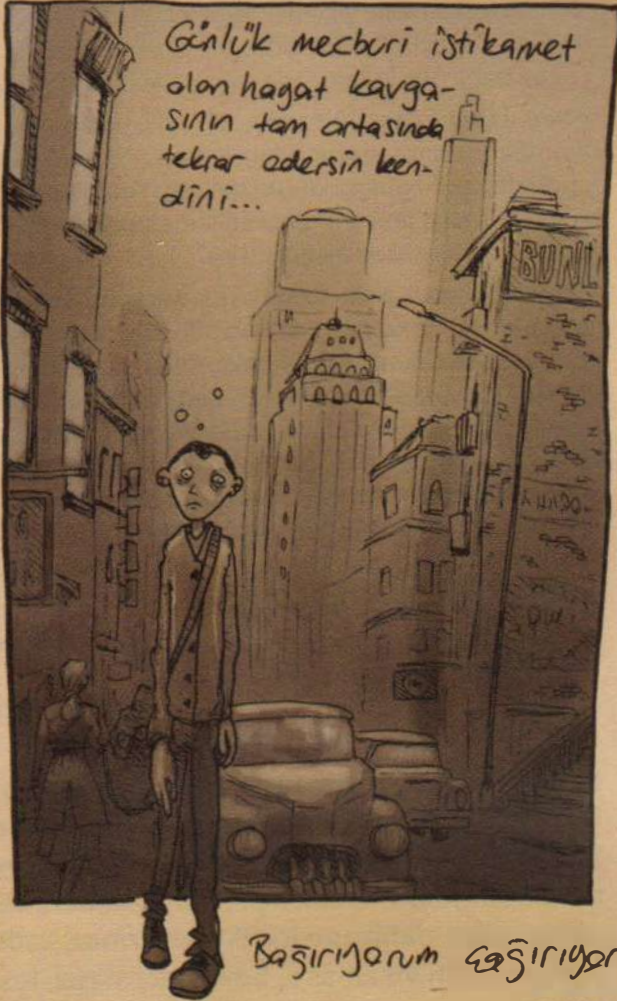
Hep güçlüyü seven, ona tapan ve önünde sevinç taklaları atan Metin'in...

Not: Bu yazıda kullandığım koyu ironik dile karşın Yeni Türkiye'de güce tapan yükselen değerli bağız! sanatçıların düzeyinde bir gülünçleşme sağlayamadım özür dilerim :)

Erdost Akbaba

Uzak kavramının yetmediği anlar vardır. Anlatılamadıkça daha da uzar. Bu havalarda yetebilmek, yetişmek sıkıntısı acının asıl sebebidir. Çok bilmiş bir iç çekme gelip oturur onbeş dakika da bir insanın ömrüne. Havanın aydınlanması en çok da gidişini protesto eder gibi.

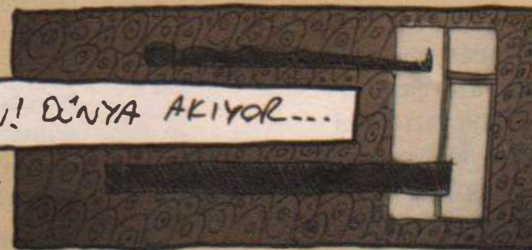
Yine de günün sonunda sen gelince aklıma yitiriyorum kendi kendime. Hayatımda deldürdün ne çok yer varmış diye. Eksik kalakalmak. Devrik cümlelerin de aklı başına hep sarmadan gelir. Bu yüzden keskin sirkedir. Bazen yağmur bile yağmaz (Bunu bile kendi üstüne alırdım) oturup seni düşünmeyi meşru kılmak istemişcesine. Uygun bir kaç cümle söylemek isterdim, kapkara kömine dönmüş içimi kustum kâğıtlara. Çok ayıplamış bir konu buldum (Tümü seninle ilgiliydi). Bir mide bulantısına dönüştü ömrüm sonrasında. Misal çıkartsam içimdekileri dışarı, ölüverecekmişim gibiydi. Tümüyle boşlukta salını vermek denebiliriz. Oysa yalnızlığımın beslediğim devamlı büyüyen yarın o bir gün söz dinlecek gibi bir evlat görüntüsü de vermeyen bu boşluğa. Bu paşa saçına bugünlerde tahammülüm kalmadı.

Başıyorum saçırıyorum. Yankı yapıyor.

El kadar halini bildiğim bu ke-
netayla kavgaya tutuluyorum.
Büyüdükçe büyüyor en sonunda
Sirtımı dönüp uyuyorum. Fakat
bu boşluk beni uyudukça beni
hayata döndüren bir alarm se-
si gibi. Bir boşluk seni alıyor,
acıktığı zaman seni dün-
yaya döndürüp sistem
ayarlarıyla oynamaya kalkıyor
-Sus artık!!
diyorum, cevap veriyor

-Beni sen büyütüp yetiştirdin burada iyiyim

İsimde ehliilleştirmesi bağlesine zor bir canavar, yazdan kalma bir sonbahar gününde asıl ol-
ması gereken yolumda (Senden sonra gitmek zorunda kaldığım bir yol bu) bir duvar önünde kursuna
dizilmeyi planlıyorum..

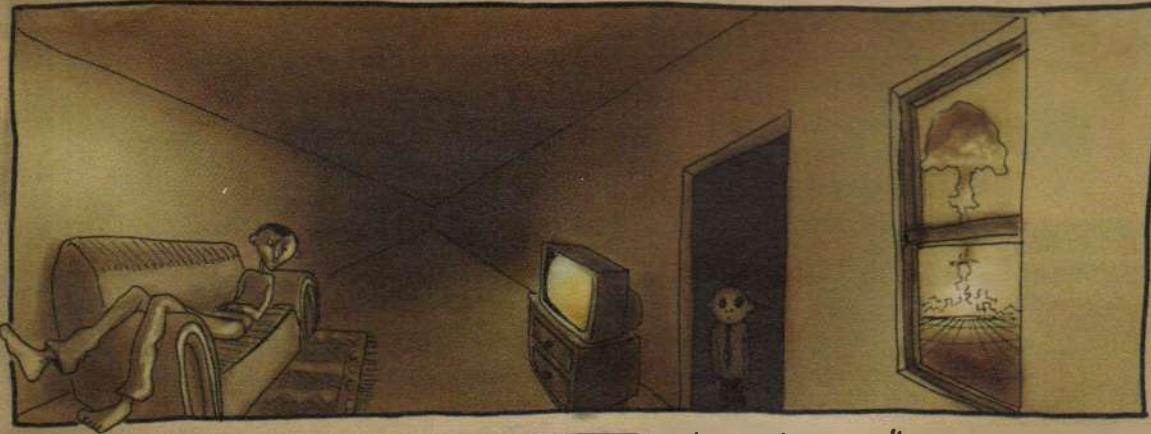
gizen:
Burak
Akadem

Günkü artık kimseye emanet edemem başlukları doldurunuz denemeleri için. Lanet olası aklında gök gördükleri sonrası sağak yağmurlar, göçlerinde patlıyor.

Yarı ne olacak düşüncesi benden aldıkları
uzaya gidiyor...

Umursamazlığım, fındık fıstık dediğim günlerle drametize olmuş ve gerçekte ol-
duğum zamanların üzerinde bir ses gibi lezzetli görünüyor. Bir tünel gibi bu başluk,
etrafınıza bir karanlık artıyor uunda küçük bir ışık bırakmayı ihmal etmiyor

Günkü başluk, umudan be-
şik de olsa nefes aldir-
ma kuvvetinin formülüyle
uğraşmakta, onun için hava-
ların nasıl olduğu mevsim-
ler saatler hiç önemli de-
ğil, böyle dönemlerde
akıl bir bardak gibi dolup
bozılıyor, eskiden güzel

olan abşam üstleri, yarım bırakılmış bir elmanın za-
manla sararması gibi kötü görünüyor. Bir kaç güzel-
liğin ümit ettirip ayağa kaldırdınca umursamazlı-
ğımdan ağılamak istiyorum. Nitekim tekrar katırli-
yorum, nefesi kendine bir dünya var dışarıda. Oysa
acı; yalın ayak çocukların koşuşturmacasında savaşılar
patlak veriyor. Dur demek için birinci, ikinci göbe-
ği felan kalmamış ölümlerin ve ölümler kafamı bir
denirle patlatırcasına acıyla selam veriyor. Bin
selam olsun! Boşluğun kalbimde ki şerh tribününü
tümüyle işgal ederken, senin zerafet salonlarında

kıyasıyla güzelliğini renkli elbiselerle süslemen umrunda bile değil
Günkü insanlık kötü de olsa yaşıyor! Büyük futbol takımlarına zar bela
kapağı atmış anadolu topçularını bilir misin? İlk 90 sekizde para-
sını alabilmek yeter onlara. Güncü uzak demek iyi bilirler. Ama
bir golcü, bir sentrofordan daha çarpıcıdır iştahları, çok da
bilirler, yalnızlıklarını. Ağıklarda meki alırlar bu sebepten. Güncü
tırnaklarıyla geldikleri yerlerden geriye dönüp bakmak bile istemez-
ler. Bir dönemin çocukları bilir bu gizli film kahramanını, şöyle diyor
"uzak diye bir yer var ve herkes orada" Gitmekle bitmeyen, beni sana
uzak kılan mesafenin adıdır bu; başluk. Kalkıp glemiyorum sen göttüğünden be-
ri kocaman bir ayık oldu içim. Bana simli başluk kötü bir arkadaşlık ediyor
uzak yollarda mücadele eder de seninle karıştırsak beni tanıyabil diye eskilerimi yanında
taşıyorum. Kendi uzattığım bu yol haricinde Denize tükürdüm, mavine kufrettim. Yolda kızdım
başluk denen keretçiyi, kavuyorum yarımdan. Bitiriyip cevap veriyor...

YALNIZLIK ÖLDÜRMEYERSE SAYEMDE diye

Anıl Çağlar Saka

jetonunu kurtarayım mı abi?

Beyin yakan 8 bit müzikler, ısınan adaptörler ve hiçbir zaman çalışmayan bozuk kollar hepimizi sinirlendirmiştir. Atari oyunları mutluluğun ta kendisi değildi ama tuzu biberiydi.

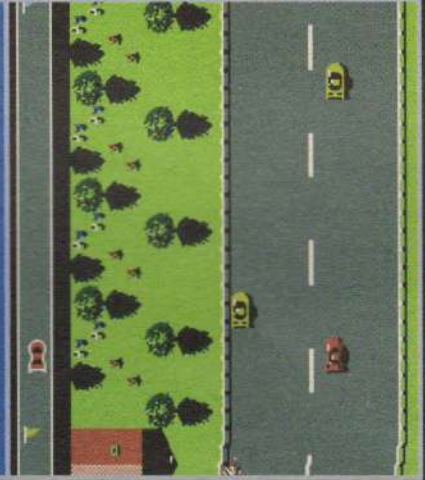
Street Fighter

İnsanlara Amiga aldran tabiri caizse fenomen olmuş oyundur. Sizi bilmem ama benim favori oyunum. Bir zamanlar Counter-Strike neyse Street Fighter'da oydu. Ta ki yerini Mortal Kombat'a bırakana kadar, yaşamayan çoğu insan bilmez. Bugün bedava ekmek dağıtılacak olsa bu oyun için salon önünde sıraya giren insanların sayısı daha fazladır.

Aduket ve Are You Ken'i borçlu olduğumuz oyunda en sevdiğim karakter Dhalsim. En temizi uzaktan rakibe saldırıyor hatta nasıl yapıldığını bilmediğim ama her oyun yaptığım dönerek rakibe vurma hareketi bana birçok kez Perfect yapma imkanı verdi. Oyunu kazandığımda ise bu karakter bağdaş kurup yerden yükselerek seviniyor.

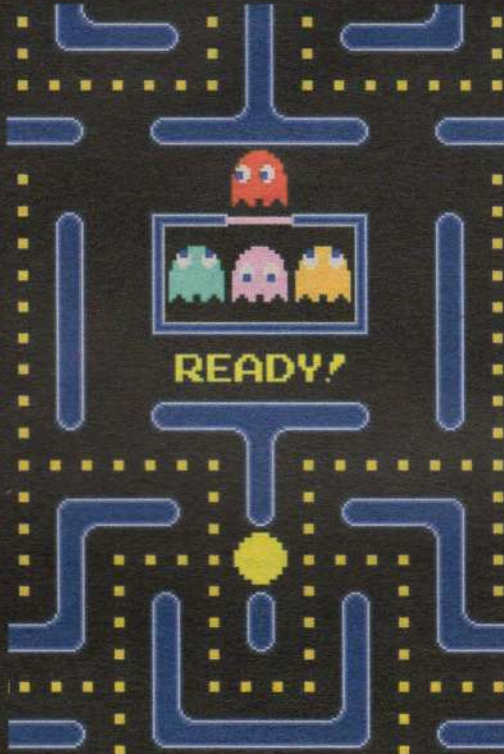
Road Fighter

Yarış başladığı an diğer araçlar hızla uzaklaşır ve biz oyun bitene kadar ticari taksilerle yarışırız. İnsanlara makas atmayı aşıl原因, Şahin model araç sahiplerinin bir aralar favori oyunu kendisi. İçeride benzin dolu pembe kalpler toplayarak ilerleyip önümüzde giden araçları patlatıp puan toplardık. Birçok kazaya karışmış olsak da aracımız hiçbir zaman ön ve arka bölgeden hasar almaz aksine orta kısımdan hasar alırdı. Oyun bitene kadar yarım ay şeklinde yolda ilerlerdik.

Pac-Man

Video oyun tarihinin kilometre taşı olarak gösterilen Pac-Man aynı zamanda eskilerin de yegane eğlencesidir. Noktaları yiyerek puan toplayan karakterimizin hikayesi tek harita üzerinde geçer ve 4 hayalet düşmanı vardır. Power Pill sayesinde hayaletler sersemletilir ve kuytuda sıkıştırılıp öldürülür. En önemlisi ise Power Pill'lerin ne zaman alınacağıdır. Doğru zaman da almakta fayda var aksi takdirde bu hatayı hediye canlarınızdan bir tanesini vererek ödersiniz. 1999 yılında Pac-Man'i dünya üzerinde bitiren tek kişi olan Billy Williams, 3,333,360 puan yaparak oyun tarihinin rekorunu kırmıştır.

River Raid

Aile içi kavgalara neden olan Atari oyunu olan River Raid, salonlarda da en çok oynanan oyunlar arasında. O dönemde girdiğiniz her salonda en az 4-5 makinede bu oyunu görebilirsiniz. Nehir üzerinde giden uçagımızla düşman tanklarını ve deniz üzerinde yatay duran savaş gemilerini vurarak puan kazandığımız oyunda sebebini hiç merak etmediğim bir şekilde ekran dikey kayardı. En etkili düşmanımız olan ateş eden kırmızı helikopteri indirebilmek için 6 kişilik bir ailenin seferber olduğu söylenir. 'Fiuv fiuv' sesleri eşliğinde kırmızı helikopteri vurunca mest olan bir tek ben miyim? Oyunu oynarken izleyenlere yapabileceğiniz en güzel şov ise yakıt aldıktan sonra Fuel'i patlatmaktır.

Başar Başaran

ayrılık

Demek başkasında sonsuza kadar yaşayacak bir kötülüğüm artık. Bir yere varmayan bir film, anlatıp da güldürmeyen fıkra, eğlencesiz bir düğün gibi unutulacağım.

Hafızamı bir hamal gibi yükledim sırtıma burnuma değen yokuşu çıkıyorum. Kirli bir sisin ortasında gerçek bir ayrılık acısının kıyısında duruyorum. Nefesimi kesiyor kendimde olmak. Kulaklarım uğulduyor, dizlerim titriyor. Aşağılardan bir rüzgâr terimden geçiyor. Gidecek yerimin değil, gitmenin olmadığı bu yere ilk gez geliyorum. Ne denizleri kalmış dünyanın, ne dağları. O kartpostalların manzaraları, uzayıp giden otoyollar, ormanların havası, meydanlara bakan kahveler hepsi yok olup gitmiş. Kâinat bu evin, bu odanın, bu yatağın içi kadar işte. Demek **mekânsızlık bir aşamasıymış yalnızlığın** öğreniyorum.

Kendi bedenimi kendi saçlarımdan astım sanki. Tavanda isli bir ampul gibi sallanıyorum. Böyle olmayacak, aklım bende oldukça doğrulamayacağım. Bilincimi ölü bir kuş gibi dalda bırakmak istiyorum. Bir dilenciden kaçırır gibi gözlerimi kendimden kaçırmak, lisanımı unutmak, gözlüklerimi kırmak, dinimi değiştirmek istiyorum. Yanmış bir ormanın ortasında bir ayrılık acısının kıyısında yım. Yaşlı bir çınar gibi devriliyorum. Kendi dumanımın altında kalıyorum.

Hakkımda bildiğim ne varsa yanlış. Onun gözlerinde görüyorum gerçek kendimi. Annemin benden sakladıklarını, hiç sahip olmadıklarını, başkasının parasıyla kaç lira ettiğini öğreniyorum. Aştan geriye böyle hoyrat bir matematik kalıyor. Kendimi çarpıp böldükçe cahil telaşımdan terliyorum. Bana soru sormayın ne olur, bilmiyorum. Düşmüş bir elmanın ağacı gibi geçmişim. Ne o bana uzanabilir, ne ben ona. Orada öylece çürüyeceğim. Bir başkasında kötü bir hatıra olarak kalacağım. Ne silinecek izlerim ne derinleşecek.

Yaptığım kadar, ne varsa, soğuk bir pusula gibi önüme gelecek. Bir aşkın dökümünü okuyacağım.

Demek başkasında sonsuza kadar yaşayacak bir kötülüğüm artık. Bir yere varmayan bir film, anlatıp da güldürmeyen fıkra, eğlencesiz bir düğün gibi unutulacağım. Bir zihninde kendimi telafi edilemez bir hata olarak bırakıp gideceğim. **Müebbetlik olmuşum**

adımı radyodan dinliyorum. Kime ne cevap vereceğim bilmiyorum. Saçlarının ağzıma dolduğu geceler hakkını arıyor, yazdığım mektuplar, kurduğum düşler, gördüğüm rüyalar karşıma dikiliyor. **Apartman boşluğunda öptüm seni, annenler yan odada uyurken öptüm, havaalanlarında öptüm seni, dilini bilmediğimiz**

trenlerde giderken öptüm. Suçlu gibi yuh alıyor beni tutmadığım sözler. İlk günün heyecanı karşıma çıksa başımı önüme eğiyorum. Kalbim uyanmasın diye dua ediyorum. Pencere önünde içilmiş iki sigaradan utanır mı insan, utaniyorum.

Yaşayakalmak tarihi kendine göre yazmakla mümkün. Ulus devletler gibi yalanlar uydurmalı herkes. Kahramanlık destanları, fedakârlıklar, mitoslar, herkes elinden geleni yaptığına emin olmalı. Çünkü kötü bir huyu var insanın -ki bence dünyanın sonunu getirecek- geceleri yatağa hep haklı girmek ister aksi halde uyuyamaz. Öyleyse bir yerde aklamam lazım benim de kendimi. Kaybolmuş varlığını geriye almak için, aynayı kırıp içinden kendimi kurtarmak için, geçmişini değiştirmem gerek. Nasıl yapacağım bilmiyorum.

Elimde fotoğrafların soğuşundan başka bir şey yok. Büyütüyorum gözlerimi, büyütüyorum gözlerini hiçbir şey hatırlamıyorum. Kaybedilmiş bir imtihanın sonunda bağlayıp beni bir yere götürecekler. Bir kilit vuracaklar üzerime, bekleyeceğim. Zamana güvenmek zorunda kalmanın çaresizliğini tarif ediyorum. Bir ateistin tevekkülünden, beynamazın duasından, kumarbazın tövbesinden gayrı bir güvenim olsa. Tutunacak bir dalım olsa. Yalnızlıktan değil kimsesizlikten ürkiyorum.

Keşke ampirik bir bilgi olmasaydı sevda. Apriori düşseydi içimize aşk. Denemeden bilseydik hakikati. Bir sinek gibi vurmasaydık kendimizi yerden yere. Bileğimi burkmaktan yoruldum. Sobalara değmekten. Üzerine kırk şal örtülmüş bir gerçeğin altında çarşaflara dolandım. Bilen söylemiyor, söyleyen bilmiyor, bu korkunç oyunun içinde bir başıma kaldım. Neden mecburuz bu kadar kanamaya, göz açıp kapayıncaya geçen bir hayatın ortasında.

Sorunun cevabını biliyorum. Dünya dönsün diye çekiyoruz biz acıları. Yoksa bu her şeyin ilacı zamanın bize ne faydası var. Bozuk bir arabayı iter gibi yüklendik bu mendebur küreyi. **Saatler yürüsün diye feda ediyoruz anları.** El birliğiyle taşıyoruz sonsuzluğu. Çünkü biz bedbaht oldukça parlıyor yıldızlar, kahrımızla köpürüyor dalgalar, bize zehir bir hayatta nasıl bir şey olmamış gibi ötüyor bülbül. Bize güvenip kurmuşlar bu düzeni. Al taşı gücün yettiğinde. Başımıza geleni izah etmekle geçiyor ömrümüz.

Güneş sönerse duracakmış dünya, biz yandıkça yanıyor kör olası güneş. Ayrıldıkça, öldükçe, sustukça, ezildikçe yanıyor. Arkasını dönmüş bir kadının ardından böyle ağladıkça yanıyor. Utanması olsa, bizim ona değil güneşin bize bakamaması lazım. Benim ısıttığım gezegende bir adam böyle yansa sönerim mahcubiyetinden.

Adalet Ağaoğlu

oyundan düşünceye

Sevda'cığım benim; bütün tiyatro sanatına, özellikle bu sanatın derinlikli anlamına düşkünlükleriyle birlikte Prof. Dr. Sevda Şener'imiz bizim...

Çok yazık ki sen artık 'şimdileri' bilemeyeceksin.

Elim böğrümde kaldım. Dilim uçuklayazdı; bakıyorum seninle Ankara/İstanbul arasındaki telefon konuşmalarımızın en sonuncusundan bu yana neredeyse altı aydan fazla zaman geçmiş. Temmuz 2014'ün başlarındaki kırık dökük, mahzun, birbirimizi hiç mi hiç üzmemeye çalıştığımız zamandan, bu Kasım ayının şimdiki sonlarına kadar gülüşüp anlaşılarak yaptığımız sohbetlerden yoksun kaldığım kederler üstü kederlerle dolu bir zamanın içinde yuvarlanmaktayım. Sadece senin kaybından hasıl olmuş bir durum değil bu: Kendi kendime karşı kaybolmuşluğun çaresizliği...

Tam da el ayaktan kesilmişliğim sırasında sen şimdiki zamanlara sırtını dönüp gittin; hem de sana mahsus alçakgönüllülüğünden şu kadarlık vazgeçmeksizin. Hayatta yokken dahi yok edilmişlerin izleri kaldı arkada... Sendeki 'anlayışlılığın' yardımlarına muhtacım: En eski ve en sahici dostlarımdan başlarında gelenlerindenisin. Kırk yıldır şu belalı hastalıkla başa çıkı çıka, hep o kaliteli halinle yaşayagelmıştin. Hem de tiyatro dünyasına, tiyatromuzun gidişatına eşsiz inceleme, araştırma, düşünce hayatına derinlemesine ışık tutarak yaptığın katkılarla. Yapmamışsın gibi durup durmayacaksın yine!

Tiyatro dünyamızın bilmeyenleri bilsinler diye işte o büyük katkıyı sağlayan kitapların:

1/ Çağdaş Türk Tiyatrosunda Ahlak, Ekonomi, Kültür Sorunları, 2/ Çağdaş Türk Tiyatrosunda İnsan, 3/ Cumhuriyetin 75. yılında Türk Tiyatrosu, 4/ Oyundan Düşünceye, 5/ Nazım Hikmet'in Oyun Yazarlığı, 6/ İnsanı Geçitlerde Deneyen Dram Sanatı, 7/ Hele o, Türk Tiyatrosu'nda Kadın İmgesi inceleme yok mu... Bu da başlı başına bir düşünce eğitiminin zaferidir bana kalırsa... Daha nice bildirin, konferansın, tiyatronun anlamı üstüne derinlikli yazıların...

Baktım, geçenlerde gazetelerden öğrendiğime göre, İstanbul Tiyatroları'nın 100. yılı kutlanmaktaymış. TV kanallarından birinde bu konu üstüne hazırlanmış bir programa gözümü ve kulağımı diktim. Şehir Tiyatrosu'nun yaşlı ve genç sanatçılarından konuşan konuşana; kostüm ve dekor hizmetini yerine getirmiş ve getirmekte olanlar dâhil... Ne iyi ne güzel deyip dururken birden tepem atmaya başladı. Çünkü bir defa olsun buranın kurucusu ve yıllarca tiyatro sanatının özünü, seviyesini yükselte yükselte emektarı olmuş çok Sayın Muhsin Ertuğrul'umuzun adının anıldığına rastlayamadım. Hani birkaç yıl önce sana tiyatro eğitim ve öğretim hocamız olarak bir 'onur' ödülü de verdikleri halde,

sen de neredeydin? Tiyatro ve tiyatromuz üstüne Ankara Üniversitesi D. T. C. Fakültesi'nde bir Tiyatro Enstitüsü açılması için o kadar çalıştığın halde, burada yetiştirdiğin yetenekli, iyi, bilgili öğrencilerinin bilgileri nerede? Nerede tiyatro eğitim ve öğretimi üstünde yazdığın kitaplarının biriciliğinin olsun adı nerelerde?

Bu 100. yıl programında; en azından henüz yok olup gidişinin anmalılığı bağlamında hiç değilse... Hoş zaten yanı başımızda Metin And ve Özdemir Nutku'nun da içlerinden gele gele verdiği derslere Sayın Muhsin Ertuğrul hocamızın da bu heveslere kol kucak açışlarıyla dolu esintileri nerede? Adları sanları nerede bu vefakar ve cefakar dostlarımızın? Tiyatro Enstitüsü'nün başkanlığını da yüklenerek emekli olana kadar tiyatro sanatı ve tiyatromuz üstüne derinlemesine inceleme ve araştırmalarında yazdığın kitaplarının hiç değilse biriciliğinin adları nerede; özellikle Oyundan Düşünce'ye kitabına gelene kadar? Antik Tiyatro'dan şimdilere kadar tiyatro sanatının 'fikren' çizdiği yollar: duraklarıyla, soluk alıp verişlerine kadar; hepsi bir analiz burgacıyla burada. Ahh! Şimdi içim yanmaya başladı işte, çünkü hemen hoşgörülerle dolu tebessümünle beni susturmaya çalışmaktasın; ayıptır söylemesi, yoksa ben şimdi kimin yokluğuna güvenerek senin tiyatro hocalığına dolu anılarıma mı sığınıp durmaktayım?

İster istemez dönüyorum işte yeniden İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları'nın kurucusu ve yıllarca yürüten Muhsin Ertuğrul'suz 100. yıllarını TV'lerde yayınlanan kutlanılması bahsine...

Bu, büyük tiyatro hocamızın kaybından sonra İstanbul belediye başkanlarının politik eğilimlerinden doğma baskılara karşı uygun adım çıkı çıka bataklığa göçüş mavralarıyla sözüm ona yönetilmesine... Orhan Akkaya'lar, Gencay Gürün'ler, onlar hep vardılar nasılsa... Şimdi önümüze çıkan bu 100. yıl kutlanması 'şenliğinin' çağrışımıyla şu kadarlık bir şeyleri açıklama isteğine bulanmış durumdayım.

Geçen yıllarda bir gün Şehir Tiyatroları 'Müdürlüğü' Sayın Muhsin Ertuğrul'umuzun kendisine gönderilmiş mektupların elde edilebildiği ve bu mektupları sergilediklerini ya da 'müze'lerine koyduklarını açıklamışlardı.

Öte yandan bende de kendilerinin çoğu bana el yazılarıyla ve daktiloda yazdıkları mektuplar vardı. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı UNESCO Dünya Tiyatro Günü her yıl şu günde bir bildiriyle kutlanması şartına

devletimiz de 'kabul' imzası atmış ve Ankara'da bir İTİ Uluslararası Tiyatro Enstitüsü bürosu açılmıştı. 1962/63 yılları ve devamı. Benim de TRT'de sözlü sanat ve edebiyat yaratı ürünleri yayınlarına baktığım zamanlar. İTİ'nin Yönetim Kurulu

üyeleri başta Muhsin Ertuğrul olmak üzere, fakülteden hocalarım Prof. Dr. Bedrettin Tuncel, Prof. Dr. İrfan Şahinbaş (biri Fransız Dili ve Edebiyatı, öteki İngiliz Dili ve Edebiyatı Öğretim Üyeleri) olmak üzere İstanbul'dan büyük hikâye ve oyun yazarımız Haldun Taner Bey. Ankara'dan benim de -Başkent'in ilk özel tiyatrosu kurucularından, oyun yazarı ve çevirmeni olmamdan ötürü- yönetim kurulu toplantılarında çalışmalara katılmam istenmiş, çalışmakta bulunan bir TRT memuru olduğum halde hemen bu öneriyi kabul etmişim. Bir İTİ dergisi çıkarmaya ve bunu evrensel planda yabancı tiyatro enstitülerine göndermeyi iş edinmiştik. Devlet Tiyatroları ve İstanbul Şehir Tiyatroları'nın dünya çapında tanınması böyle olmuştur. World Drama ansiklopedik tiyatro cildinde Turkey bahsinin yer alması bu Ankara İTİ bürosu çalışmaları nedeniyle olmuştur. Muhsin Ertuğrul hocamızın bu uğurda el emeği / göz nuru atılımlarına tanıklığım beni de heveslerden heveslere koşturmaktaydı... Bu arada Türkçe'den İngilizce'ye çevirmenimiz 'Şehir Tiyatroları'ndan Nüvit Özdoğru'nun büyük çalışmalarını anmadan geçemem. Sayın Muhsin Ertuğrul'umuzun bana yazdığı mektupların çoğu bu döneme aittir. Tarihsel bir değeri bulunduğu inancıyla Şehir Tiyatroları'nın Muhsin Ertuğrul mektupları girişimleri üstüne buraya telefon ederek bende el yazısıyla olanları da sizlere vereyim mi diye sordum; neredeyse kızgın kızgın 'istemezük'ü bildirdiler. O zaman aklıma AKM arkasındaki yokuşun dibinde bulunan Atatürk Müzesi ile temasa geçmek geldi; öyle yaptım. Önerimi seve seve kabul ettiler; hatta hepsini de bir diskete kopyalayıp Şehir Tiyatroları'nın da emrine verebileceklerini bildirdiler. Anlaşmamız böylece perçinlendi. Kopyalar da Şehir Tiyatroları'nın kurucusu ve yıllarca başkanlığını yapmış sanatçı hocamızın anısına bu tiyatroya gönderildi. Ne aldık, ne almadık; ses seda yok. Hiç değilse Atatürk Müzesi Müdürlüğü'ne bir teşekkür etme inceliği gösterebilirlerdi bari. O da yok. Çok Sayın Muhsin Ertuğrul tiyatro sanatçımız ve yönetmenin bütün tiyatroyla dolu sanat hayatı, dönem iktidarlarının 'solculuk' hışımıyla başladı, şimdi görüldüğü gibi yeni iktidar hükümetinin belediye başkanları isteklerine göre basılıp gidiliyor. Bu durumlara karşı bura sanatçıların bir boykotla başkaldırdıklarını nihayet birkaç yıl önce gördük de, ne yazık ki çok geç: 100. yıl kutlamalarında tiyatrolarının kökten emekçisinin ölümünden şunca yıl sonra bile anısına iki kelime edemeyecek kadar geç... TV'nin Şehir Tiyatroları'nın 100. yılını kutlama yayınına karşı bu kadar celallenmem bu satırlarımı okuyanlar istihzayla gülebilirler. Fakat bu kadar hiddete kapılmamın nedeni yukarıda altını çizdiğim gibi sadece 'anılara ihanet' bahsinden ötürü değil. Çok sayın ve hayli verimli tiyatro sanatının aslına faslına o kadar değerli inceleme, araştırma kitaplarıyla büyük katkıların sahibi Sevdâ Şener hocamızın hayattan kayıp gitmesinin beni acil servislerde hastanelere kaldırıldığı gün ve saatlerin aynı gün ve saatlere denk gelmesi durumunun verdiği derin ruh yarılmanın bir nebzecek dışı vuramamamdandır... Şu çaresizlik sancısı bu ana kadar bende dinmek bilmemiştir. Bunu ben, kötü rastlantıların zaman akışına vurduğu sinsi bir cinayet gözüyle baktığım psikolojik travmanın içine düştüğü Şehir Tiyatroları 100. yıl kutlama gösterilerinin vefasızlıklarına dokunarak azıcık rahatlamış oluyorum galiba. Kutlama 'şenliğinin' söyleşilerindeki 'unutkanlıklar'ı belki de yanlış duymuş ve anlamışımdır. İnşallah öyledir. Kaçamaksız, dolambaçsız eğer böyleyse, elbette özür dilerim.

Candaş Tolga Işık

alkışlarla yaşadı ama yalnızdı piyanist

3 yıl önceydi...

Ege Üniversitesi'nde öğrencilerle sohbet ediyoruz. Sorular soruyorlar... Bir ara sıkıldım... Dedim ki, "Hep siz soruyorsunuz bir soru da ben size sorayım: En çok kimi dinliyorsunuz?"

"Sezen" dediler. "Ajda" dediler...

Klasik...

Üstüne "Ferdi Özbeğen" demesinler mi?

Yanlış anlamayın, salonun yaş ortalaması 20 yok!

"Yaşınız kaç, başınız kaç siz nereden biliyorsunuz Ferdi Özbeğen'i?" diye konuşurken aklıma geldi, Ferdi Abi o sıra İstanbul'da hastalıkla uğraşıyordu. Keyfi yoktu.

"Madem dinliyorsunuz, hadi arayalım Ferdi Abi'yi" dedim.

Salonu organize ettim. Açtım telefonun hoparlörünü...

2 kere çaldı üçüncüde "Candaş" diye açtı telefonu...

Bütün salon hep bir ağızdan başladık,

"Gözümde canlanır koskoca mazi

sevgilim nerede ben neredeyim..."

Bir yanda Ferdi Abi ağlıyor, öbür tarafta biz, hüngür şakır...

"Abi" dedim "Burada durum böyle böyle, sırf bu çocukların hatırına pes etmeyeceksin, yeneceksin o illet hastalığı..."

Sonra buraya gelip konser vereceksin. Söz mü?"

"Söz" dedi.

Kibar adamdı. **Beyefendilik ceketini hiç çıkarmadı üzerinden...**

Hassas bir kalbi vardı. İlk aşkına lisede tutulmuştu.

Bir kuru bakışmaya aşka tutulup ülser olmuştu. O yaşta 2 ayda 30 kilo vermişti. Piyanist şantör diye dalga geçtiler. Ama 4 dilde şarkı söylerdi Ferdi Abi... Sahnede konuşma işini o başlattı.

"Konuşma işini ben başlattım ama baktım ki abarttılar, bıraktım.

Adam çıkıp hayat hikayesini anlatıyor. Millet şarkını dinlemeye gelmiş, senin geyik muhabbetini dinlemek zorunda değil ki!"

Ölümden korkmuyordu, tek korkusu gafil avlanmaktı.

"Bu sahne öyle bir şey ki öleceksem piyanonun başında öleyim.

Alkışın verdiği haz beni hayata bağladı" demişti.

Son nefesini vermeden birkaç ay önce sitem etmişti: "Sakın dostlarınıza hastayım ya da param azaldı demeyin..."

Bir anda kayboluverirler." O müthiş adamın hayatını, onun o müthiş şarkılarından biri anlattı yine: Alkışlarla yaşadı, yalnızdı piyanist!

İclal Aydın

5

numaralı daire

Parası olan ailelerin yaptırabildiği bir şey. Çocukları doğar doğmaz omuriliklerine bir çip taktırırlar. O çip vücutla uyumlanıyor ve ilerleyen yaşlarında asla tespit edilemiyor. Aile söylemezse çocuğun hiç haberi olmuyor bundan. Peki, bu çip ne yapıyor? Doğdukları andan itibaren ölene dek yaşadıkları her saniyeyi kaydediyor. Anılar kayıt altına alınmış oluyor. Cenaze törenlerinde yapılan bir gösterim sayesinde sevdiklerine bu anılarla veda etmiş oluyorlar. Uzun hayatları kısaltarak bir özet hazırlayan ve sunum yapan şirketler var. İşinin ustası bu montajcılar bütün kusurları silerek mükemmel bir insan portresi sunuyor geride kalanlara. Filmin adı 'Son Kurgu'. Geçen akşam televizyonda rastladım. Robin Williams'ın çok başarılı bir montajcıyı oynadığı bu filmin hikayesi hiç de uzak bir ihtimal değil... Kafamızın içi zaten yeterince işgal altında. Bu işgali kayıt altına almak isteyen bir teknoloji devi elbette çıkar yakında ortaya.

Filmi ruhen çok yorgun olduğum bir akşam izledim.

Yorgundum zira insanın kendi geçmişiyle yüzleşmesinden daha ağır bir maç varmış meğer. Aile büyüklerinden birinin evini taşırken yaşananlar, insanın karşısına çıkan hatıralar, belgeler, birikmişler daha ağır bir sonuç bırakıyormuş.

Büyüme serüvenimiz boyunca anne baba dediklerimizin aslında kendi büyüme süreçlerini tamamlama telaşı içinde olduklarını ve belki tamamlamadan büyük anne, büyük baba oluverdiklerini görmek bir evlat için zormuş. Bir dolaptan insanın üzerine yığılan onlarca telefon defterinin arasından çıkan bir şiir defteri, bir zarfa tıkıştırılmış ve gönderilmemiş mektuplar (ki en can acıtanı onlarmış) bilerseniz nasıl ağır bir yorgunluk getiriyormuş beraberinde.

Eşyalar kamyonlardan inerken, çocukluğumun en karanlık günlerinin mekanı olan o apartmanın beş numaralı dairesine orta katın merdivenlerinden baktım kısa bir süre. O kapıdan çıkmıştım erişkinlik yoluma ve bir daha geri dönmemiştım. Orta katın bizim kapıya dönen beton merdivenleri... Okuldan döndüğümde eve girmek istemez o merdivenlerde oturur, zil çaldığı zaman sadece mutluluk sesleri duyan çocuklardan biri olmayı hayal ederdim. Ama zaman geçer, sonunda içimde kocaman bir karanlık, kalkıp eve girmek zorunda kalırdım. Yetişkinleri, kavgalarını ve nedenlerini anlamak çok zordu benim için. O yıllarda hiçbir yetişkinin de etraflarındaki küçük bir çocuğu anlamaya çalıştığını ya da böyle bir kaygı duyduğunu sanmıyorum. Sokaklar, evler, okullar kavgayla doluydu zira. Zaman akardı, çocuklar da büyüdü işte.

5 numaralı dairenin kapısına daha fazla bakmak istemedim. Sanki çocukluğun bütün kötü kayıtları o kapıdaydı.

Filmi izlerken, hayatımın profesyonel montajcısının bizzat kendim olduğunu düşündüm. Bütün kötü anıları kesip atarak, elimde kalan iyileri birbirine ekleye ekleye bir kurgu yaptığımı anladığım bir akşam... "Unutmak yok" diyordu İnci Aral, "Sadece üzerini örtersin." Bütün örtülerin çekildiği o anda korkunun neden kafasında en temel dürtülerden biri olduğunu da anlıyormuş insan... Bir kez daha başlayıp bir kez daha aynı yere varmaktan o kadar korkuyormuş ki... Sessizce üzerini örtüyormuş o korkunun... Sonra da hafızanın kapısını çekip çıkıyormuş kendi 'kafa'sından... Bir ben miyim acaba bütün bunları yaşayan? Hiç sanmıyorum... Hiç sanmıyorum...

Beyza Gizem Özlük

boş

sokakta,

havanın inadına kara, karın
inadına beyaz olduğu bir
gecede, 'iştel' diyorsun, 'bak!'
'kar nasıl serilmişse
kaldırımların üzerine yorgan
gibi,

ben de öyle örtmüştüm
üzerini dün gece...'
biliyor musun

bu rüyadan uyandığım sabah
güneşi avucumda parça
pinçik buluyorum.

sokakta,

az kalsın takılıp düşüyordum
taşına oturduğun bir gecede
kaleme takılar attırıyorsun
parmaklarının arasında
'bir ara bana da öğretsene.'
diyorum, -içimden-
duyuyor musun
ben seninle içimden güzel ve
akıcı konuşuyorum.

sokakta,

senin koca koca poşetleri iki
eline eşit pay ettiğin
benimse içimden üç! deyince
birikintilerden atladığım
bir gecede bakıp, yalandan
gülümsüyorsun
biliyor musun
sen benimle içinden yapma,
çocukluk ediyorsunlu
konuşuyorsun.

sokakta,

elin cebinde, başını burnuna
kadar atkıya gömüp koşar
adım yürüdüğün
benimse yetişmek için hızlı
adımlar atmayı öğrenmeye
yemin ettiğim bir gecede
bana kendimi
kamburunmuşum gibi
hissettiriyorsun biliyor musun
o an sen de içinden tam da
bunu söylüyorsun.

sokakta,

bu suskun dili çat-pat
söktüğüm kahr olduğum
içindeki tuhaf kuyulardan boş
kovalar çektiğim bir gecede
ilk defa bu denli gurbet
gurbet bakıyorsun
biliyor musun
sen benimle içinden artık hiç
konuşmuyorsun.
kalansız bölünüyorum ikiye,
ortadan ikiye.

Zafer Algöz

viva santana

1989'da İstanbul'daki ilk Carlos Santana konserinde protokolde devlet büyükleri yerine Roman boyacı çocuklar oturuyordu...

Rolling Stones Dergisi tarafından dünyanın en iyi 100 gitar ustası listesine girmiş, 10 Grammy ödülü almış. Meksika doğumlu (1947) Latin orkidesi büyük sanatçı... Tıpkı Jimi Hendrix, Eric Clapton, Mark Knopler, John McLaughlin, Gary Moore gibi kendine has stili ile hemen fark edilen büyük yıldız... Smooth Corason Espinado, Maria Maria, Black Magic Woman, Sideways gibi şarkılarına hasta olduğumuz bir büyük üstad-ı muhterem... En son 6 Temmuz 2009'da İstanbul'a geldiği muhteşem konserini meraklıları hatırlayacaktır. Ama Carlos Santana ilk defa yani 20 sene önce 1989 yılında İstanbul'a gelmişti. İşte benim anlatacağım **menkıbe** (tarihe geçmiş insanlarla ilgili olağanüstü hikaye) 1989 yılındaki gelişle ilgili; Carlos Santana İstanbul'a geliyor, alanda karşıyorlar ve kalacağı otele götürüyorlar. Yanına her konuda rehberlik yapacak bir genç kardeşimiz görevlendiriliyor. İlk gün serbest. Akşama doğru basın toplantısı var. Dinlenmek yerine, "Çıkalım akşama kadar vakit var İstanbul'u gezelim" diyor. Kapalıçarşı, Ayasofya, Sultanahmet derken Santana güzel bir çay bahçesi görüyor. Şurada oturup biraz dinlenelim bir 'Türk Kahvesi' içelim diyor. O ana kadar Koca Santana'yı koca İstanbul'da bir Allah'ın kulu tanımıyor. Kimse resimdi, imzaydı diye taciz etmiyor. Üstad son derece mutlu bu durumdan... Rehberle sohbet ediyorlar, kahveleri söylüyorlar. Birden çay bahçesinin önünden geçen ayakkabı boyacısı Roman çocuklar onu tanıyorlar, "**Hey Santana! Welcome İstanbul! I love you Santana..!**" Çay bahçesinin garsonları, "Girmeyin lan!" Santana rehberine diyor ki, "Çocukları çağır gelsinler, ben gelmelerini istiyorum". Rehber gidip garsonlara, "Aman ağabeyler adam dünya starı herkese rezil oluruz, boyacıları yanına istiyor, bırakın gelsinler." Çaresiz izin veriyorlar. Roman boyacı çocuklar sandıkları ile beraber dalıyorlar çay bahçesine... Rehber aracılığıyla başlıyorlar sohbe. Diyorlar ki, "Sen dünyanın en büyük gitar ustalarındansın, senin çizmelerini boyayalım hem de 5 kuruş para istemiyoruz."

Santana hem şaşıyor hem de çok mutlu oluyor. Çocuklara meşrubat ikram ediyor ve soruyor tabii, "**Koca İstanbul'da beni kimse tanımadı. Peki bu çocuklar nereden tanıyorlar?**" Çocuklar anlatıyorlar: Biz boya yaparken bazı müşteriler gazete okurlar. Fırça sallarken arada gazetelere biz de bakıyoruz. Orada gördük resmini, "Dünya yıldızı Santana İstanbul'a geliyor" diye yazıyordu oradan tanıdık seni. Çizmelere boya cila yapılıyor... Santana para vermek istiyor. Roman boyacılar kabul etmiyorlar. "Peki" diyor Santana, "Beni dinlemek ister misiniz?" Çocuklar deli oluyorlar. "Hem de çok isteriz Santana, sen delikanlı adamsın." Yanındaki rehberden konser davetiyesi istiyor Santana ve çocuklara ikişer kişilik davetiye veriyor. Çocuklar çok mutlu tabanları kıklarına vurarak çıkıyorlar çay bahçesinden... Ertesi akşam açıkavaya konsere

geliyorlar ellerinde VIP davetiyelerle... Ana giriş kapısından VIP girişine gönderiyorlar çocukları, girişiniz oradan diye. Roman boyacılar VIP kapısına gelince kıyamet kopuyor: Kimden çaldınız lan bu davetiyeleri?" Çocuklar "Biz Santana'nın misafirleriyiz o verdi" diyor. "**Hass*ktirin oradan ne yalan söylüyorsunuz!**" diyerek... Ve de sille tokat girişerek ellerinden davetiyeleri alıp kapıdan kovuyorlar ama Santana'nın VIP misafirleri pes etmiyor. Sanatçıların arka sahne girişi kapısını buluyorlar. Orada yine aynı muamele tabii... "Defolun lan buradan hadi yürüyün!" Çocuklar feryadı basıyorlar koro halinde... "**SANTANAAAAA..SANTANAA... Help... Help!**" Koca Santana kuliste onca bağışmaları hayranlık sanıyor ama bakıyor ki bu feryadlar pek hayranlığa benzemiyor. "Ne oluyor bakın öğrenin" diyor. Konu anlaşılınca rehber çocukları alıp kulise yanına getiriyor. Çocuklar salya sümük gözyaşları içinde başlarına gelenleri bir bir anlatıyorlar. Santana çok üzülüyor ve sinirleniyor. Yardımcı rehberine diyor ki, "Misafirlerimi sahne kenarından içeriye sok ve yerlerine oturt." Roman boyacı çocuklar rehberle beraber seyirci tarafına geçiyor. Konserin başlamasına az bir süre var. Üstelik çocukların yerine çoktan başkaları çökmüş bile. Vali yardımcısının kızı, damadı... Belediyeden falancanın görümcesi... Filancanın bacanağı... "Biz protokolüz kardeşim, kalkmıyoruz" diyorlar. Görevliler de korkudan bir şey diyemiyorlar tabii. Roman çocuklar kıklarının altına birer karton verilerek sıkış tepiş merdiven basamaklarına oturtuluyor. Rehber çaresiz tekrar sahne tarafına geliyor ve Santana'ya durumu anlatıyor. Konserin başlaması lazım. Başlamıyor bir türlü. Alkışlar, ısıklar... Ortada Santana falan yok tabii.

Rehberine diyor ki: "Misafirlerime kimse böyle bir saygısızlık yapamaz! Git onlara söyle eğer sahneye çıktığımda Roman boyacıları protokolde görmezsem tek bir nota bile çalmam! Sahneye çıkarım olayı anlatırım ve veda eder giderim. Bedeli ne olursa olsun." Haydaa işler iyice karışıyor. Bu kez görevliler daha kararlı bir biçimde aşağıya gidiyor. Çocukların yerlerini gasp etmiş olan baldız, enişte, bacanak, görümce kim varsa tek tek kaldırılıyor. En ön orta protokol koltuklarına Santana'nın VIP misafirleri Roman çocuklar tek tek oturtuluyor. Veee beklenen an geliyor. Santana sahneye çıkıyor. Alkış kıyamet, yer yerinden oynuyor.

İlk iş olarak ön sıralara bakıyor misafirleri orada mı diye. Çocukları görüyor, onlarla selamlaşıyor. Baş parmağını havaya çevirip her şey OK mi? diye işaretliyor. Daha sonrasında ise o sihirli parmaklar gitarın tellerine gömülüyor. Açıkavada sanki gitardan binlerce güvercin çıkıyor. Uçuyor uçuyor. Santana'nın misafirleri Roman çocukların üstünde sortiler yapıyorlar. Onun içindir ki Santana gibilere sanatçı, virtüöz ve hepsinden önemlisi ADAM diyorlar. Gerçekten büyüsun! VIVA SANTANA...

Nedim Şener

bu bir av ile avcı hikayesi

'Avcı'lar, 'av'ı sıkıştırmaya başlamıştı. Trabzon'da katillerden katil seçiliyor, silah elde hedefe kilitleniyorlardı. Devlet gözetmendi. Azmettiren de belliydi cinayete seyirci kalacak olan da...

Gençlik yıllarından itibaren memleketin Emniyet'i, MİT'i, Jandarması Hrant Dink'in peşinden hiç ayrılmamıştı. Hrant Dink 'Solculuk', 'Ermenilik faaliyetleri' gerekçesiyle sürekli hedefti. **Buna bir de 1996 yılında kurduğu Agos gazetesindeki 'gazetecilik' faaliyeti eklenince devletin kırmızı çizgisine iyice yaklaşmış oldu.**

Ermeni soykırımı tartışmalarında, Ermenistan'la ilişki kurulmasında, bir Ermeni olarak var olma hakkının tanınmasında barışçıl bir dil kullanıyordu. **Bu durum onu savaş ve çatışma dili üzerine kurulmuş bir ülkede devletin ve karanlık uzantılarının hedefi haline getirmişti.**

6 Şubat 2004 günü Agos'ta Atatürk'ün manevi kızı Sabiha Gökçen'in Ermeni asıllı olduğuna dair **"Sabiha Hatun'un Sırrı"** başlıklı yazısı Hrant Dink'in devletin kırmızı çizgisini geçtiği an oldu. Artık onun için geri dönüş yoktu.

Hrant Dink'in o yazısına dayanarak Hürriyet gazetesi konuyu 21 Şubat günü "Sabiha Gökçen'in 80 yıllık sırrı" başlığıyla manşet yaptı. Devletin huzursuzluğu su üstüne çıktı.

22 Şubat 2004 günü Genelkurmay Başkanlığı Hrant Dink'i yazılı olarak açıktan uyardı; **"Ayağını denk al"** diyorlardı. Devlet mekanizmasının gizli çarkları da çalışmaya başlamıştı.

MİT Müsteşarı Şenkal Atasagun'un telefonu çaldı. Telefon, Genelkurmay Başkanlığı'ndan geliyordu. Telefondaki ses MİT Müsteşarı'na, Hrant Dink'in uyarılması talimatını veriyordu. MİT Müsteşarı Atasagun, MİT İstanbul bölge Başkanı'nı aradı. Hrant Dink ile görüşme yapılmasını ve uyarılmasını istedi. MİT İstanbul Bölge Başkanı, yardımcısı Özel Yılmaz'ı görevlendirdi. Özel Yılmaz, İstanbul Vali Yardımcısı Erkan Güngör'ü aradı. Hrant Dink ile görüşmek istediğini ve Valiliğe çağırılmasını istedi.

Ertesi gün (23 Şubat 2004) Hrant Dink'in telefonu çaldı. Sabiha Gökçen haberiyle ilgili olarak Valiliğe 'davet' edildi. Bu sıradışı bir davetti. Bugüne kadar hiçbir gazetecinin bir haberi için Valiliğe çağırıldığı duyulmamıştı. Dink bir

şeyler olacağını sezinlemişti.

24 Şubat 2004 günü MİT'ten Özel Yılmaz olabilecek en net şekilde Dink'i uyarır. Ermeni toplumunun bazı kurumlarına yönelik saldırıların planlandığından bahseder. Bazı densizlerin terör sayılabilecek girişimlerde bulunduğundan, bazılarının yakalandığından ama sokakların bu gibi insanlarla dolu olduğundan söz eder. Dink'e "Dikkat edin ülkeyi ve ortamı gelecek girişimlerden uzak durun" diye çıkıştı.

Özel Yılmaz kendisine verilen görevi yapmıştı. **Dink anlıyordu; artık sokaklar kendisi için güvenli değildi.**

Hemen arkasından birileri sokakları harekete geçirdi. Ülkü Ocakları İstanbul İl Başkanı Levent Temiz'in (daha sonra Ergenekon davasından yargılandı) başını çektiği grup bu uyarıdan yalnızca iki gün sonra 26 Şubat günü Agos'un kapısına dayandı.

Polisin gözü önünde Hrant Dink'i tehdit ediyordu; "Artık nefretimizin, öfkemizin hedefisin, ya sev ya terk et, bir gece ansızın gelebiliriz" diyorlardı. Sonra bir başka grup geldi Agos'un önüne, ardından avukat Kemal Kerişsiz (daha sonra Ergenekon davasından yargılandı) girdi devreye. Savcılığa 13 Şubat 2004 tarihinde yazdığı yazı nedeniyle hakkında suç duyurusunda bulundular. Derin devletin araçlarından Veli Küçük (daha sonra Ergenekon davası sanığı oldu) bizzat mahkemelere müdahil oldu.

Hrant Dink gizli güçlerin açık hedefiydi. Ona sokakları olduğu gibi hayatı da dar etmek için el ele vermişlerdi. Tam üç yıl sonra 19 Ocak 2007 günü ölüm sokakta tam da sahibi olduğu Agos gazetesinin önünde buldu onu. Onu uyarın MİT'çi 'haklı' çıkmıştı! Hrant'ın başına gelenler aslında bir **av** ile **avcı** hikayesiydi...

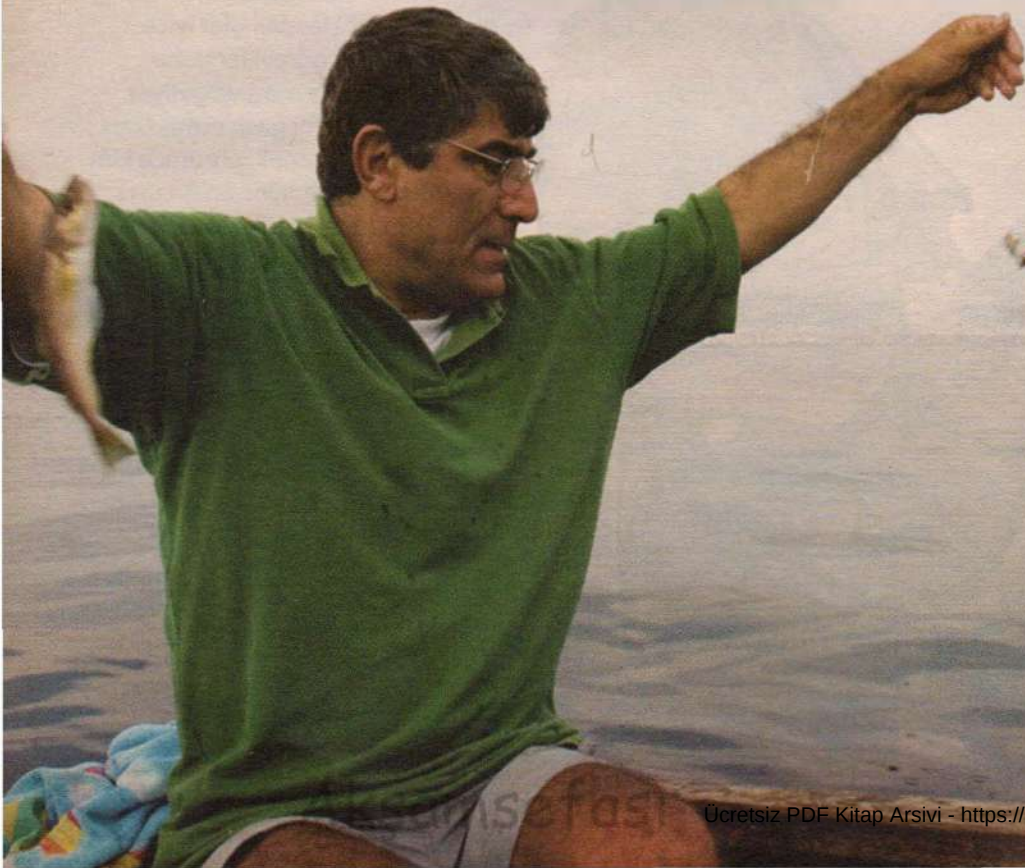
'Avcı'lar mahkeme salonlarında, sokakta 'av'ı sıkıştırmaya başlamıştı. Trabzon'da katillerden katil seçiliyor, silah elde hedefe kilitleniyorlardı. Emniyet ve Jandarma gözetmendi. Azmettiren de belliydi gözünün önünde gerçekleşecek cinayete seyirci kalan da...

Özellikle Emniyet İstihbarat, Hrant Dink cinayetinin hazırlığından işlenmesine kadar geçen süreçteki tüm adımları raporlaştırmıştı. Tetikçilerin arasına elemanını yerleştiren Emniyet her adımı takip etmiş, adeta ölümünü seyretmişti. Hrant Dink'in kardeşi Hosrof Dink, 2009'da bana şöyle söylemişti;

"Ağabeyimin öldürülmesinde Ergenekon ile Ergenekon'a karşı olanlar mutabıktı."

Bu öyle karmaşık bir mutabakat ki, bugün insanlar, "Birileri Ergenekon operasyonlarının başlaması için Dink'in öldürülmesine göz yumdu" yorumunu yapar hale geldiler.

Cinayetin bu yönü gibi yargılama safhası da skandallarla dolu. Yargı bize büyük fotoğrafı yani büyük örgütü göstermemek için elinden geleni yaptı. Katiller yakalandı, 5 yıl yargılandı ama hakimler gözlerinin önündeki örgütü nedense göremediler. Mahkeme verdiği kararda "Dink cinayetinde örgüt yok" dedi. **Aslında o karar örgütün olmadığını değil ne kadar büyük ve etkili olduğunu gösteriyordu.**

Yargılama aşamasındaki skandallar Dink cinayetini karartmanın ileriki aşamasıydı. Cinayette sorumluluğu olan devlet görevlileri hakkında raporlar çıkıyor, o raporlar başka bir raporla kapatılıyordu. Tam 7 yıl Jandarma dışında bir tek devlet görevlisi, savcı, hakim yüzü görmedi. Jandarma'ya da 'görevi ihmal' dışında suçlama yapılmadı.

Bu cinayetin fotoğrafını 2009'da çekmiştim. O tarihte yazdığım kitaba 'Dink Cinayeti ve İstihbarat Yalanları' adını vermiştim. İşte cinayetten tam 7 yıl sonra yalanların kullanma süresi bitti ve karartılamayan gerçekler konuşulmaya başlandı. İstanbul Cumhuriyet Savcılığı cinayette kamu görevlileriyle ilgili soruşturmayı her geçen gün ilerletiyor. Her gün basına yansıyan ifadeler, birbirlerini suçlayan devlet görevlilerinin suçlarını bize gösteriyor.

Tetiği çeken katil Ogün Samast, yıllardır süren sessizliğini bozuyor. Ama tüm bunlar yeni bir tehlikeye işaret ediyor; Dink cinayeti hükümet-cemaat kavgasına alet edilecek mi?

Rakel Dink

sevgilim...

Sevgilim!

Her zaman derdin: "Hısus(*) bizi ne kadar sevdi bizi birbirimize verdi." Çutağırma(**) eş olmak bana verildi. Bugün çok acılı ve onurlu olarak buradayım. Ben, çocuklarım, ailem ve sizler, çok acılıyız. Bu sessiz sevgi biraz olsun bize güç katıyor, kederli bir sevinç yaşıyor. İncil'den Yuhanna 15:13'te İsa der ki: **"Hiç kimsede, insanın dostları uğruna canını vermesinden daha büyük bir sevgi yoktur"**

Sevgili dostlar, bugün bedenimin yarısını, sevgilimi, çocuklarımın babasını, ailemizin büyüğünü, sizin kardeşinizi uğurluyoruz. Sağdakine, soldakine, öndekine, arkadakine rahatsızlık, saygısızlık vermeden, sloganlar atmadan, pankartlar açmadan, sessiz bir saygı yürüyüşü gerçekleştiriyoruz. Bugün sessizlikle büyük bir ses yükselteceğiz. Bugün derinliklerin ışığa yükseldiği günün başlangıcıdır.

Yaşı kaç olursa olsun, 17 veya 27, katil kim olursa olsun, bir zamanlar bebek olduklarını biliyorum. Bir bebekten bir katil yaratan karanlığı sorgulamadan hiçbir şey yapılamaz kardeşlerim.

Kardeşlerim, onun doğruluğa olan sevgisi, şeffaflığa olan sevgisi, dostluğa olan sevgisi onu buraya getirdi. Korkuya meydan okuyan sevgisi onu büyüttü. Diyorlar ki "O büyük bir adamdı" Size sorarım, o büyük mü doğdu? Hayır. **O da bizim gibi doğdu.**

Gökten değildi, o da topraktandı. Bizim gibi çürüyen bir beden, fakat yaşayan ruhu, yaptığı iş, kullandığı üslup, gözlerindeki, yüreğindeki sevgi onu büyük yaptı.

İnsan kendiliğinden büyük olmaz. İnsanı yaptıkları büyük yapar.

Evet, o büyük oldu. Çünkü büyük düşündü, büyük söyledi. Bugün buraya gelerek hepimiz büyük düşündünüz, sessizce büyük konuştunuz. Siz de büyüksünüz. Bugünle kalmayın, bu kadarla yetinmeyin.

O bugün Türkiye'de milat yaptı. Sizler de mührü oldunuz. Onunla manşetler, onunla konuşmalar, onunla yasaklar değişti. Onun için dokunulmazlar veya tabular yoktu. Kelamda dediği gibi yüreğinden taşıdı. Büyük bir bedel ödedi.

Bedellerin ödendiği gelecekler Hrantları severek, Hrantlara inanarak olur. Nefretle, hakaretle, kanı kandan üstün tutarak olmaz.

Bu yükseliş karşdakini kendin gibi görerek, kendin gibi sararak, kendin gibi sayarak olur.

Ah kardeşler, Hısus'un yardımıyla ev cennetinden ayırdılar. Göksel ve ebedi cennete kanat açtırdılar. Gözleri daha yorulmadan, bedeni daha yaşlanmadan, daha hasta olmadan, sevdiklerine doymadan kanat açtırdılar göksel cennete.

Evet belki bunu deneyecekler ama başaramayacaklar.

Çünkü gerçekler o kadar açık ve tartışılmaz ki onları eğip bükmeye hiçbir savcı soruşturması, hiçbir mahkeme kararı muktedir olamayacaktır.

Çünkü Hrant Dink cinayeti davası yıllardır mahkeme salonlarında değil vicdanlarda görülüyor. Orada kimin suçlu olduğu çok iyi biliniyor. Mahkemelerden o vicdana uygun ceza vermesi bekleniyor.

Biz şunu biliyoruz; Dink cinayeti polis, jandarma ve MİT'in gözetiminde işlenen, Trabzon polisi ve jandarmasının, Ankara İstihbarat Dairesi Başkanlığı'nın, İstanbul polisinin sorumlu olduğu bir cinayettir. Bu cinayet cemaatin işi değil, cemaatçilerin de içerisinde olduğu bir iştir.

Dolayısıyla hiç kimse siyasi pozisyonu ya da bir cemaate aidiyet hissiyle herhangi birisinin sorumluluğunu diğerini kurtarmak için kıyaslayamaz, onu koruyamaz. Bunu yapan herkes, bunu yapmış olan herkes gibi, suç ortağı olur.

Biz de geleceğiz

sevgilim. Biz de geleceğiz o eşsiz cennete. Oraya yalnız ve yalnız sevgi girer. İnsanların ve meleklerin dillerinden üstün olan, peygamberlikten üstün olan, bütün sırları bilmekten üstün olan, dağları yerinden oynatacak imandan üstün olan, varını yoğunu sadaka vermekten üstün olan, bedenini yakılmaya teslim etmekten üstün olan, yalnız ve yalnız sevgi girecek o cennete.

Orada gerçek sevgi ile bir arada ebediyen yaşayacağız. Kimseyi kıskanmayan sevgi, kimsenin malında gözü olmayan sevgi, kimseyi öldürmeyen sevgi, kimseyi aşağılamayan sevgi, kardeşini kendinden üstün tutan sevgi, kendi hakkından vazgeçen sevgi, kin tutmayan sevgi, bağışlayan sevgi, kardeşinin hakkını arayan sevgi, Mesih'te bulunan sevgi ve bize dökülmüş olan sevgi...

Ah Sevgilim!

Yaptıklarını, konuştuklarını kim unutabilir sevgilim? **Hangi karanlık unutturabilir sevgilim?** Olmuşları, olanları kim unutturabilir? Korku unutturabilir mi sevgilim? Yaşam mı? Zulüm mü? Dünyanın zevk-i sefası mı sevgilim? Yoksa ölüm mü unutturacak sevgilim? Hayır, hiçbir karanlık unutturamaz sevgilim!

Ben de sana yazdım aşk mektubunu sevgilim. Bana da ağır oldu bedeli sevgilim. Bunları yazabilmeyi Hısus'a borçluyum sevgilim. Onun da hakkını ona verelim. Herkesin hakkını herkese geri verelim sevgilim.

Sevdiklerinden ayrıldın, çocuklarından, torunlarından ayrıldın, sizlerden ayrıldın. Kucağımdan ayrıldın. Ülkenden ayrılmadın sevgilim...

(*) Hz. İsa

(**) Ermenice'de 'keman' demek. Aynı zamanda Rakel Dink'in eşi için kullandığı lakap.

*Bu metin Rakel Dink'in 23 Ocak 2007 Salı günü, Agos gazetesi önünde yaptığı konuşmadan alınmıştır.

Ali Ece

enis batur - ekrem ışın diyalektiği

Dönemin Yapı Kredi Yayınları Altın Çağı'ndan adını unuttuğum herhangi birisi varsa onları sevmediğim, takdir etmediğimden değil; bu yazıyı yazmadan önce 15 gün boyunca ideal sağ bek ararken hafızamın önemli bir kısmı yandığından...

2000'lerin başında Enis Batur'un Genel Yayın Yönetmenliği'ndeki Yapı Kredi Yayınları'nda editör olarak çalışmak, İlber Ortaylı ya da Ahmet İnsel'in derslerine katılmak kadar kafa açıcı bir deneyimdi. Bir nevi ruhsal, zihinsel konum ya da konumsuzluktan muzdarip oldukça konumlanma debelenmesi... Ancak debelendikçe kendini daha da iyi hissetme garipliği...

Enis Batur, Samih Rifat, Güven Turan, Ekrem Işın kare asının yanında Sabri Koz, (bir nevi dönem editörlüğünün Jimmy Page'i) Barış Tut, Cem Akaş, Selahattin Özpallabıyıklar, Murat Yalçın gibi Gümüş Karma ile sonradan yazar olarak da parlak ve özel yetenekleriyle karşımıza çıkacak Orçun Türkay, Cem İleri, Ömer Ayhan, (Enis Batur ve Ece Ayhan kitaplarının özel editörü) Burak Şuşut'un omurgasını oluşturduğu dönemin Genç Edebiyat karması... Kendimi saymıyorum çünkü ben onların yanında sadece '**part-time edebiyat**' genciydim. Arzu ettiğim müzik grubu, Dinar Badosu'nu kurana ya da daha doğrusu kurduğumu zannedene kadar...

Ara sıra 'üretim atölyemiz'e arz-ı endam etme inceliği gösteren İlhan Berk, Sevin Okay, İlber Ortaylı, Lale Müldür, Ara Güler, Vüsat O. Bener, Erhan Bener v.s. de cabası...

Dönemin Yapı Kredi Yayınları Altın Çağı'ndan adını unuttuğum herhangi birisi varsa onları sevmediğim, takdir etmediğimden değil; bu yazıyı yazmadan önce 15 gün boyunca ideal sağ bek ararken hafızamın önemli bir kısmı yandığından...

Tüm isimler değerliydi tabii ki. Ancak 'Enis Batur-Ekrem Işın diyalektiği' o altın dönemin ateşle barutu, Sartre ile Camus'sü, Mick Jagger ile Keith Richards'ıydı... Gündelik hayatta birbirini seven, sayan bu iki Türk aydınının zihin dünyalarındaki kültürel zıtlık ve bitmek bilmeyen tartışmaları, aslında birbirini tamamlayan diyalektiğin eş anlamı, bir kültürel ziyafetiydi. O dönemde Cogito, Sanat Dünyamız, Kitap-lık gibi harika süreli yayınların yanı sıra Ece Ayhan, İnternet Sanatı, Picasso, Stefanos Yerasimos'un kaleminden Süleymaniye Camii gibi şimdilerde çok daha fazla hissettiğimiz doğu-batı kültürü geriliminde kimilerince 'alakasız' sayılan ancak o ortamda aslında nasıl da sahici kültür bağlamında birbirini tamamladığını şimdi daha net anladığımız bir üretim süreciydi.

Normalde iş toplantıları sıkıcıdır ancak bizim için o dönem her toplantı bir Enis Batur-Ekrem Işın kültürel kapışması sahnesiydi. Kendi adıma her gün tekrar yaşanmasını ister, hiç bitmesini istemezdim.

Sadece Süleymaniye kitabının editörlüğünü yaparken aralarındaki 'Süleymaniye Camii' mi yoksa 'Süleymaniye Camisi' mi yazılmalı tartışmaları bile şimdi dönüp bakınca ne kadar da naif bir manidarlık taşıyormuş sahi... Bu dönemin siyasetin gündelik yarım dilinde boğulan suni ötesi Osmanlıca-Türkçe tartışmalarının yanında Sartre ile Camus'un tartışması gibiymiş aslında.

İsteyen 1980'den sonra üreten en 'önemli' 50 Türk aydını arasında Enis Batur ve Ekrem Işın'ı koymayabilir ancak üretim ve orijinallik dalında en 'değerli' 50 Türk aydını kategorisinde ilk 25'te çok rahat yer alırlar... Şimdi kazara bu yazıyı

okuyorlarsa kesin itiraz ederler ama özellikle o dönemde ben aynen böyle düşünüyordum. Bu satırları yazdığım an itibarıyla ise eminim. Kesin bilgi, yayalım!

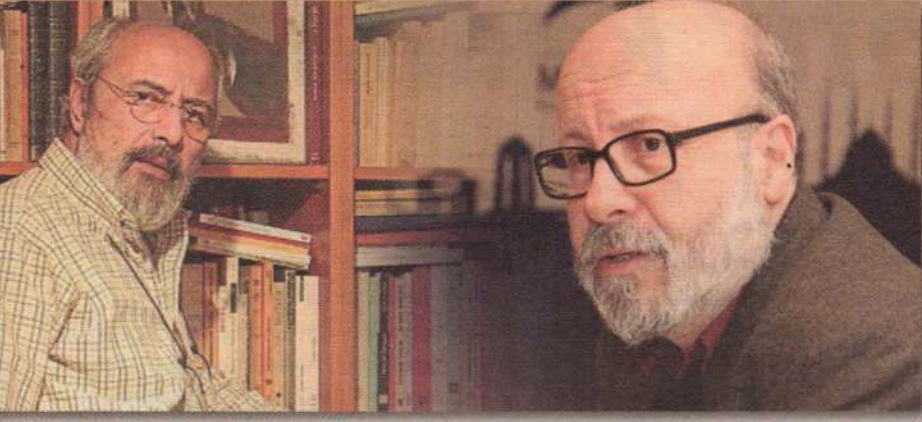
Tam da muhteşem şair Attila İlhan'ın Enis Batur'u 'Fransız olmak'la itham ettiği günlerdi. Kitap eklerinin sahiden de gazete tirajlarına etki ettiği, Replikas'ın Erkin Koray'ın bıraktığı yerden yola çıkıp şahane ilk albümünü yaptığı dönem, çok değil en fazla 12 yıl önce...

İlhan Berk'le aynı asansöre denk geldiğim 1 dakikaya Ece Ayhan'la aralarındaki tatsızlığı bitirmeleri için rica edecek kadar naif ve naif olduğum, Beşiktaş-Kadıköy vapurunda ilk romanım 'Aydın En Güzel Hali'nin ilk sayfalarını yazmaya çalıştığım, Radikal Futbol Eki'ni okumak için salıları iple çekerken bir yandan da Fender Jaguar almak için okuldaki arkadaşlarımdan para topladığım günler...

Her sabah önce Ekrem Işın'la kahvaltılı sohbet fırsatını kaçırmazdım. Harbiden YKY'deki 'aşırı batı'cı tayfa Ekrem beyle sabahları çorba içmemize bıyık altından gülerdi. Ancak 'en batı'lı müziği de Ekrem Işın, ben ve tabii ki Orçun Türkay dinlerdik. Bize gülenlerden farklı olarak New York, Los Angeles bizim için poplaştırılmış zamane 'jazz'ı değildi. (Jazz-caz farkı için bakınız Kaan Koç'un güzel şiir kitabı "Biraz Konuşmasak") Benim için New York, Television'in 'Marquee Moon' şaheserinin % 51'i olan, Fransız şaire hayranlığından soyadını Verlaine olarak değiştiren gitaracı Tom Verlaine'di. Ya da o dönemde New York'un yeraltı kralı olan Sonic Youth. Los Angeles ise tabii ki The Doors!

Ekrem Işın sıkı bir caz-rock'çıydı. Benim gibi Amerika'nın dış politikasını hiç sevmeyen Ekrem Işın için Rolling Stones'un en iyi dönemi bile "Amerikan Siyah Sound"u diye tarif ettiği 1969-1973 dönemi idi... Ancak o dönem New York ve Amerikan edebiyatına delicesine hayran olan tayfa nezdinde sabah çorba içtiğimiz için 'bir acayip'tik.

Her anlamıyla 'kırılma' niteliğindeki bir gün "Sanat Dünyamız dergimizde müzik, neden sadece klasik müzikten ibaret ki? Mesela Ravi Shankar'ın eksikliği ne sizin için?" diye sormuştum. Bir iki kişi güldü, "İyi de pop müzik mi koyacağız?" diye aklınca küçümsedi... Rock müzik bir ara dünyanın en popüler müziği idi doğru ama Verlaine'den Rimbaud'dan etkilenen Television-The Doors'la 'Macarena' şarkısı aynı kategori miydi yani? Tabii Enis Batur hem klasik ve neo-klasik müzik hayranı, hem de eskiden full time (70'lerdeki eski T-Rex, David Bowie yazıları) o dönemde ise part-time da olsa rock'çıydı. Daha yeni Cumhuriyet Pazar Eki'ne George Harrison'ı yazmıştı. Ancak Ekrem Işın-Enis Batur diyalektiğinde akıllara hemen Ekrem Işın'ın iş yerinde arada ney üflemesi geldi. "Ney de koyalım o zaman!" diye biraz alaycı bir tartışma bile açıldı. Oradan konu tabii ki sağ-sola kadar gitti. Her öğlen arasında Rolling Stones'un 68 olaylarını anlatan şaheseri 'Street Fighting Man' dinlerken kendinden geçen Ekrem Işın, ney üflediği onun nezdinde daha da önemlisi ney stilleri ve neyzenler üzerine kitap hazırladığı için 'diğer taraf'tan mıydı yani?

Birkaç gün sonra tartışma büyüdü, diyalektik ise ben ve Orçun Türkay'a hala dinlediğimiz orijinal Led Zeppelin, Byrds, Doors, Zappa, Captain Beefheart plakları olarak döndü. Önce Ekrem Işın Led Zeppelin ve Doors'ları aramızda paylaştırdı. Enis Batur, Zappa'ları getirip paylaştırarak rövanşı almaya çalıştı. Ben bu arada geceleri elektro gitar çalmayıp roman yazmaya çalışmıyorken sırayla bir Enis Batur şiiri, bir de Ekrem Işın'ın baş yapıtı "İstanbul'da Gündelik Hayat"ı okuyordum. **Öyle ki aralarındaki kültürel rekabet nezdimde adil oynansın diye Enis Batur'dan kaç sayfa okuyorsam Ekrem Işın'dan da o kadar sayfa okuyordum!**

Işın aslı gerçekten de birbirlerini çok seviyor ve sayıyorlardı ama benim de parçası olduğum altyapı edebiyat takımımız diyalektiğindeki rekabet her geçen gün büyüdü. Ekrem Işın 'Süleymaniye' kitabındaki dil, Enis Batur ise bir Türk mimari şaheserinin Türk olmayan biri tarafından yazılıp işlenmesinin daha özel olacağı konusunda haklıydı. Olan bana oldu, kitabın editörlüğü bitmek bilmedi... Üstelik de yayınevindeki ilk görevimdi!

Neyse ki Süleymaniye'nin en güzel fotoğraflarını çeken Ara Güler negatifleriyle çıkıp gelerek son dakika golü atan usta santrafor gibi olayı çözdü. En doğrusu Ara Güler'in fotoğrafların arkasına yazdığı dil esas alınarak kitabı yayına hazırlamaktı...

Zaman Enis Batur'u, ülkedeki siyasi konjonktür ve değerlerin her şeye rağmen batılılaşma sürecini temelinde ilerletilmesi konusunda, Ekrem Işın'ı ise ülkemizde 'Batı'nın etkisinin batıdaki fast-food pop edebiyat ve pop entelektüelliğin uyduruk çimentosu üzerine kurulu olmaması mutlaka öz kültürün de hesaba katılması gerektiği konusunda haklı çıkarttı.

Enis Batur'u da Ekrem Işın'ı da (sağ bek aramaktan vakit buldukça) aramaya çalışıyorum. Ve o bana artık çok kısa gelen sohbetlerde daha çok futbol konuşuyoruz. Bu üçgünde onlara göre 'uzman' olduğum tek konu futbol tabii! Lakin benim hayattaki çözmeme imkânsız yakın olan en büyük mesele halen Enis Batur-Ekrem Işın diyalektiğini nihayete erdirip ikisinin toplamı bir eksiksiz büyük kültür teorisi çıkarmak. 2014 Türkiye konjonktüründe bu maçta en az 5-0 yeniyim. Ama zamanında Karşıyaka'da Attila İlhan heykelinin yanında Enis Batur okuyup tek başımayken "Ah be koskoca iki şair, ne var bu kadar tersleşecek, gerilecek" dedikten sonra içi bir nebze de olsa rahatlamış bir yarı deliyim. Belki de bu gösteri toplumunun suya tirit sahte kanaatleri yerine herkesin Enis Batur-Ekrem Işın kültürel kapışmasına ihtiyacı var.

Enis ve Ekrem hocalar, plaklarınız bende ve Mete Avunduk'tan aldığım süper taktikler sayesinde sizin bana bahsettiğiniz gündükünden bile daha temiz daha yeniler... Ne zaman isterseniz buyurun gelin! İkinizin de hem fikir olduğu bir sözü asla unutmam:

"Asla asla demeyeceksin. Hele mesele edebiyat ve kültürese..."

İbrahim Büyükkak

bir garip ana kuzusunun taşınmayla imtihanı

Bu ay taşındım! Bu kadar iddialı değilim aslında taşınmaya çalıştım desem daha doğru olur. Çünkü taşınmak telaffuz edildiği kadar kolay yapılamıyor maalesef. Hele ki benim gibi 25 yaşına kadar ailesinin dizinin dibinden ayrılmamış, ana kuzusu için daha da zor...

Önce internetten ev ilanlarına bakıyorsun. Mesela; ilanlarda hep "Keyifli balkonlu ev, keyifli teraslı daire" yazıyor. Arkadaşım kime göre keyifli? Belki o ilanı veren balkondan karşı evi röntgenliyor, ondan keyif alıyor, nerden biliyoruz! Çünkü öyle dar balkonlar gördüm ki yetişkin bir insan ancak %25'ini sokabilir. Ve o balkondan keyif almak için saçma bir şey yapman şart! Bir de tabi bir sürü ilandaki ev beklediğiniz gibi çıkmıyor. İlanda 3+1 diye yazan bir eve gittim. Ev 1 çıktı. Emlakçıyla evi dolaştık ki bu yaklaşık 32 sn. sürdü. Emlakçıya "Abi bu ev 3+1 değil, 1" dedim. "Bir olsun bizim olsun hehehe" diye şaka yaptı. Bu şakayı sineye çekip devam ettim. Bu sefer de deniz manzaralı yazan başka bir eve gittim. Evet, kesinlikle denizi görüyor fakat sandalyeye çıkıp parmak uçlarında havaya kalkarsan... Hatta uslu bir çocuk olursan Şiriner'i bile görebiliyorsun!

Hadi evi buldun diyelim taşınmak da zor. Allah'tan taşımacı abiler vardı da hayat kurtardılar... Abinin kendisi 50 kilo ama aynı anda hem buzdolabı hem de çamaşır makinesini taşıyabiliyor. Aslında abiler belki de koparmada dünya rekoru kırıyor ama farkında değiller. Onlar bunları taşıyabiliyorken, benim kirlentleri taşıyıp kan ter içinde kalmam, utanç vericiydi.

Her şey taşındı ve bitti mi? Hayır tabi! Eve bir de usta girme olayı var. Işın en gergin kısmı o! Çünkü usta ne kadar tatlı biri olursa olsun kendini evinde emanet gibi hissettiriyor. Evin hiçbir yerinde tutunamıyorsun.

Bir de usta zamanlaması diye bir şey var. Örneğin; bu iş 15 dk.'ye biter diyorsa o kafadan 3 saat, sabah 11'de evde olurum diyorsa o kesin akşam 4 oluyor. Elinde kontrol kalemi ve müzmin çatalıyla evi bana dar ediyor.

Neyse ki sonunda taşınmayı başardım. Ki hala eksik kısımlar var. Olsun bu hali bile benim için büyük bir başarı bence... Vaaay be dedim sonra bunca işin altından kalktım helal olsun bana!

En son annemi aradım, dedim anneciğim ben taşındım. Çok şaşırdı. Sonra da şunu hallettin mi bunu hallettin mi, diye bir sürü soru sordu. Ben de böbürlene böbürlene hepsini hallettim deyince, annem "Aferin be oğlum, büyüdü valla" dedi. 30 yaşında büyüdüğümü kabul etti. Telefonu kapattığımda "He işte, büyüdü tabi, böyle büyünür işte" diye kendi kendimi gaza getirip yatağa yattım. Parmağımı emerek tatlı bir uykuya daldım.

Ayça Derin Karabulut

en güzel 'kötü' kadınlar

Aliye Rona
YEŞİLÇAM
1921-1996

Aliye RONA (1921 – 1996)

Aliye Rona 1921'de Suriye'nin Dera kentinde dünyaya geldi. Sayısız karakter rolünde oynamış, özellikle sert Anadolu kadınlarını başarıyla canlandırmıştır. **Otoriter ve sert anne tiplemesini başarıyla canlandıran ve kendisinden sonra bu boşluğun doldurulamadığı oyuncudur. Sevimli ve fedakâr anne rollerinin ustası olan Adile Naşit'in tam zıttı karakterleri canlandırmıştır.** Ömrünün son yıllarında sağ tarafına felç inen ve tekerlekli sandalyeye mahkum olan Rona, Pendik'te bulunan bir huzurevinde kalıyordu. Yine bu huzurevinde yaşanan sağlık ve şiddet olayları televizyon haberlerinde gündeme gelmiş ve Aliye Rona bu huzur evinde çok kötü bir halde bulunmuştur. Yine bu huzureviyle ilgili haberler sırasında son isteğinin "Atatürk'ün annesi Zübeyde Hanım'ı oynamak" olduğunu belirtmiştir. 29 Ağustos 1996 tarihinde kaldığı huzurevinde geçirdiği beyin kanaması nedeniyle vefat eden sanatçı Karacaahmet Mezarlığı'nda aile kabristanına defnedildi.

Diclehan BABAN (1934 – 1978)

Yeşilçam'ın kötü sarışın kadınlarından olan Diclehan Baban, 1950'li yıllarda İstanbul Radyosu'nda şarkı söyledi. 1960 yılında Şoför Nebahat filmiyle sinema hayatına başlayan Baban, vamp, üvey anne, şarkıcı gibi rollerde oynadı. **Gözlerine çektiği kalın kalemle bakışlarına sertlik vererek kötü sarışın imajını pekiştirdi.** 1978 yılında kanser hastalığına yakalanan Baban, dönemin Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İşgüzar tarafından tedavi amacıyla Londra'ya gönderildi ancak hayatını kaybetti.

Diclehan Baban
YEŞİLÇAM
1934-1978

Lale Belkis
YEŞİLÇAM
1938-

Lale BELKIS (1938 -)

Sarıya boyalı saçları, elinden hiç düşürmediği sigarası ve içki bardağıyla özellikle 70'li yıllardaki Yeşilçam filmlerinin en ünlü 'kötü kadını' Lale Belkis. Gerçek adı Belkis Durmaz olan oyuncu İstanbul'da dünyaya geldi. Sanat hayatına 1953 yılında manken olarak başladı. Oynadığı filmlerde yüzlerce yuva yıktı, yüzlerce çocuğu yetim ve öksüz bıraktı. Türk sinemasındaki sarışın kötü kadın ekolünün önde gelen temsilcisidir.

Suzan AVCI (1937 -)

Gerçek ismi Suzan Bizavcı olan sinema sanatçısı, 1937'de Bursa'ya göç eden bir ailenin kızı olarak dünyaya geldi. Sinema kariyerinde ağırlıklı Yeşilçam'da kötü kadın karakteri canlandırdı. Filmlerinde iyi kadınlar kadar önemli rollere sahip olan Avcı, vamp kadın imajıyla bütünleşti. O güldüğü zaman bilirdik ki hep bir kötülük planı hazırdı. Bir söyleşisinde, filmlerinde neden iyi kadınları oynamadığı sorulduğunda, "Aman iyi kadını hiç sevmedim. Ağla, ağla nereye kadar... Gözüne bir damla damlatıyorlar, saatlerce gözünden yaş akıyor. Oysa ben bir bakış atıyorum, bir kadeh tutuyorum, bir sigara dumanı üflüyorum, herkesin ağzı açık kalıyor" demişti.

Suzan Avcı
YEŞİLÇAM
1937-

Neriman KÖKSAL (1928 - 1999)

22 yaşında İstiklal Caddesi'nde yürürken Metin Erksan tarafından keşfedilen Neriman Köksal Türk sinemasının ilk ve en uzun süreli 'Vamp Kadını' olarak kabul edilmektedir. Gerçek adı Hatice Kökçü'dür. 'Esas kızın' yuvasını yıkan kötü kadın rollerinde, özellikle de karakteristik kahkasıyla hatırlanan Köksal ilerleyen yaşlarında anne rollerinde de oynadı. Türk sinemasının en uzun süreli 'Vamp Kadını' olan Köksal 24 Ekim 1999'da hayata gözlerini yumdu. Lakabı: Afet-i Devran Neriman idi.

Bedia MUVAHHİT (1897 - 1994)

Yeşilçam'ın kendine özgü kötülüğüyle en orijinal kadınıydı. Genelde insanları sözleriyle ezer, ne sille tokat atar ne de kötü yola düşürmeye çalışırdı. Mükemmel alaycı bir ses tonu ve tavrı vardı. 1923'te, Ceza Kanunu adlı oyunla sahneye çıkmasıyla tiyatro yaşamı da başlamış, 200'ün üzerinde oyunda ve sayısız sinema filminde rol almıştı. 1987 yılında Devlet Sanatçısı unvanını aldı. 1993 yılı Aralık ayında sağlık durumu kötüleşen Muvahhit, 20 Ocak 1994 tarihinde 97 yaşında öldü.

Hikmet GÜL (1926 - 2008)

Nevşehir'de dünyaya gelen Hikmet Gül, Yeşilçam'ın en iyi karakter oyuncularından biriydi. Sürekli fettan rollerde oynayan oyuncu isim olarak akıllarda kalmasa da yüzüyle en çok hatırlanan oyuncular arasında yer alır. **Dedikoducu, 'kenar mahalle' kadını, kokoş, içten pazarlıklı rolleri başarıyla oynadı.** 'O kurnadan bu kurnaya çirkef sıçıratan' Tosun Paşa'nın Seferoğulları'ndan Rukiye'yi canlandıran oyuncunun hamamda Adile Naşit'le atışma sahnesi unutulmaz sahneler arasında...

Sevda FERDAĞ (1942 -)

Yönetmenlerin "Artist olmak ister misin?" diye önünü kesmesine rağmen o hep 'hayır' yanıtını verdi. Ablasının "Okumuyorsun, çalışmıyorsun, evlenmiyorsun. Boş boş oturacağına git oyna bari" demesiyle Yeşilçam'a adım atan oyuncunun gerçek adı Lütfiye Dumrul'dur. Daha çok vamp rolleriyle tanınan Ferdağ, 150'yi aşkın sinema filminde rol aldı. **Türk sinemasının en güzel bakışlara sahip kadın oyuncularından olan Ferdağ, kurnasız oyuncular arasında yer aldı.** Yeşilçam'ın striptiz yapan kadın oyuncusu olan Sevda Ferdağ, öpüştü, sevişti, soyundu, hatta göğüs ucu görünen (Gurbet Kuşları filmi) ilk kadın oyuncu oldu.

Tomris OĞUZALP (1932 - 2013)

Küçük Besleme'deki 'Gaddar Hayriye' rolüyle bir zamanlar aklımızda uzun süre yer eden Tomris Oğuzalp, Ankara Devlet Tiyatroları'nda yetişti. **Kötü kadın rolleriyle son derece bütünleşmiş bir surat ifadesi vardı. Bu yüzden de Yeşilçam'da hiç cefakar anne rolünde oynamadı.** Oynadığı rollerde genellikle kötü bir yönü ve bir arızası mutlaka vardı. Çalikuşu, Üvey Anne gibi dizilerle hafızalara kazınan ve son olarak da 'Beyaz Melek' filmiyle ustalığını sergileyen Tomris Oğuzalp'in sanat yaşamı ödülleri ve başarılarla doluydu. Hayatının geri kalan kısmında evinin tek göz bir odasında yaşlılık, hastalık ve geçim sıkıntısından kaynaklanan sorunlarla hayat mücadelesi veren usta tiyatroc, son röportajında, "Dürüst olmak gerekirse artık kendimi iyi hissetmiyorum. Bu dünyadan göçme vakti geldi" diyerek yürekleri burkmuştu. Oğuzalp, 81 yaşında hayatını kaybetti.

İsmail Saymaz

ismail reis'in ölümü...

'Ülkücülük' serüvenim, Rize Anadolu Lisesi'nden arkadaşım olan bir Laz'ın önyak olmasıyla başlıyordu. Evet, artık ben de bir 'Bozkurt'tum.

Hesapladım; Sait'le karşılaştığımız o günün üzerinden tam tamına yirmi yıl geçmiş. Bir Kurban Bayramı günüydü. R'leri yuvarlayan o şirin Laz şivesiyle, "Hayde" dedi, "Bizum Ocak'ta bi çay içelim."

Adını ilk kez o gün duyduğum Rize Ülkü Ocağı'na adım atarken, üç yılımı burada geçireceğimi ben de bilmiyordum. Benim 'ülküçülük' serüvenim, Rize Anadolu Lisesi'nden arkadaşım olan bir Laz'ın önyak olmasıyla başlıyordu. Evet, artık ben de bir 'Bozkurt'tum.

O yıl okulumda ortaokul kısım reisi oldum. "Ergenekon'dan, demirleri eriterek çıkan kurt" misali sınıfa girdiğimde, arkadaşlarım arasında çokça 'azılı komenist' olduğunu fark ettim. **Mesela Alp, 'Grup Yorum' dinliyordu. Niyazi, teneffüslerde, sıra arasında sakladığı Mao'yu açıp açıp okuyordu. Etkin ve Ulaş'ın da ne menem 'yıkıcı' oldukları isimlerinden belli değil miydi?**

Hemen 'teşkilatlanmaya' koyulduk. İlk 'ülküdaşım' Gökhan oldu... Demokratik Sol Parti'nin, üzerinde Bülent Ecevit'in resimlerinin olduğu seçim balonlarını bisikletime bağlayarak, şehirde tur atmayı saymazsak eğer; ömrümdeki ilk siyasi eylemim, okulumda dergi dağıtmak oldu. Dergimizin adı, 'erkek kurt' anlamına gelen, 'Börteçine'ydi. Dergimizin ilk sayısının üzerinde, Tarkan'ın el çizimi resmi vardı. Ve resmin altında, "Ergenekon yurdun adı / Börteçine kurdun adı..." dizeleri yer alıyordu. Dergide benim de bir şiirim yayınlanmıştı. Atletimin içine sokarak okula götürdüğüm dergiyi, el altından ülküdaşlara ve 'Asenalara' dağıtırken yakalandım. Haliyle, Disiplin'e düştük.

Ertesi yıl '95 seçimleri vardı. Alparslan Türkeş, Rize Meydanı'na çekilen bir kamyon kasasında miting konuşmasını yaptığı sırada, okul üniformamı giymiş, kravatımı takmış, hazır ola geçmiş halde, yanı başında duruyordum. O "Bozkurtlarrrrr" diye bağırıyor, ben hayranlıkla dinliyordum. Meydanda bin kişi bile yoktu. Varsın, olmasındı. Seçim çalışması için üç hilalli bayraklarla donattığımız kırık dökük 'Reno' ile ilçeleri gezmeye koyulduk. Çayeli, bizden sayılırdı. Pazar'ın, eski adıyla Atina'nın bu kadar 'komenist' olduğunu bilsek, ilçeye hiç girer miydik? Mustafa Yıldızdoğan'ın 'Türkiyem' şarkısı ile yokuş aşağı girdiğimiz ilçede, ısıklık bile çalmadan, başımız önde ayrıldık... Fındıklı mı? Bu ilçede, esnaf tarafından dövülmediğimize şükrettik. O seçimde, **Ecevit'çi babam dahil, hiç kimseyi bizim partiye, MHP'ye oy vermeye ikna edemedim.**

Yaşım tutmadığı için ben de oy veremedim.

Seçim sonuçları açıklandı; biz barajın altında kaldık. Ocak gençliği olarak, terk edilmiş birer delikanlı gibi, onulmaz bir acı hissettik. Hüznümüzü, Aşık Sefai'nin 'Ayşem'i ve Osman Öztunç'un 'Mehmedim'yle dindirdik. Ve elbette, Orhan Gencebay'la... Derken haber geldi: Ardeşen TV, ülkücülerle solcuları tartışmaya davet ediyordu. Ben ve iki arkadaşım stüdyonun sağına oturduk. Uzun ve kıvrıkcık saçlı; sustuğu zamanlarda bıyıklarıyla meşgul olan solcular; bizi bastırıyordu. Biz "Ama vatan" dedikçe, onlar

çayın taban fiyatından ve mevsimlik çay fabrikası işçilerin yevmiyelerinden söz ediyordu. Biz "Turan'ı kuracağız" diye söze girsek, onlar sahil yolundaki çevre kıyımından ve fındığın para etmeyişinden bahsediyordu.

Bizi perişan ettiler. Bıyıklarımızın gür bir şekilde bitip 'hilal' şeklini almadığına kahrettiğimiz zamanlardı.

Atsız'ın şiirlerini okudukça 'kaşe montun' altından Çin Seddi'ni kesiyorduk; gün gelecek, Çin Sarayı basılacak ve o hesap kapanacaktı. 'Dokuz Işık' yol göstericimizdi. Anlamasak da okuyorduk. **O yılın sonunda Rize Anadolu Lisesi'nin reisi ve Askoroğ'daki okullar bölgesinin sorumlusu oldum.**

96'da, garip haller yaşıyorduk. Susurluk'ta bir kamyon bir Mercedes'e çarpmış; içinden 'Çatlı Reis'in cesedi çıkmıştı. Milyonlarca insan derin devleti protesto için ateş böcekleri gibi, akşamları ışıklarını yandırıp söndürüyordu. Ben Ülkü Ocağı'nın altıncı katındaki balkondan, aşağıya ve sokağa bakarken kafamdaki sorulara yanıt aramakla meşguldüm: "Dünya Türk olsa da yoksul olmaktan kurtulacak mıydık?" Kendi sorumu, içimden, "Hayır" diye yanıtladığım an, dünyamın da değiştiğini sezinliyordum. O günlerde, edebiyat öğretmenim Selma Hanım'ın "Tamam, Nihal Atsız'ı da oku, ama bunu da oku" diye uzattığı 'İnce Memet' ile, bir günaha girercesine tanıştım. 'İnce Memet'in her sayfasında, kendi hikayemi buldum: Misal, tahta el arabasıyla Rize sokaklarında hamallık yaparak geçinen dedem Hacı Kurban'ı... Dedemin Türklüğü, yoksulluğu kadar kesindi. O günlerde bu soruları seslice ifade etme cesaretini bulamıyordum. Vakit vardı daha...

Derken, Rize'den kalkan otobüsle Kayseri Erciyes Dağı'nda yapılan "Türkçüler Kurultayı'na"

gittik. Biz 'Rizeli Bozkurtlar'dık. Günlerce

horon teptiğimizi ve Doğu Karadeniz şivesiyle uluduğumuzu hatırlıyorum.

'Başbuğ'u ikinci kez bu kurultayda gördüm. Kürsüde konuşurken, meydanda taşınan bozkurt heykelini görüp 'İndirin onu!' diye bağırıyordu. Bir ben değil, bütün meydan korkmuştu. Türkeş'i üçüncü ve son görüşüm, 97 yılının karlı bir kış günü, Ankara'da tabutu içinde ve omuzlarda taşındığı gün oldu. **Mahşeri kalabalığın içinde, aklımdaki bir yığın soruya rağmen, ben de vardım. Yüzbinlerce insan Türkeş'in cenazesini kaldırıyor, ben ise "İsmail Reis'in..."**

Rize Ülkü Ocağı'ndan, bir daha adım atmamak üzere ayrılırken, ilk gençliğimi içeride bırakarak çıktım.

Yanımda ve koltuk altımda; bir zamanlar adını duyduğumda öfkelenmiş Yaşar Kemal'in 'İnce Memet'i vardı. Ardından, Nazım Hikmet'in 'Memleketimden İnsan Manzaraları'nda; hamallık, çay işçiliği ve hamsicilik yapan sıradan insanları buldum. Ve Ahmed Arif sayesinde, ülkenin güneydoğusunda, yeterince 'Türk' olmadıkları için ölümlerden ölüm beğendirilen Kürtleri öğrendim sonra... Milliyetimi soyunarak çıktım o kapıdan... Ben çıktım, 'İsmail Reis' içeride kaldı.

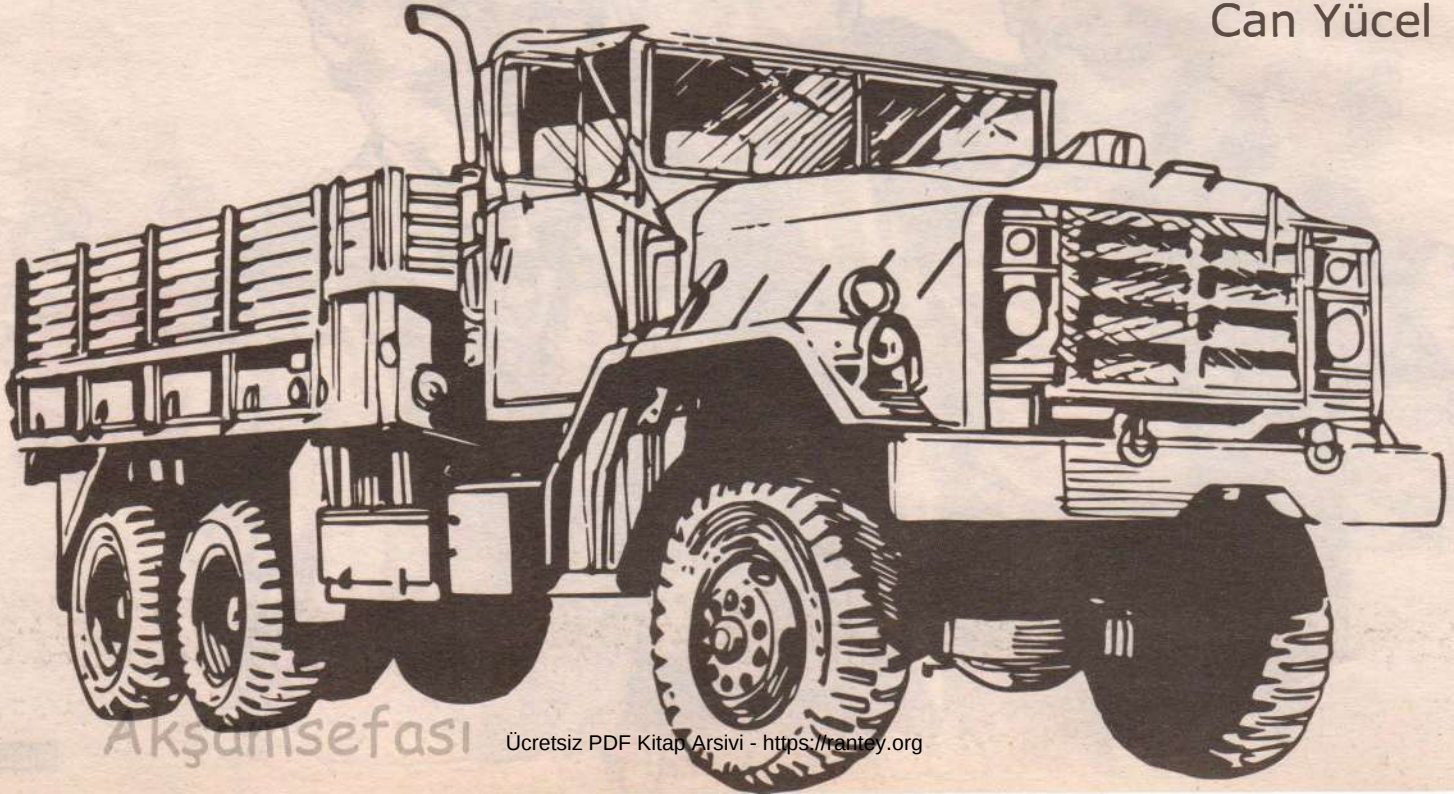
Esasen kötü çocuk değildi.

dinar yolunda devrilen bir fordun şoför ahmet için yaktığı ağıt

Ah Ahmet ah sana söylediler de
Yollar bozuk Dinar üstünden gitme diye
Hani köprülerde yavaşlayacaktın
Deli bozuk bir uçurtmaydın Ahmet
Takıldın tellere sonunda
İttin ursuzdun orospu çocuğuydun
Esrar boyalı ispirto eroin
Çirkefliğin daniskası sende
Bir gün tatlı bir sözünü mü işittim
Bari kırk yılın başında bir
Bu da senin diye bir çift lastik alsan
Biliyorum taponum Forttum 45 modeliydim
Lakin ellerine yangındım Ahmet
Ah domuz ah nasıl da karıştırırdın ötemi berimi
Sevgi derdim de sana dinletemezdim
Aklın hep yollu karılarda
Sevgi bir uğraştır derdim sana
Taksicilik parçacılık gibi
Her şeye razıydım sırf anlayasın diye
Nemene şeydir sevgi
Gözüme bir kız da kestirmiştim
Müftülerin Nazmiye
Handiyse yapacaktım aramızı
Sizi çamlıklara götürecektim
Yeşil halılarımı serecektim altınıza
Bilirim ne allahın gazebi olduğunu
Tam kızla hır çıkaracağın zaman
Göğün mavisini göstertecektim sana
Her şeye razıydım sırf anlayasın diye
Nemene şeydir sevgi
Böyle bok yoluna gidecektin madem
Bari ben çiğneyeydim seni

Can Yücel

dünyaya gazoz şişesinden bakmak...

Benim için gazoz mahalle maçı demektir. Maç biter bitmez bakkala koşup tek nefeste bir şişeyi devirdiğimiz ve şişesinden dünyaya baktığımız bir teleskoptu...

Gazozun tadını bilen adamdan zarar gelmez!.. En fazla terliken soğuk içtiğinden, hasta olmuşluğun vardır. Neyse ki onun önlemini de elinde havluyla koşturan anneler alırdı. Sırtımız her daim terliydi ve her daim bakkal kasaları önünde gazoz içmeye kaçardık... Zaten tek kaçamağımız da buydu...

Her neslin içeceğiydi gazoz. Ve başkaydı her kuşağın gazozunun adı... Dedemin ve babamın gazozu başka, benim gazozum başkaydı... Bizim kuşak Camlica'cıydı mesela... 'Beyaz Gazoz' derdi dedem; siyah beyaz yılların gayri resmi sponsoru... Babam şifa niyetine içerdi. Benim için gazoz mahalle maçı demektir. Maç biter bitmez bakkala koşup tek nefeste bir şişeyi devirdiğimiz ve dünyaya şişesinden baktığımız bir teleskoptu...

Gazoz sadece bir içecek değildi. Paraya aklımızın ermediği zamanlarda, biriktirdiğimiz en değerli şey misketlerimiz ve gazoz kapaklarımızdı. Bir de cikletlerden çıkan futbolcu kartları. İtalya 90'da oynamış futbolcuların tamamını ezberimden sayabiliyordum, kaç tane gazoz kapağının biriktiğini hep aklımda tuttuğum gibi... O kartlarla, gazozuna oyunlar oynardık.

Birbirine yakın balkonlu, küçük evlerde büyüdük biz.

Kahverengi mobilyalarımıza inat bembeyaz

umutlarımız vardı. Hava kararmadan eve girmek gerekiyordu ama oyunlarımız gece yarısına kadar sürerdi. En kötü kendi kendimize halı desenlerinin üzerine oyuncak araba park etmece oynardık.

Gazozun bir sürü adı ve bir sürü bahanesi vardı. Mahalle düşünlerinde kuru pastanın yanında dağıtılır, 'boncuklu su' diye almak için peşinden koşardık.

Gazozuna ladeslerle büyüdük biz. Gazozuna maçlar, gazozuna

oyunlar, gazozuna yarışlar... Belki PlayStation'ımız yoktu ama her daim oyunlarımızın parçası gazozumuz vardı.

Kapağın parmak adamlarla futbol maçı yapacak, şişesinden flüt çalacak kadar büyüktü hayal gücümüz... 'Aylana gazoz bayılana limon' diye elimizde gazoz şişesiyle söyledik şarkılarımızı bağıra bağıra...

Çok kanallı televizyon olmasa da henüz, çoktan seçmeli komşularımız vardı. Her öğünü birinde yedik. Tipik mahalle kültürünü yaşayan, yaşatan bir markaydı gazoz. **Bakkal kasalarının üstünde, dizlerimiz yara bere içinde soğuk sade gazoz içerek büyüdük.** Aynı zamana denk gelir kabuk tutan yaraların kaşınmaması gerektiğini öğrenmemiz...

Acı ama gerçek yaralarımızın ellemeyerek iyileşeceğini çok küçükken öğrendik...

Gazozla yaramazlık yaptık biz. İçine misket sokmaya çalıştık, bitince suyla doldurup, su savaşı yaptık. Ve ıslanmış kıyafetlerimizle gururla yedik dayağı annelerimizden.

Yazlık sinemada komşu kızıyla kaçtığımız ilk filmde, babamızın peşin verdiği haftalık harçlığı gazozla yatırdık.

Bıyıklarımız biraz terlediğinde mahallenin yakışıklı abilerinden öğrendiğimiz kadarıyla, evimize en yakın çay bahçesinde gazozuna tavla oynadık.

O boncuklu suyun ağzımızda bıraktığı hafif şekerli tadı hiç unutmadık. Her güzel anımızda imzası vardı çünkü.

O yüzden bizim çocuklarımız da gazozla büyüyecek, onlar da aynı tadı alacak yaşadıklarından... Terli terli soğuk gazoz içip, hastalanacaklar en az bir kere. Gazozun tadını bilen adamdan zarar gelmez. Çocuklarınıza sadece içmeyi değil, gazoz şişesinden bakmayı öğretin dünyaya...

Dilan Bozyel

maaşlı aşk izni onaylandı

Berlin, 2011

Paris, 2008

Merhaba,
Ben Dilan Bozyel.

1985 senesinin 1 Temmuz gününde Dünya isimli gezegende doğmuşum. Doğduğum günden bu yana Dünya'da yaşamaya devam ediyorum. Yaşadığım gezegen bir dönem çok temiz ve güzelmış. O dönemler tahminen benden milyon sene öncesine tekabül ediyormuş. Evet, aynen; memleketim olan bu Dünya, aslında hayvanların memleketiymiş ilk zamanlar. Sonra olanlar olmuş. Adem ve Havva'nın bir sabah bir elma ağacının altında sarılmış vaziyette uyanmasıyla başlamış bizim hikaye. Hayvanların memleketini istila edişimizin ilk günü böyle başlamış yani. Ve işte o gün; Dünya iyilikten sıyrılmaya, kötülüğe bulanmaya başlamış. **Tam tahmin ettiğiniz gibi, sizlere kötülerin ütopyasından gizlice yazıyorum bu satırları.**

Hayır kötümser biri değilim, sadece başka bir tanım bulamadım yıllarca.

Düşünsenize, yüzyıllar boyunca bitmek bilmeyen savaşların içindeyiz. Her gün onlarca çocuğun ölüm haberini duyuyoruz.

Ya da onlarca kadının.

Ya da onlarca gencin.

Ya da onlarca adamın.

Her bir mevsimde bir başka hayvanın neslinin tükendiğine dair araştırmalar okuyoruz.

O kadar uzağa gitmeye gerek de yok, her saat başı çevremizde dönen acımasız olayları dinliyoruz.

"Anlamıyorum, bir insan nasıl yapabilir böyle bir kötülüğü?" ise en çok kurduğumuz cümle haline geldi.

Bunun başka bir açıklaması olamaz, biz iyilik kümesine dolmuş bir avuç insanın manzarası çok net; bu Dünya kötülerin ütopyası!

Böyle bir kaosun içinde kendi dünyamızı kurmaktan başka çaremiz kalmıyor elbette; her sabah yan komşunun asık suratına rağmen selam verip iyi günler dilemek, iş yerinde bizi işimizden etmeyi hedef bellemiş kadına her gün içtenlikle hatırlamak, soğuk bir kış günü sokakta titreyen kediye kartondan ev yapmak, yağmur altında dilenmek zorunda kalan Suriyeli çocuğa üstündeki hırkayı bir saniye bile düşünmeden çıkarıp vermek ya da aşık olmak.

Evet, bizim ütopyamızda en kutsal şey bu sanırım;

'aşık olmak'. Karşılık beklemeden, delik deşik etmeden,

Diyarbakır, 2009

kırmadan-kırılmadan, yakından yahut uzaktan... Her sabah midende swing dansı yapan kelebeklerle uyanmak, gün içinde trafiğin tam ortasında veya kalabalık bir vapur çıkışında parmak uçlarında aşkın titreşimini hissetmek. **Gülümsemek, aşk ile. Acısı ya da tatlılığıyla, aşkın her haline şükredebilmek. Seni her gün kötü biri olmaya, kötülerin ütopyasında rol vermeye çalışanlara inat; aşkla yücelmek. aşkla yücelmek, aşkla yücelmek...** Bir çiçeği aşkla koklamak, bir treni aşkla izlemek, bir bardak suyu aşkla içmek. Aştan başka çaremiz olmadığını bilerek, aşkın üstüne titremek. Mesela yatağının sol tarafına sabah yedi civarı düşen güneş ışığına hiç aşkla gülümsedin mi? Soğuk bir kış gününde, bulutların arasında beliren güneşe yüzünü dönüp, gözlerini

sıkıca kapatıp aşkla hissettin mi seni ısıtışını?

Bir insana aşık olmak...

'En zoru bu' dediğini duyar gibiyim, peki hiç hesapsız kitapsız aşık oldun mu? Elini tuttuğunda, kadın erkek hiç fark etmez, kuralsız zamansız avcuna eğilip öpüverdin mi? Boynunu, omzunu, göğsünü ya da ensesini koklayıp, içine çektin mi o aşık olduğun yabancı tenin kokusunu? Sanki otuz yıldır tanışıyormuş gibi, hiçbir açıklama yapmadan sadece içinden gelerek aşka güvendiğin oldu mu? Yar oldun mu, yaren oldun mu? Aşuk ve maşuk oldun mu? Aşka güvendin

mi hiç? Aşka bıraktın mı kendini hiç? Boynunun ağrısının nasıl da geçtiğini hissetmedin mi hiç aşka bulanınca yüzün gözün? Sizlere bu satırları kötülerin ütopyasından yazıyorum. Kendi ütopyamızda yaşamaktan başka yolumuz yok değerli sevgililer. Her sabah gülümseyerek uyanmaktan, her gece kötülerini affederek uykuya dalmaktan ve her gün bir bardak suyla kalbimizi yıkamaktan başka bir yolumuz yok. Kendi renklerimizde, kendi kurallarımızda, kendi yaşamızda, kendi güzelliğimizde yaşamaktan başka bir yolu yok.

Aştan başka bir yolumuz yok, aştan başka bir yolumuz yok.

Aştan başka bir yolumuz yok, aştan başka bir yolumuz yok.

Aştan başka bir yolumuz yok, aştan başka bir yolumuz yok.

Aştan başka bir yolumuz yok, aştan başka bir yolumuz yok.

2015'te, bu taze yılda da;

Aştan başka bir yolumuz yok, aştan başka bir yolumuz yok.

Can Durukan

bitti kalem, doldu defter...

Büyükadalı Lefter'in ailesi 'okuyup, adam olmasını' istiyordu, o belki okuyamadı ama futbolun ordinaryüsü oldu!

Yunanistan Türkiye maçında Yunan takımının sol beki tarafından "Türk dölü!" diye kovalanan 'Türk'... Utanç tarihimizin en kötü anılarından biri sayılan 6- 7 Eylül olaylarında "Yunan dölü!" diye evine saldırılan 'Rum'... İlk profesyonel sözleşmesinden 2 sene sonra askere giden ve tam 4 yıl vatani görevini yerine getiren, balıkçı Hristo ve annesi Argiro'nun ikinci oğlu, Rumca'da adı 'özgür' manasına gelen Elefterios... Defter ve kalemli tekerlemelerin başkahramanı, ülke tarihinin gördüğü en büyük golcü... Bitti kalem, doldu defter, seni Passolig'li müşterilere nasıl anlatmalı şimdi Lefter?.. 22 Aralık 1925'te yoksul bir Rum balıkçının oğlu olarak

Büyükada'da açtı gözlerini dünyaya. Futbol topunu ondan ancak 7 yaşına kadar saklayabildiler. Ailesi 'okuyup, adam olmasını' istiyordu, o okumadan ordinaryüs oldu! İlkokul diplomasını ancak futbolu bıraktıktan sonra

alabilecekti. Yeşil sahalardaki inanılmaz başarısı sayesinde 'futbolun ordinaryüsü' lakabını aldı.

Taksim'den Fenerbahçe'ye, oradan da Avrupa'ya uzanan meşin yuvarlak peşindeki yolculuğu 45 yaşına kadar sürdü. Ama o "Allah'tan sonra Fenerbahçe" diyordu. Bütün oynadığı takımların formasını profesyonelce giydi ama Fenerbahçe'yi hep ayrı yere koydu.

"Ben Fenerbahçe formasını sırtımda değil, başımda taşıdım" dedi. Yıllar sonra gözleri dolu şekilde stadın altındaki Fenerbahçe Müzesi'ni gezerken, yanındaki torunlarına vasiyetini açıkladı: Neyim varsa kulübe bağışlıyorum!

10 numaralı çubukluyu kendisinden yıllar sonra sırtına geçiren Alex ile buluşmasında usulca alnından öpmüştü. Baba Hakkı'nın Seba'yı alnından öpmesi gibi... Kulübün efsanesi Lefter'den Liyakat Nişanı'nı kaptan Alex, aynı kulübün başkanı tarafından "odaya bir girdim elinde tweet, doğru mu Samet!?" şeklinde bir açıklamayla gönderildi. O Alex'in heykeli şimdi Yoğurtçu Parkı'nda Lefter heykelinin 50 metre ötesinde. O Alex'in kendisi geçen ay (Aralık)

futbola başladığı Coritiba formasıyla jübile yaparken sahada Fenerbahçe bayrağı da vardı; o Lefter'in cenazesi son defa Saracoğlu'na geldiğinde üzerinde serili olan bayrak gibi... Çok yetenekliydi. Bir Ankaragücü maçında 40 metreden kullanılan serbest vuruşu uzak 90'a mermi gibi çakmıştı. Ancak bir eksiklik vardı; hakem daha düdüğünü çalmamıştı. Vuruşun tekrarlanmasını istedi. Lefter hiç itiraz etmedi. Topu aynı yere, aynı şekilde dikti. Aynı hareketlerle gerildi ve vurdu. Top aynı 90'a aynı şekilde girdi... Belki hakem golü yine vermese, Lefter aynı golü yine atacaktı...

Milli takım formasını 50 defa giyen Lefter, en unutulmaz maçını da 23 Nisan 1948'de Yunanistan karşısında Türkiye formasıyla oynadı. O maçta kendisine edilen küfürlere sadece şu cevabı vermişti: Bana ne dediğinizi anlamıyorum, Ben Türküm, Türkçe konuşun!

O maçın 1-3 Türkiye galibiyetiyle sona ermesi sonucu Yunanistan'ın sol beki Muratis, Lefter'i santra yuvarlağına kadar "Türk dölü!" diye bağırarak kovaladı! Aynı Lefter'in evine, 7 yıl sonra Büyükada'da 6-7 Eylül olaylarında bir grup vandal saldırı. "Rum dölü! Gebertin şu gavuru!" diye bağırıyorlardı. Olaydan 1 gün sonra Kartal'dan bir tekne dolusu Fenerbahçeli taraftar Büyükada'ya geldi. Lefter'in evini güvenlik çemberine aldı, kimseyi yaklaştırmadı. Ona saldıranların kim olduklarını söylemesini istedi, saatlerce yalvardı yüzlerce Fenerli... Araya nüfuzlu kişiler, devlet büyükleri girdi. Evine saldıranların isimlerini vermesini istiyorlardı. Lefter hepsini Ada'dan tanınmasına rağmen, bir tek isim bile vermedi. Ölene kadar da tek kelime

etmedi. Olaydan sonra günlerce ağladığını söyledi sadece. Ölümünden kısa bir süre önce verdiği son röportajında "Nasıl bir hayat sürdürdün, mutlu musun?" sorusuna "Sormayın... Enteresan bir hayatım vardı" diye cevap verdi. Tek sitemi bu oldu.

Dünyanın en iyi futbolcularıyla oynadı. Onun zamanında Fiorentina tam bir yenilmez armadaydı. O takımın değişilmez yıldızlarından biri oldu. Top peşinde Büyükada sokaklarında başlayan koşusu, dünyanın en prestijli takımlarında ve liglerinde sürüyordu. Hak ettiği şöhreti buluyordu Lefter; herkes onu tanıyor ve seviyordu.

İtalyanların El Turco'suydu. Hani öyle

futbolcular vardır ki, onları en iyi şairler, yazarlar anlatır derler. Lefter de onlardandı işte. Bedri Rahmi'nin mısralarında ölümsüzleşti yaşarken; "İstanbul deyince aklıma / stadyum gelir kanımın karıştığını duyarım ılık ılık / memleketimin insanlarına / daha fazla sokulmak isterim yanlarına / ben de bağırırım birlikte avazım çıktığı kadar / göğsümü gere gere / ver Lefter'e yaz deftere..."

VER LEFTER'E

YAZ DEFTERE

2010 yılında Atina'da rahatsızlanıp, bir süre komada kalmıştı. Uyandığında ise dilinden şu kelimeler döküldü: **Öleceksem beni vatanıma götürün. Türkiye'de ölmek istiyorum!** Öyle ya vatani burasıydı Lefter'in. 9 defa milli takım kaptanı olarak çıkmıştı sahaya ay yıldızlı formayla. Bugün pek çok çocuğa Metin (Tekin), Can (Bartu), Rıdvan (Dilmen), Feyyaz (Uçar), Hakkı (Yeten), Vedat (Okyar) ismi verildi o unutulmaz futbolcuların adının yaşatılması için. Ama Lefter'in adı hiçbir çocuğa verilemedi. Yoğurtçu Parkı'ndaki heykelini de taraftarlar aralarında para toplayarak dikti! Evet, Fenerbahçe hiç unutmadı Lefter'i. Adını tesislere verdi, formalarına yazdı, Saracoğlu'nda 50 bin kişi önünde ödüllendirdi. Daha 17 yaşında Varlık Vergisi yüzünden bütün akrabaları toplama kamplarına gönderilen, ailesi yoksul diye verecek bir mal varlığı bulunmadığından yurdunda kalabilen, gönüllü olarak askere giden ve 4 sene boyunca görevini yapan Lefter, Fenerbahçe Kulübü'ne ancak 1980'lerde üye olabildi! Marşlarda adı geçen, kulüp tarihinin en büyük futbolcusu, hayatından çok sevdiği Fenerbahçe'sine üye yapılmadı! 50 defa giydiği milli formadan sonra kendisine madalya verilmedi. 1964'te futbolu bıraktığı sene, bu ülkenin birçok evladının bu topraklardan ayrılmak zorunda olduğu seneydi. Öyle bunaldı ki Yunanistan'a teknik direktörlük yapmaya gitti. Kesmedi, Güney Afrika'ya kadar uzandı yolculuğu...

Ama onu Lefter yapan ne devletin vermediği madalya, ne kulübe üye olmasını diye çıkarılan zorluklar, ne

de 6-7 Eylül'de evine saldıran vandallardı. Lefter'i Lefter yapan bu topraklarda kardeşçe yaşama inadında olan Türkler, Rumlar, Ermeniler, Süryaniler'di... Lefter'i Lefter yapan Metin Oktay'lar, Baba Hakkı'ları...

O zamanın futbol ruhuna ve bir arada yaşama kültürüne sahip çıkan adam gibi adamlardı... 13 Ocak 2011 yılında hayatını kaybettiğinde bütün futbol alemi yasa boğuldu. **Cenazesi Saracoğlu'nun zeminine Fenerbahçe futbolcuları tarafından getirildi. Üzerinde Fenerbahçe ve Türk bayrağı vardı. Herkes ağladı. Ama kimse Lefter'den özür dilemedi.** Zaten hayatta olsa, o özrü belki istemezdi, bütün mütevazılığı ile 'gerek yok' derdi. Şimdi Büyükkada Mezarlığı'nda usulca yatıyor Lefter. Mezarında adı Rumca yazıyor. Hani Osmanlıca bilmediği için mezar taşlarını okuyamayan bir neslimiz var diye hayıflanıyor ya bazıları, Türk sporunun çınarı Lefter'in adı formasında yazılamadı belki ama mezar taşında Rumca Elefterios yazıyor... Belki Osmanlıca okumayı bilmeyen bir nesil yerine, kendi dilinde yazmaya ve konuşmaya izin verilmeyen geçmiş nesillerden özür dileyerek başlanabilir işe. İlk önce de Küçükandonyadis ailesinden...

Özdemir Asaf

(11 Haziran 1923 - 28 Ocak 1981)

seni saklayacağım

Seni saklayacağım inan
Yazdıklarımda, çizdiklerimde
Şarkılarımda, sözlerimde.

Sen kalacaksın kimse bilmeyecek
Ve kimseler görmeyecek seni,
Yaşayacaksın gözlerimde.

Sen göreceksin duyacaksın
Parıldayan bir sevi sıcaklığı,
Uyuyacak, uyanacaksın.

Bakacaksın benzemiyor
Gelen günler geçenlere,
Dalacaksın.

Bir sevgiyi anlamak
Bir yaşam harcamaktır,
Harcayacaksın.

Seni yaşayacağım anlatılmaz,
Yaşayacağım gözlerimde;
Gözlerimde saklayacağım.

Bir gün, tam anlatmaya...
Bakacaksın,
Gözlerimi kapayacağım...
Anlayacaksın.

Serkan Ocak

kusura bakmayın afrika ülkeleri, para bize lazım!

Türkiye'yi dünyanın en iyi 10 ekonomisi arasına sokmayı hedefleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, Çevre Bakanı'nın az gelişmiş Afrikalı ülkeler için ayrılan fondan faydalanmak istediğini duysa ne derdi acaba?

Bu memlekette zamanlamalar hep 'manidar' olmuştur. Rusya Lideri Vladimir Putin, 1 Aralık'ta Türkiye'ye geldi. Aynı gün çok önemli bir gelişme daha oldu. Tartışması yarım asırdır devam eden Mersin Akkuyu'ya yapılmak istenen nükleer güç santrali için 'izin' anlamına gelen ÇED raporuna 'olumlu' karar verildi. Bu haber Rus Lider'e bir jest anlamına geliyordu. Zamanlaması da oldukça 'manidar'dı. Nükleer santral gerekli mi değil mi tartışmasına uzun uzun burada girmeyeceğim. Ancak şu iki satırı etmeden de geçemeyeceğim. Fukuşima kazasının ardından dünya yavaş yavaş nükleeri terk ediyor. Yenilenebilir kaynaklara yöneliyor. **Dünyada hâlen nükleer santrallerin atıklarının ne yapılacağı konusuna çözüm bulunmuş değil.** İnsanlığa zararlı, 250 bin yıl doğada yok olmayan tehlikeli atom izotoplarını uzaya gönderme projeleri bile var ancak nihai bir çözüm ortada yok. Almanya'da bu meseleyi çözmek için yerin bin metre altında araştırma yapılan tuz madenini gördüm. 36 yıldır çalışmalarına rağmen bir netice alamamışlardı. Fransa'daki nükleer atıkların Almanya'daki bu madenlere 'geçici' depolama amacıyla trenlerle taşınırken yaşanan eylemlere tüm dünyanın tanıklığı var. Yani mesele o kadar derin ve karışık ki... Çünkü en küçük bir riskin gerçekleşmesi Çernobil ya da Fukuşima gibi sonuçlar doğurabiliyor. Akkuyu'daki santrale onay verildi verilmesine ancak 'olumlu' kararı verilen 3 bin 730 sayfalık ÇED raporunda atıkların Rusya'ya nasıl götürüleceğine dair net bir ifade yer almıyor. Elbette mesele sadece 'enerji' değil. Stratejik, siyasi birtakım amaçlar uğruna 'nükleer inadı' devam ediyor. Birçok uzman, sivil toplum örgütü ve akademisyen nükleer elde edilecek enerji yerine alternatif yenilenebilir enerji raporlar hazırladı; ancak ne gören var ne de duyan... Neyse ki son dönemde Rusya ekonomik bir darboğaza girdi. 20 milyar doları bulacak santralin inşaatı, Rusya böyle giderse belki bir yarım asır daha yılan hikâyesi olacak gibi görünüyor...

AĞAÇ DA KESERİZ, FONDAN DA İSTERİZ!

Türkiye gündemi çalkalanıyor. Ancak geçen ay belki de kimsenin farkında olmadığı çevre adına dünyada çok önemli olan bir 'zirve' yapıldı. Bakan düzeyinde 195 devlet temsilcisi, toplamda da 10 bin kişi bu toplantıya katıldı. Meseleyi bilmeyenler için kısa bir özet: İklim değişikliğinin olup olmadığı tartışması artık yersiz. Devletler, iklim değişikliğini önlemenin yollarını arıyor. Her yıl bu nedenle büyük bir zirve yapılıyor. Konferansın 20'ncisi bu yıl Peru'da yapıldı. 15'incisini 2009'da Kopenhag'da izlemiştim. ABD Başkanı Barack Obama dahil 102 devlet lideri katılmıştı. Ne oldu dersiniz? Koskoca devlet liderleri kavga edip evlerine dönmüştü. Yani bir anlaşma sağlanamamıştı. Peru'da düzenlenen toplantılar sona erdi. Şimdilik kavga etmediler; bir ön anlaşma

da sağlandı ancak asıl önemli kararlar gelecek yıl Paris'te yapılacak toplantıda alınacak. Dünyanın bir derece ısınacağına kesin gözüyle bakılıyor. Alınacak kararlar, 'dünyayı iki derece ısınmaktan nasıl kurtarabiliriz?' konusunda olacak. Bu ayrıntıların dışında benim dikkatini çekmek istediğim farklı bir konu var. Türkiye'nin temsilcisi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ydı. Bakan İdris Güllüce, her ülke temsilcisi gibi konferans sırasında bir konuşma yaptı. Ama ne konuşma... Bakan Güllüce, iklim değişikliği konusunda Türkiye'nin önemli adımlar attığını, kentsel dönüşümle binalarda yüzde 40'lara varan enerji tasarrufu sağlandığını anlattı. Sera gazı emisyonlarının azaltılması için Marmaray, yeşil liman ve yeşil havalimanı gibi sistemlerin inşa edildiğini belirtti. Burada aslında ülkelerden beklenen sera gazı emisyonları konusunda gelecekte ne gibi azaltımlar yapacağına dair ülkelerin net bir tutum sergilemesi. Ancak pek çok ülke bundan kaçınıyor. Çünkü iklim değişikliği mücadelesi için gerçekten çevreci politikalar uygulanmalı. Nükleer santral yapmamak, yeni bir boğaz köprüsü için yüz binlerce ağacı katletmemek, ormanları yok etmemek, domuzların yuvalarını bozmamak, yeni bir havalimanı için ekolojii tahrip etmemek, rant için değil gerçekten enerji verimliliği adına kentsel dönüşüm yapmak, en önemlisi de termik santral gibi fosil yakıt kullanan enerji santralleri yapmamak gerekir. Tabii bunların hiçbirinden bahsetmedi Bakan Güllüce. En vahim olanı da şu; daha önceki konferanslarda 'Yeşil İklim Fonu' diye bir havuz oluşturuldu. Gelişmiş ülkeler bu havuza para koyacak, Afrika ülkeleri gibi az gelişmiş ülkeler de iklim değişikliğiyle mücadelede bu fondan faydalanabilecek. Türkiye son birkaç toplantıda ısrarla bu fondan faydalanmak istediğini söylüyor. Güllüce, Peru'da üstüne basa basa bu talebini yineledi. Türkiye'yi dünyanın en iyi 10 ekonomisi arasına sokmayı hedefleyen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Güllüce'nin az gelişmiş Afrikalı ülkeler gibi fondan faydalanmak istediğini duysa ne derdi acaba?!

'KESTİK AMA SİZİNDİR, BUYURUN!'

Yırca'da bir gecede binlerce zeytin ağacını kesen Kolin şirketi müjdeyi verdi! Kestikleri ağacın yerine 60 bin fidan dıkecekmiş. Üstelik Soma Belediyesi'yle bir de protokol imzalamış. Daha önce görüştüğüm Yırca Köyü Muhtarı Mustafa Akın, bazı ağaçların 100 yıllık olduğunu söylemişti. Fazladan dikilen 54 bin zeytin fidanı iş makinelerinin altında yok olan bu değeri geri getirebilecek mi? İlginç bir detay daha; mal müdürlüğü şirkete ceza kesildiğini, kesilen ağaçların devlete geçtiğini, yeddi emin olarak zeytin ağaçlarının köylülere teslim edildiğini açıkladı. Gülelim mi, ağlayalım mı? Bu arada kesilen zeytin ağacının sayısı da 6 bin değil, 6 bin 666 imiş. Bu düzeltme bana bir çağrışım yaptı; '1000 odalı değil, 1150 küsur odalı...'

'Şeytan ayrıntıda gizlidir...'

Buket Aşçı

bir ölümle hayatta kalmak!

Benim gibi, kadavradan organ nakilli olanların çok iyi bildiği bir gece yarısı telefonu vardır.

Diyelim ki okyanusta tek başıyasınız. Dört bir yanınız uçsuz bucaksız mavi. Ufukta ne bir kara parçası var, ne de gemi. Etrafınızda tutunacak bir dal parçası bile yok. Öylesine yalnız, öylesine çaresizsiniz. Biliyorsunuz ki bir süre sonra hava da karacak... İşte o zaman korku bir yorgan gibi serilecek üstünüze.

Başınızı kaldırıp gökyüzüne bakıyorsunuz; geçip giden kuşlar süzülüyor... Onların varlığı bu yalnızlığa çare değil yine de ne halde olduğunuzu birkaç saniyeliğine de olsa unutturuyorlar. Ama o kadar, çünkü onların kendine ait bir uçuş rotası, hayatları var.

İşte organ beklemek böyle bir yalnızlıktır. Şayet donörünüz yoksa ve diyalizle yaşıyorsanız ya da her geçen gün karaciğer yetmezliğiyle daha da sararıyorsanız veya kalbiniz bir serçe olmuş kafesinde çırpınıp duruyorsa sizin rotanız da haritanız da herkesten farklıdır.

Mesela böbrek yetmezliğiniz varsa sağlıklı yaşam için herkes su içerken siz damla sayarsınız, Sahra'dan daha büyük bir çölde iftarı olmayan bir oruç tutuyor gibisinizdir. Eş-dost sohbet ortamlarında onlar gelecek planlarını anlatırken sizinse boğazınız düğümlenir.

Fakat benim gibi, kadavradan organ nakilli olanların çok iyi bildiği bir gece yarısı telefonu vardır. İşte o telefon, okyanustaki çaresiz, yalnız ve iliklerine kadar üşüyen insana can simidi atılması gibidir.

Bana o can simidi 1 Mart 2007'yi 2 Mart'a bağlayan gece atıldı. Bir yıldır böbrek bekliyor ve diyalizle yaşıyordum. Hastalığımı ilk öğrendiğimde, ilk tepkim **"Başkasının mutsuzluğu üzerine mutluluk mu kuracağım? Nasıl bir başkasının ölümü üzerinden hayat kurarım?!"** olmuştu. Ama ölümle karşılaşmak, insanı hayat üzerine çok düşündürüyor. Mesela organ nakli için gerekli olan beyin ölümünü uzun uzun düşünüyordum. Bir türlü anlayamıyordum, "Nasıl olur da bir insanın kendisinin ölmesine rağmen organları yaşardı?"

Sonra bir gün yıldızlara bakarken hayatın o ilginç ironisini bir kez daha anladım. Malum bazı yıldızların ışıkları bize ulaştığında aslında kendileri çoktan sönüp gitmiş olurlar. Bunu hatırladığımda "Belki de" demiştim; "Sönüp giden bir yıldızın ışığının bana değmesi içindir beyin ölümü." Yani bir başkasını yaşatması için kendimizin ölmesine rağmen organlarımız yaşamaya devam ediyordu.

Benim yıldızımın adı Aykut'tu. 18 yaşında ve hiç tanışmadık ama çok yakışıklıymış. Ben bugün onun ışığıyla hayattayım.

Onun ışığı bana ulaştığında kendisi çoktan sönüp gitmişti.

Toprağı bol, ruhu şad olsun.

Şunu söylemeyi çok istiyorum. Yaşamı boyunca fiziksel olarak çok acı çekmiş biriyim. Bazen bu ağrılar ne zaman son bulacak diye haykırdığım bile olmuştur. Ama bugün yaşadığım için çok mutluyum. Yanlış anlaşılmasın, sadece yaşadığım için değil organ bağışi sayesinde yaşadığım için. Çünkü, organ bağışi birçok olağanüstü işaretinin yanı sıra aynı zamanda bir anne-babanın en acılı anında bile bir başkasının çocuğunun yaşamını düşünebilmesi demektir.

Ve bir anne-baba böylesi bir anda "Benim canımın canı gitmiş, bana ne başkasının canından" demek yerine vicdanını duyuyorsa, bence özgürlük, eşitlik ve kardeşlikle kutsanmış daha iyi bir dünya için de umudumuz var, demektir.

Yeni bir yıla girdik, haydi kendiniz ve dünya için iyi bir şey yapın organlarınızı bağışlayın, emin olun her bağış bir "yeni hayat" demek...

Simge Fıstıkoğlu

mürekkep şifa mıdır, zehir mi?

"Yazdıklarım seninle ilgiliydi, orada senin göğsünde yakınamadıklarımın yakınıyordum yalnızca."

Böyle der Franz Kafka babasına yazdığı ama okutmayı başaramadığı mektubunda... Yıllarca içinde biriktirdiği korkuyu anlatırken bile korkmaktadır hala... "Ve şimdi burada sana yazılı bir cevap vermeyi deniyor olsam da bu fazlasıyla eksik kalacaktır, çünkü bu korku ve onun etkileri senin karşında, yazarken de ket vuruyor bana ve dahası meselenin büyüklüğü, hafızamın ve aklımın sınırlarını çok aşıyor" diye eklemektedir. Hak verilebilir korkusunu yenememesine. **Hangi korku bir mektupla yenilmiş, hangi öfke birkaç sayfa**

şakinleşebilmiştir ki? Hangi acı unutulmuştur bir romanın son cümlesine nokta konunca? Babaya Mektup'u okurken geçmişle romanlarında yüzleşen diğer büyük romancıları düşündüm. Sadece Rus değil, tüm dünya edebiyatının yapıtlarından sayılan Karamozov Kardeşler'de Dostoyevski acaba babasından intikam almak istemiş olabilir mi? Keşke bilebilsek, çocuklarına ve hizmetindeki köylülere zulmetmekten çekinmeyen babasının öldürüldüğünü ilk duyduğunda ne hissetmişti... Babalarını öldürmek isteyenleri ondan iyi kim anlayabilirdi ki...

Geçmişin acılarını sayfalarda temize çekmeye çalışan bir diğer romancı ise Anton Çehov. Kimle derdi olduğunu kitabının ismi anlatıyor zaten: Baba... Oğullarının yardımıyla geçinen alkolik babanın kendi babası olduğunu anlamak için derin bir psikanaliz bilgisine ihtiyaç yok kanımca. Hayat öyküsüne kısaca bakmak yeterli. Kafka, Dostoyevski, Çehov babadan miras izleri taşıırken eserlerinde, Marcel Proust annesiyle hesaplaşır. Ölümünden sonra basılan Jean Santeuil isimli romanında annesinden geçmişin öcünü almak isteyip alamayan bir romancının ruh hali çıkar karşımıza... Bazı kaynaklarda Marcel Proust'un annesinden 'fedakar' diye bahsedilse de onun bu fedakarlıkların altında ezildiği aşık. Astım hastası olan yazar annesine gönderdiği mektuplardan birinde "Seni mutsuz etmek ve bu atakları yaşamamak yerine, atakları geçirmeyi ve seni mutlu etmeyi tercih ederim" demektedir... Sırf annesini memnun etmek için ödemeye gönüllü olduğu bedel, gençliğini nasıl bu uğurda harcadığını anlamamız için yeter de artar bile... Bir başka mektubunda bu zorunluluğa şu sözlerle isyan etmektedir zaten: Gerçek şu ki, ne zaman kendimi iyi hissetsem, sen her şeyi mahvediyorsun ve yeniden kendimi kötü hissediyorum, çünkü bana ferahlık veren bir hayat seni rahatsız ediyor. **Ancak senin sevginle benim sağlığımın aynı anda var olamaması üzücü.**

Sanılmasın ki ismini yazdığım edebiyatçıların tek ortak noktaları çocukluk travmaları. Hepsisi ağır psikolojik rahatsızlıklar yaşamış; depresyon, kronik uykusuzluk, nefes darlığı tedavisi görmüş. Yani aslında geçmişin izleri ne ruhlarından silinmiş ne de bedenlerinden... Yıllarca içlerine kazınan korkular, kızgınlıklar, kırgınlıklar görünen o ki yazdıkça azalmamış. Belki de pekişmiştir kim bilir? Babaları, anneleri, geçmişe dair unutmak isteyecekleri ne ve kim varsa, yazarken yeniden omuzlarına, kalplerine çökmüştür belki de olanca ağırlıklarıyla. **"Yazmak özgürleştirir" derler ya, şimdi düşünüyorum ve karar veremiyorum; yazmak, uzun süre kanamış ve nihayet kabuk bağlamış bir yaranın kabuğunu kaldırmak mıdır, yoksa o yaraya merhem olmak mıdır?**

Rıdvan Akar

suriyelilere karşı ırkçılığa dur de!

Ülkenin en büyük azınlığını şimdi Suriyeliler oluşturuyor. Türkiye bugün tarihi geçmiş olmaya, toplumsal ve sosyolojik bir karşılığı bilinmeyen 1,5 milyon azınlıkla birlikte yaşıyor.

Gözlerimizin önünde çaresiz yüzleri ve iç burkan görüntüleriyle bize bakıyorlar. Kimi tek tek, kimi aileleriyle birlikte mesken belledikleri sokaklarda yaşıyor. Anadolu'nun herhangi bir kentindeki sakinleri gibi giyiniyor ama bizimle ellerinde tuttukları tabelalarla iletişim kuruyorlar. O tabelada 'Sığınmacıyım açım' yazıyor. Büyük kentlerin merhameti ve hoyratlığı arasında yaşama tutunmaya çalışıyorlar.

Suriyeli mültecilerden söz ediyorum. **Hani önceleri 'hoş gelip sefa gelen' sonraları 'ekmeğimize, namusumuza göz koyan' diye ötelenen iç savaşın mağduru devasa bir nüfusu anıyorum.**

Tam sayılarını kimse bilmiyor. En son yayınlanan (1 Ağustos 2014) İçişleri Bakanlığı verilerine göre; Türkiye'de ikamet eden Suriyeli mülteci sayısı 1 milyon 385 bin kişi olarak açıklandı. Ancak aradan geçen 5 ayda IŞİD teröristleri Şengal'i bastı. O tarihten bu yana 130 bin Suriyeli ve Iraklı daha Türkiye tarafına göç etmek zorunda kaldı. Kimi araştırmacılara göre bu sayılar bile tekin değil. Irak ve Suriye'deki savaştan kaçan Arap ve diğer nüfusun sayısı 1,5 milyonu geçti ve 2015'in ilk aylarında ise 2 milyona varacak. Dile kolay tam 1,5 milyon insan Türkiye'ye geldi. Ülkenin en büyük azınlığını şimdi Suriyeliler oluşturuyor. Türkiye bugün tarihi geçmiş olmaya, toplumsal ve sosyolojik bir karşılığı bilinmeyen 1,5 milyon azınlıkla birlikte yaşıyor. Üstelik bu azınlık sanıldığı gibi sadece Suriye'ye komşu olan illerde de yaşamıyor. 1 Ağustos tarihli İçişleri Bakanlığı verilerine bakılırsa, 330 bini İstanbul'a geldi. Antep'te 220 bin, Hatay'da 190 bin, Urfa'da 170 bin, Mardin'de 70 bin Suriyeli yaşıyor. Yandaki tablodan takip ederseniz, Ankara, Konya, Bursa gibi kentlerin de Suriyeli göçmenlerden payını aldığını göreceksiniz. Türkiye yepyeni ve kültürünü, değer ve inançlarını bilmediği, daha da beteri merak da etmediği bir azınlık nüfusla birlikte yaşıyor. Türkiye'ye ilk Suriyeli mülteci topluluğu 29 Nisan 2011'de geldi. O gün Türkiye bu sığınmayı siyasi bir kampanyanın prestijli bir aşaması olarak dünyaya duyurdu. 'Hamiyetperver Türk milleti tabi ki el uzatacak.' **Ancak bugün geline noktada Suriyelilerin taşlandığı, evlerinin yakıldığı, sığınmacıların dövüldüğü, linç edildiği, kadınların cinsel istismara uğradığı, ucuz işgücüne dönüştürüldükleri bir sürece girildi.** Sadece 3 yıl sonra geline noktada artık bambaşka bir dil kullanılıyor, dünyanın

kayıtsızlığı başlıca şikayet konusunu oluşturuyordu.

Başlangıçta ilk gelen topluluklar için donanımlı ve doğrudan Türk devletinin kontrolünde oluşturulan kamplar giderek büyümeye ve sayıları artmaya başladı. 22 kamp kuruldu ancak Türkiye'nin 'açık kapı' politikası ve ülkede yaşanan vahim gelişmeler (IŞİD ve El Nusra'nın farklı bölgeleri ele geçirmesi) sonrasında sığınmacı sayısı kontrolsüz biçimde bir çığ gibi artmaya başladı. Şimdi sınırları delik deşik Türkiye'ye olmayan sınır kapıları yerine tel örgüleri aşarak geçen Suriyeliler ölüm ve kıymandan kaçarak canlarını kurtarıyor.

Ancak ortada bir gerçeklik var. Türkiye'de toplamda kaç Suriyeli yaşıyor bilinmiyor. Oysa kontrolsüz biçimde artan Suriyeli nüfusu ya da Türkiye'nin en büyük azınlığı artık bir gerçeklikten krize evrildi.

Neredeyse 3,5 milyon Suriyeli ülkesini terk etti. Çevre ülkelere sığındı. En büyük sığınmacı ise Türkiye'ye geldi. Bugün Türkiye'de yıl sonu itibarıyla Suriyeli sığınmacı sayısının 1,5 ila 2 milyon arasında olduğu sanılıyor. Lübnan'da resmi rakamlar 1,1 milyon olsa da Lübnan Hükümeti gerçekte 1,7 milyon Suriyeli'nin geldiğini iddia ediyor. Ürdün'de 700, Irak'ta 250 ve Mısır'da da 150 bin Suriyeli mülteci bulunuyor.

Ortadoğu'nun sadece demografik değil, siyasi, toplumsal, ekonomik, güvenlik açısından bu yeni sonucunun orta ve uzun vadede değişmesi de pek mümkün gözüküyor. Zira AFAD tarafından yapılan 2013 tarihli ankette Türkiye'ye sığınan mültecilerden kamplarda yaşayan (Türkiye'de 22 kamp bulunuyor ve sadece 250 bin mülteci barınabiliyor) Suriyelilerin yüzde 33'ü ve kamplar dışında yaşayanların yüzde 29'u evlerinin tamamen zarar gördüğünü söylüyor. Yine kamplardakilerin yüzde 17'si, kamp dışındakilerin yüzde 15'i ise "evimiz çok ağır zarar gördü" diyor.

Yani Türkiye'ye sığınan Suriyelilerin neredeyse yarısının geri dönecek evleri bile yok. Dahası iç savaşı rejimin kazanması halinde büyük bir çoğunluğu 'kara listede olabilecekleri' kaygısıyla, statükonun sürmesi halinde ise IŞİD, El Nusra gibi terör örgütlerinin bölgesel nüfuzu nedeniyle ülkelerine dönmek istemedikleri görülüyor. Hal böyle olunca Türkiye'de Iraklı ve Suriyeli devasa bir Arap nüfusun entegrasyonu sosyolojik bir olgu olarak karşımızda duruyor. "Acaba bu insanlar kaç kişi?" gibi temel bir soruyla yola çıkılarak yapılması gerekenler var. Örnek mi istiyorsunuz? **Bugün Türkiye'de yaşamak zorunda kalan Suriyelilerin sadece yüzde 11'inin çocukları eğitim görebiliyor.** Geri kalan çocuklar yani bu

ülkede kendilerine bir yaşam ve ikbal arayışında olacak bu kuşak ne yazık ki eğitim imkanlarından mahrum büyüyor. Türkiye’de anadilini ve kültürünü bilmeden yaşama tutunmaya çalışıyor. Kimi göç uzmanları ‘dili öğrenir ve eğitim alırlarsa daha da gitmezler’ uyarısında bulunuyor. Uyarı mı aymazlık mı siz karar verin. Örneğin; kamplardaki denetimden uzak, ülkenin dört bir yanına dağılmış bu Suriyeli çocukların kaçının verem, çocuk felci, tifo gibi bulaşıcı hastalıklara karşı aşısının olduğunu bile bilmiyoruz. Yani yanıbaşımızdaki Hayata Destek Derneği tarafından yapılan bir araştırmada Antakya ve Reyhanlı’daki 16 yaşından küçük Suriyeli çocukların yüzde 44’ü çalışıyor. Neden? Çünkü kamplar dışındaki Suriyeli nüfusun sadece yüzde 15’i yardım alabiliyor. Öylesine kaotik bir süreç ki başlangıçta ‘Tanrı misafiri’ olarak görülen Suriyeli sığınmacılar şimdi özellikle sınır kentlerinde düşman olarak algılanıyor. ‘Anti-Arap’ ırkçı ve ayrımcı söylem ve saldırılara uğruyor. Dilini ve kültürünü yeterince bilmeyen, daha da kötüsü yapılan araştırmalara göre örneğin sığınmacı nüfusunun yüzde 61’inin ilköğretim ve altında bir eğitim düzeyine sahip olan sığınmacılar ekmek, barınak ve iş uğruna canhıraş bir hayata tutunma mücadelesine girişti. **Henüz kendi yurttaşları için iş, sağlık, eğitim ve yoksullukla mücadele politikaları geliştirememiş Türkiye gerçeğinde, yeni ‘konuklar’ bir süre sonra ‘ekmeğimize aşımıza göz koyan’ haline geldi.** Kiralar yükseliyor, asgari ücretin çok çok altında rakamlarla kayıt dışı çalışan Suriyeli işçiler ‘yerlileri’ işinden ediyor, işportacılar arasında bile rekabet çetrefilleşiyordu. Suriyeliler üzerinden pazarlanan ve satılan uyuşturucu piyasası yeni bir ivme kazanmıştı. Hal böyle olunca da

giderek Türkiye yurttaşlarıyla Suriyeli sığınmacılar arasındaki gerilim tırmandı. Adana’da maskeli bir grup, Suriyelilerin dükkanlarına saldırdı. Gaziantep’te değişik zamanlarda Suriyeli sığınmacılara yönelik saldırılar linç ve yerleşim yerlerinin kundaklanmasına kadar vardı. İstanbul, Hatay, Ankara, Kayseri, Maraş ve Urfa’da pıtrak gibi saldırılar çoğaldı. Mehveş Evin ve Amberin Zaman yazılarında Suriyeli

kadınların dramını yazdı. Fuhuşa sürüklenen, bedenlerini satarak açlıkla baş etmeye çalışan Suriyeli kadınların dramını, çocuk yaştaki kız çocuklarının satılmalarını, yaşlı başlı adamların ikinci, üçüncü eş olarak ‘sudan ucuz’ Suriyeli genç kızlara musallat oluşlarını araştırdı. Kamplarda tecavüz ve cinsel istismar iddiaları basına yansıdı. Utanıyor muyuz? Ortadoğu’da ‘oyun kurucu’ olmak hevesiyle başlayan bir süreç, şimdi gelecek 10 yılımızda ‘Arap azınlığı’ ile bir arada ve kardeşçe yaşamamız gerçeği ve zorunluluğuyla devam ediyor. Ya bu gerçekle yaşayarak, Arap nüfusun geleceği ile ilgili ‘birlikte’ karar vereceğiz ya da ırkçılığın hortladığı bir Türkiye gerçeğinde, sefil duruma düşürülmüş bu insanların siyaset tarafından harcanmalarını seyredeceğiz. Karar sizin.

Çağdaş Şirin

sivas'ın başkenti istanbul

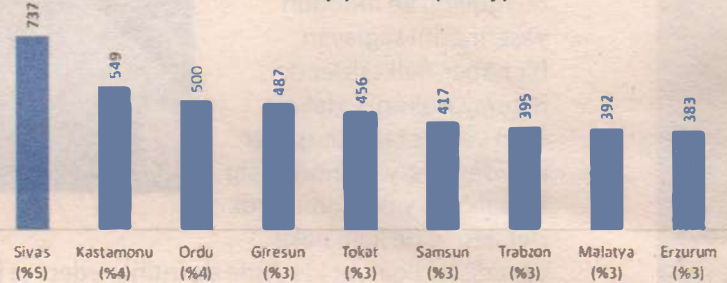
İstanbul Türkiye’de yaklaşık her 5 kişiden birinin yaşadığı şehir. Burada yaşamayan nüfusun önemli bir kısmının hayatı da İstanbul’dan bir şekilde geçiyor, ya bir eş dost ziyaretinde ya da ticarete yollar İstanbul’la kesişiyor. Peki yaklaşık 15 milyonluk bu şehre nerelerden gelmişiz?

İstanbul’da her 20 kişiden biri Sivaslı!

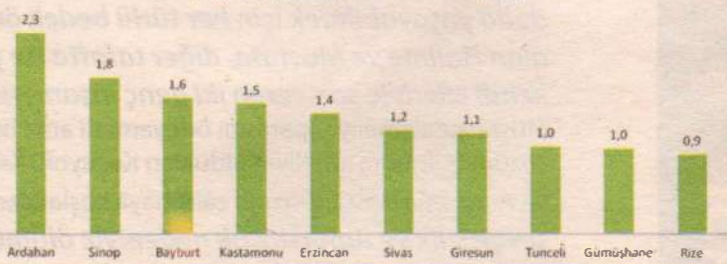
Resmi verilere göre İstanbul’da İstanbul’lu olan (yani nüfus kütüğünde İstanbul yazan) yaklaşık 2 milyondan fazla bir nüfus var. Geride kalan 12 milyon diğer şehirlerden. İstanbul’da Sivaslılar 736 bin kişi ile birinci sıradalar. Kastamonu ve Ordu arkasından takip ediyor. Aşağıdaki 1’inci tablo ilk 10 ilden İstanbul’da yaşayanların sayılarını ve parantez içerisinde de İstanbul nüfusuna oranlarını vermektedir. Bu arada Kars-Ardahan-İğdır üçlüsü bir arada ikinci sırada yer alıyor ancak Kars ili üçe ayrıldığından ilk 10’da yer almıyor.

Bir diğer ilginç istatistik de illerin kendi nüfusları ile karşılaştırdığımızda ne kadarının İstanbul’da olduğu... Ardahan’ın nüfusunun 2,3 katı, Sinop’un ise neredeyse iki katı kadarı İstanbul’da yaşıyor. Dokuz tane ilin kendi nüfusundan daha fazlası İstanbul’da yaşıyor. Peki neden buralara geliyoruz? 3’üncü tablo ise taşı toprağı altın olan İstanbul’a neden akın ettiğimizi açıklıyor sanırım. İstanbul 5 bin km²’lik alanıyla dış ticarete diğer 80 ili tek başına geçiyor, bankadaki paraların da toplanan vergilerin de neredeyse yarıya yakını tek başına İstanbul’dan geliyor. Bir bakıma İstanbul artık mini bir Türkiye, hem ekonomisi ile hem de 80 ilden gelen hemşehrileriyle.

İstanbulda Yaşayan ...'lılar (Bin Kişi)

İlin Kendi Nüfusunun Kaç Katı İstanbul'da Yaşıyor

	İstanbul	80 il
Vergi (Milyar TL)	179	243
Vergi %	42%	58%
Banka Mevduat (Milyar TL)	412	479
Mevduat %	46%	54%
İhracat + İthalat (Milyar \$)	208	162
İhracat %	56%	44%
Nüfus	14 Milyon	63 Milyon
Nüfus %	18%	82%
Yüzölçümü (km ²)	5,313	783.562

Melda Urhan

onlar cesurdular; aşık oldular

En basit olaylar bile derin mutsuzluklara yol açabiliyor. Elimizdekileri kaybedip kıymetini anladığımız zamana dek.

Birçoğumuzun gündemi aşk, sevgi, sadakat, evlilik, boşanma, aldatma... Gazetelerde de sürekli bu konulara ilişkin haberler çıkıyor, özellikle de tanınmış kişilerle ilgili:

"Kim kimi aldattı?, Kim tam evlenecekken vazgeçti?, Kim boşandı?" Bu haberler doğrusu biraz kafamızı karıştırıyor. Bazen taraf olup, diğer kişiyi suçluyoruz, bazen de dünyanın çivisinin çıktığını düşünüp olanlara akıl sır erdiremiyoruz. "Bu kadar güzel ve başarılı bir kadın neden aldatılıyor?", "Neden başlangıçtaki ılımlı duygular yerini donuk, kuru, sıkıcı duygulara bıraktı?", "Başlangıçta geleceğe umut dolu bakan gözler, nasıl oldu da cana kast etme noktasına geldi?" Neden, neden, neden? Kadın programlarında, o an gündemde olan kurbanın ne yapması gerektiğini haykırıyor kadınlar. "Boşan!", "Hayır boşanma çocukların var.", "Erkektir yapar, gözünü kapa" vs., vs.

Oysa gerçekte kendi canlarının yangınına görmezden gelip, başka insanların hayatlarında, kendi hayatlarını temize çekmeyi deniyorlar çaresizce. Bütün bunları seyredip, okuyup, aşk, sevgi, ilişki, evlilik mevzuları üzerinde düşünürken aklıma sakladığım bir gazete kupürü geldi. Bir mucizenin iki kahramanının haberi idi bu. Kalbimizde temiz duyguların ve umudun yeşermesini sağlayan bir haber. Belki sizler de hatırlayacaksınız. Halime Esen ve Mustafa Anuş. Her ikisi de genç yaşlarında kalp hastalığına yakalanmışlardı. Her ikisine de kalp nakli yapıldı. Ne ilginçtir ki ikisine de intihar eden ve beyin ölümü gerçekleşen iki gencin kalbi takıldı. **Yani bir yanda bir gün daha yaşayabilmek için her türlü bedeli ödemeyi göze alan Halime ve Mustafa, diğer tarafta ise yaşamlarına kendi elleriyle son veren iki genç insan.** Halime de Mustafa da ameliyat parasını ödeyemedi ama buna da bir çözüm bulundu; ameliyat oldukları Koşuyolu Kalp Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde çalışmaya başladılar. **Belki de sevgisizlik ve umutsuzluk nedeniyle ölümü seçen kalplerin eski sahipleri, o çok ama çok özledikleri sevgiye yeni sahiplerinde kavuştular.** Çünkü Halime ve Mustafa birbirlerine aşık oldu. Nişan yüzüklerini bir yıl önce Mustafa'ya oğullarının kalbini veren Kansu ailesi taktı. Doktorlar dünya üzerinde böyle bir evlilik olup olmadığını araştırdı ama bir benzerini bulamadı. Asgari ücretle hayatlarını idame ettirirken, bir televizyon programının kalp hastaları için düzenlediği özel bir programa katıldılar, bu

programda ev eşyaları kazandılar ve evlerini döşediler. O günlerde yapılan bir röportajda şöyle diyordu Halime: "Benim diğer insanlardan hiç farkım yok. Çoğu zaman kalp nakli gibi ciddi bir ameliyat geçirdiğimi hatırlamıyorum bile. Şu anda üniversite sınavına hazırlanıyorum. Yakında bağlama dersi alacağım. İstanbul'da bir üniversitede tarih öğretmenliği okumak istiyorum. Yakında evleneceğim. Doktorlar bana ameliyattan iki yıl sonra evlenebileceğimi söylemişlerdi." Ömür boyu ilaç kullanmak zorunda oldukları için Halime'nin hamile kalması riskliydi. Halime'nin hamile kalmasını önlemek için, düğünden önce tüpleri bağlandı. Halime, "Aşkımız çocuktan daha önemli. Birbirimize kavuştuk, bu yeter" dedi. Ve sonunda Mustafa ile Halime, Beykoz'da bir

restoranda nakillerini yapan Prof. Dr. Cevat Yakut ve Doç. Dr. Mustafa Güler'in şahitliğinde imzalarını attılar. Düğünde aynı kaderi paylaşan nakilli arkadaşları da vardı. Halime ile Mustafa'ya evlilik cüzdanlarını veren Doç. Dr. Cevat Yakut, **"Bu tarihi bir imzadır. Dünyada başkalarının kalbiyle yaşayarak, evlilikleri resmi kayıtlara geçen ilk çift oldular"** diye konuştu. Kalp nakillerinde, hastaların çoğunun ortalama 10-15 yıl ömür sürebildiğini bile bile çıktılar yola ve birlikte geçirecekleri her bir güne, bin kez şükrederek yaşamaya başladılar hayatı ve aşklarını. Peki ya bizler? Böyle hikayeleri okudukça, duydukça ya da şahit oldukça, belki biraz daha cesur olmayı, kendimize ve hayatımıza bakıp kendimize biraz daha çekidüzen vermeyi hatırlayabiliyoruz. Hayatımızdaki değerlerin farkına varıp, ne kadar şanslı olduğumuzu düşünüyoruz.

Ama birkaç gün sonra yine rutin sıkıntılar ve günlük koşturmaca bizi avucuna alıveriyor. En basit olaylar bile derin mutsuzluklara yol açabiliyor. Ta ki elimizdekileri kaybedip kıymetini anladığımız zamana kadar. Bunu içim acıyarak ve boğazım düğümlenerek yazıyorum ama Mustafa evlendikten 2 ay sonra ani bir ritim bozukluğu ve kalp durması sonucu hayatını kaybetmiş. Doktorların "Mustafa en iyi durumda olan ve en uyumlu hastamızdı" demesine karşın kalbi Bursa'da katıldığı bir düğündeki yorgunluğa ve strese dayanamamış. Tekrar geriye dönse aynı şeyleri yaşamayı seçer miydi? Riskli olduğunu bile bile evlenir miydi? Bunu hiçbirimiz bilemeyiz ama bence Mustafa cesurdu ve seçimi aşktan ve hayattan yana olurdu.

2 ay için bile olsa...

William Shakespeare'in dediği gibi;

"İnsanların çoğu; Unutulmaktan korkuyor, Dünya'ya bir şey veremediği için, Ve ölmekten korkuyor, aslında yaşamayı hiç bilmediği için..."

Mustafa Can Demir

sigarayı nasıl bıraktım?

Sen de
Yaz KAFA'ya
Yayınlansın Önümüzdeki
Sayıda!
bizyazin@kafadergi.com

Dolmuşlar aşk hikayeleri ile doludur, yanındaki boş koltuğu dolduran mis kokulu, dünyanın en güzel kızı, 15 dakikalık bir yolculukta, sanki hayatındaki o kocaman boşluğu da dolduracakmış gibi gelir...

Alnımdaki tüm yağı, sarı dolmuşun camına bırakmıştım yine... O sıcak, iğrenç günlerden biri daha derimden akıp giderken gördüm onu. Dolmuşlar aşk hikayeleri ile doludur, yanındaki boş koltuğu dolduran mis kokulu, dünyanın en güzel kızı, 15 dakikalık bir yolculukta, sanki hayatındaki o kocaman boşluğu da dolduracakmış gibi gelir... Onlardan biri değildi işte! Yanıma oturmayı bırak, dolmuşu bile binmemişti. **Zaten onun güzelliğini, bu pis, camı yağlı, sarı dolmuş hak etmiyordu.** Onun güzelliğini dünyadaki hiçbir toplu taşıma aracı hak etmiyordu. Onun güzelliğini şahsi, ticari araçlar, gemiler, yatlar, katlar hatta UFO'lar dahi hak etmiyordu.

Bu dünya o kadar çirkin ki... O, bu dünyanın güzellik dengesini sağlamak için gönderilmiş olmalıydı: **Vaşaklar, kaplanlar, safkan atlar ve o!** Bu dünyanın bir de güzellik dengesi vardı elbette ve o, dünya biraz daha güzelken, örneğin 80'li yıllarda gelseydi, büyük bir güzellik kaosu oluşacağı kesindi. Tabii ki atlardım dolmuştan, kolay gelsin bile demeden hemde... Güzellik yapamazdım malum, denge sarsılabilirdi. Yüzüme 3 sene önce göt cebime tikiştirdiğim ve her fırsatta üstüne oturduğum için biraz kırışmış olan, o en mutlu ifademi geçirdim.

Tabii ki beni fark etmedi bile, güzel kızlar böyledir, asla fark etmezler. Belki de yolun karşısında bir köşeye gizlendiğim içindir, yine de fark etmedi işte. Güzel kızların çirkin alışkanlıkları...

Belli ki benim gibi işsiz güçsüz biri değildi, burası onun işyerinin önü olmalıydı ve o sigara içmeye çıkmıştı. Kapalı alanda sigara içmeyi yasaklayan o komik kıyafetli yasa koyucuların her birine, onlara ettiğim küfürler için tek tek özür mektubu yazmak geçiyordu içimden.

Sigara her gün en az 20 kere tekrarlanan sağlığa zararlı, pis bir alışkanlıktı ve o, bu pis alışkanlığın en güzel reklamıydı!

Sigarayı öyle güzel içiyordu ki, kendimi 20 eşit parçaya bölüp bir sigara kutusunun içine doldurmak istedim. Her içine çektiğinde, sigaranın ucuyla aynı sıcaklığa ulaşıyordum ama sigaranın diğer ucuna ulaşabilmek için de 10 misli sıcaklıkta kendimi o an, orada yakabilirdim. O dudaklara ulaşan her şey alev

almalıydı! Tanrı onu kıskanmış olacak ki her rüzgarda saçlarıyla yüzünü örtüyordu. O an rüzgarın tek zararının bu olmadığını, biraz daha eserse sigarasının normalden daha erken biteceğini düşündüm. Tanrı, 3 sene önce yaptığı gibi yine benimle inatlaşıyordu. Alışmıştım artık, kafamı takmamaya, bu güzelliğin tadını çıkarmaya çalıştım. Etraftan gelip geçen insanların ona bakmaması beni korkutmaya başladı. Evet, kesinlikle bakmamalarını istiyordum ama bakılmaması da çok şaşırtıcıydı. Daha önce hiç serap görmemiş biri olarak, bunun bir serap olabileceğine kendimi inandırmam zor olmadı, gerçi hayalgücüm bu kadar güzel sonuçlar asla doğurmazdı ama yine de tedirgin olmama yetti.

O gerçek olmalıydı! **Hayatının geri kalanını benimle birleştirmeli hatta isterse hayatımın geri kalanını onunkinin ucuna eklemeliydi. Nasıl olduğu önemli değil, hayatlarımız mutlaka, bir şekilde birleşmeliydi.**

Biz, birleşmeliydik!

Kontrol etmek için yolun karşısına geçmeye karar verdim, karşıya geçerken sağa-sola dahi bakmayı unutmuştum.

Neyse ki bu şehirde kırmızı ışıklar her zaman zamansız yanmıyormuş,

10 adımda karşıya geçtim.

10. adımda bir adam çıktı

işyerinin kapısından,

10. adımda yere attı sigarasını,

10. adımda sarıldı adama,

10. adımda ayakkabısının ucunda ezdi

ikimizi de. **Küllükte dahi söndürülmeyi**

hak etmeyen, yalnızca askeriyede

değer gören, onda da binbir

küfürle yerden kaldırılan bir sigara

izmaritiydim ben. Etrafta hiç asker

görünmüyordu ve benim de 11. adımı atmaya

gücüm kalmamıştı.

'10 adımda yaşarken ölmek' adlı dünyanın en

kötü kişisel gelişim kitabının baş kahramanı

olarak, 11. adımı atmak ihanet olurdu.

Yıkıldım. Güneş artık yoktu. Yıkıldım.

Sigarayı bıraktım.

kimse şu anın değerini bilenler kadar mutlu değildir

Zaman hiçbir şeyi düzeltmez sadece üzerini örter. Sakladığın acılar bir gün mutlaka ortaya çıkar.

Herkes zamanı geri almak ister.

Kimi eski güzel günleri tekrar yaşayabilmek için...

Kimi yaptığı yanlışları düzeltebilmek için... Kimiyse sadece yaşadığını hissedebilmek için ister bunu...

Gelecekte korkanlar ise zamanı durdurmak ister.

Her şey o kadar iyidir ki bozulmaması için çaba gösterirler ama kimse şu anın değerini bilenler kadar mutlu değildir. Geçmiş de gelecek de onlardadır.

Bazılarıysa zamanın ta kendisi gibidir.

Ve her insan zamanın dünya üzerinde bıraktığı birer yara izidir.

"Leyla ile Mecnun (TRT 1) 72. bölüm son sahne. Senarist: Burak Aksak - Yönetmen: Onur Ünlü - Leyla: Melis Birkan - Mecnun: Ali Atay

Güçlü Mete

Çalışan kadınların %75'i şiddet görüyor. % 40'ı psikolojik şiddete, % 35'i sosyal şiddete, % 17'si ekonomik şiddete ve % 8'i fiziksel şiddete maruz kalıyor. Yani her 4 çalışan kadından 3'ü şiddet görüyor. Ya çalışmayan, çalıştırılmayan? **Adli Tıp'a her ay ortalama 650 çocuk cinsel istismarı vakası geliyor.**

2002 yılından bu yana her yıl ortalama 45-50 bin çocuk zorla evlendiriliyor, adına 'çocuk gelin' deniyor. 15 yaş altında olan çocuklardan her yıl ortalama 2 bini anne oluyor. 15-17 yaş arası doğum yapanların sayısı yılda ortalama 20-30 bin... Bunlar sadece tespit edilebilenler.

Evlendirildikten sonra intihar eden kız çocukları olduğu gibi, evlendirildikleri 'sözde' adamlar tarafından öldürülenler de var. Sapıklığın ve ölümün çeşidi saymakla bitmez. Mesela, 3 aylık hamile "çocuk gelin"e 50 lira karşılığında fuhuş yaptıran ruh hastası da var bu ülkede. 2014 Ocak'ta 27, Şubat'ta 15, Mart'ta 24, Nisan'da 25, Mayıs'ta 30, Haziran'da 18, Temmuz'da 35, Ağustos'ta 24, Eylül'de 28, Ekim'de 29, Kasım'da 15 kadın öldürüldü. Bunlar basit birer 'rakam' gibi görünse de 'insan'dan bahsediyoruz, kadından. Ayrıca bu rakamlar sadece 'öldürülen' ve resmi kayıtlara geçen kadınların sayısı.

Ya şiddet görenler, baskı görenler?

Örneğin, 2014'ün ilk 11 ayında sadece İzmir'de 9 bin kadının korunması için polise talimat verilmiş. Koruma tedbiri muhakkak önemli ama yeterli mi? Kafasına karısını, sevgilisini, kız

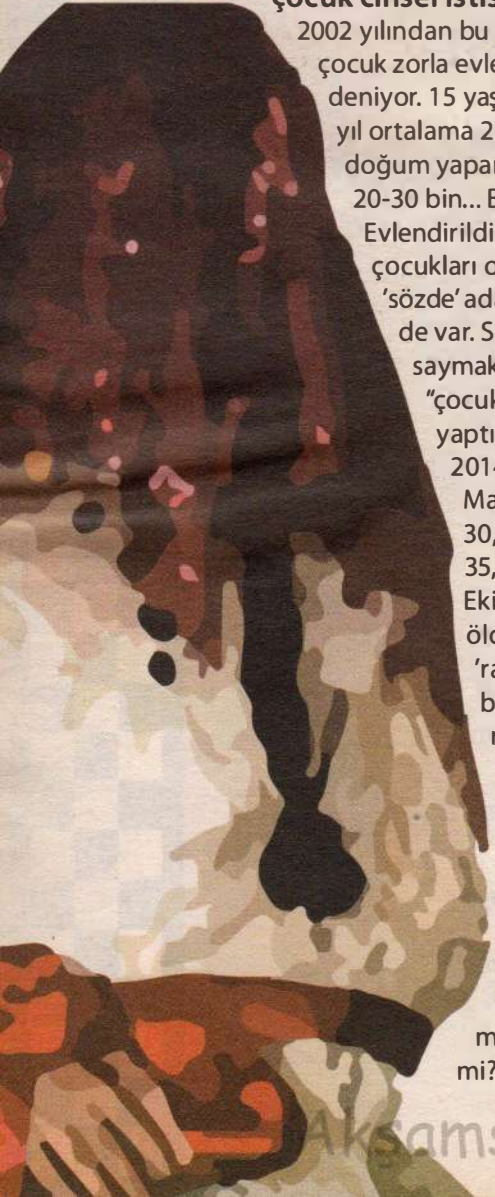
kafa'nı değiştir!

kardeşini yani bir insanı öldürmeyi koyan adam polisi de vuruyor. Kaldı ki acı örneklerini gördük.

Diyeceksiniz ki, ne yapmak lazım? KAFA'ları değiştirmek gerekiyor, eğitim şart! Okul öncesinden başlayacaksınız, ilkokulda devam edeceksin. Psikiyatrlarla, psikologlarla, pedagoglarla, sosyologlarla çalışacaksınız, "Ben yaptım oldu" demeyeceksin. Cinsel eğitimden kaçmayacak, 'tukaka' ilan etmeyeceksin. **KAFA'yı değiştireceksin, "Koruma tedbirleri getirdik, cezaları arttırdık, daha ne yapalım" demeyeceksin. Sapık ruhların ve vahşi ellerin bunlarla düzelmediği apaçık ortada.** Sivil toplum kuruluşlarıyla, derneklerle çalışacaksınız, eleştiri getirdiklerinde "Bunlar muhalif" demeyeceksin. Sadece bu kadar mı? Asla!

Bir müftü çıkacak "18 yaşındakinin zinasına karşı çıkmıyorsanız, 7 aylık bebeğe tecavüze karşı çıkmak timsah gözyaşıdır" diyecek, yine ünlü ve eski bir sanatçımız oğlunun şiddetini savunurken "22 yaşındaki bir genç kızın gece kulüplerinde her gece ne işi olabilir?" diye soracak. Sonra bu yaşlardaki kızlar şiddet görünce bunu eleştireceğiz öyle mi? Örnekler daha da çoğaltılabilir. Siyasiler zaman zaman kendilerine bir hedef belirliyorlar, sürekli bir konunun veya bir kişinin üzerine gidiyorlar ya. Yandaş basın kuruluşları da günlerce, bazen aylarca kendilerine destek veriyor. Gündemi istedikleri gibi değiştirebiliyorlar. Ne olur yani şimdi; cumhurbaşkanından başbakanına, bakanından vekiline, valisinden muhtarına hep bir ağızdan "Kadın cinayetlerine dur", "Çocuk istismarına ve çocuk yaşta evliliğe son" dense, kampanyalar yapılsa, bunları yapanlar yerden yere vurulsa, inlerine girilse, sayfa sayfa yayınlar yapılsa... Diyanet İşleri çıkıp her yerde bunların yanlışlığını anlatsa, "Günah kardeşim" dese, "Allah'tan korkun", "Cehennemliksiniz" dese, imamlar cemaate nasihat verse. "Kadın erkek eşittir" denilebilse...

Ama tüm bunlar yapılırken hep kadınlara sorulsa, sadece fikir almak yerine karar vermeleri sağlansa. Okullarda okutabilmek için her türlü mücadeleyi verdikten sonra (Fıtrattan mıdır bilinmez) keşke evde bir köşede oturmaları istenmese...

Kerimcan Kamal

deveye neren doğru ki demişler, 'benim hala umudum var' demiş

Hayatta kalmak için çektiğin acıları alt alta toplasan buradan köye yol olur. Hayat ne değerli bir şey ki bunca acıya rağmen yaşamaya değsin? Tersini yani ölümü bilmiyoruz da ondan.

Karmakarışık bir hikaye yaşam dediğin. Anlaması da anlatması da zor. Öyleyse önce bir soru ile başlıyoruz öyküye: Peşinen kabul mü edecek yoksa soru mu soracağız? "Peşin kabul" dersek sorun yok. *İradeni, daha büyük olduğunu düşündüğün bir iradeye teslim edebilir ve olacakları izleyebilirsin. Soru soracaksak eğer ilk sorum "Neden?" olurdu.* Neden buradayım, neden böyleyim, neden böyle oldu? Neden senin her dediğini kabul edeyim?

Dedim ya 'biatsa biat, itaatsa itaat' hayatı kolaylaştırabilir. Kabul edersen ve o üst iradenin sana verdikleri ile mutlu olmayı denersin. Artık ne verirse. Sözüden çıkmadığın sürece. Elini öptüğün sürece. Mesela ekonominin her ay bu kadar açık verdiği bir ülkede "Neden bir buçuk katrilyona saray yapıldı?" diye sormazsın. Büyüdükçe küçülmeyi öğreten bir felsefenin çocuklarıysak "Sarayla ne işimiz var?" diye sormazsın. Soru sormaya başladığın zaman ise o rahat alandan kovulursun.

Mesela, "Memleketin kaç madeni aynı parti ve etrafındakilere, ne karşılığı dağıtıldı, bu madenlerde ne gibi iş güvenlik önlemleri alındı?" diye sorarsan yerde tekme yersin. Tabi 300 küsur canı o dehlizlerde kaybettikten sonra. Aslınsa soru soranlar bugün bildiğimiz medeniyeti yarattılar. Şüpheciler.

İnançsız değil, şüpheciler. Zor oldu tabi. Onlar *"Dünya düz değil galiba"* deyip engizisyonla buldular kendilerini.

Ya da "Neden insan da uçmasın?" deyip rüzgarı uygun bir günde Galata Kulesi'nden açtılar kanatlarını ama sürgüne gönderildiler. Hepimizin o biatı sorguladığımız bir gün gelir 'çıkır'. Evet, maalesef kilit kelime işte bu. 'Çıkır'. 'Menfaat'.

Ve tam karşısı 'vicdan'. İnşaatlar yükselirken, senin de orada bir 'bir+bir'in varsa ya da hayalinin tümü buysa, gençliğinin baharında dövülerek öldürülen Ali İsmail'i düşünmezsin örneğin. Ama Berkin senin evladın olsaydı eğer, belediye'deki işin aklına gelmezdi artık. *"Vicdanınız sızlamıyor mu?"* diye sorabilirdin örneğin gözü yaşlı anasını yuhaladıklarında.

Ya da entelektüel birikiminden sual olunmazlara, "George Orwell, Ethem'in vuruluşunu da ayakta alkışlar mıydı?" diye sorabilirdin. Bir elinde TOMA'sı, bir elinde gazıyla dolaşan bugünün kudret sahiplerini "Ayakta alkışlardı..." dediğin aynı George Orwell, diktatoryayı, polis devletini, 'büyük ağabey sizi izliyor'u anlatan meşhur 1984'ü yazmamış mıydı diye üstüne üstüne gidebilirsin, bilgisini hangi amaç için kullandığını yorumlamak istemediğin bilginin. Kutuplaşmanın kaynağının elini sıkıp, yanağından öpüp, türküsünü çıkırdıktan sonra "Kutuplaşmaya karşıyım, o yüzden şey ettim" diyene "Baba ona öyle demezler, peynir ekmek yemezler" demek de mümkün ama izan ve vicdanın varsa.

Dedim ya işin içine başka şeyler giriyorsa, 15 yaşında evladı öldürülmüş anaların meydanlarda yuhalanmasına bile "ama onun da anasına küfrettiler" diye bahane uydurabilirsin. Kafasını cellada uzatırken, kendisini giyotine gönderen devrim arkadaşı Robespierre'e "Arkamdan geliyorsun" diye seslenen Danton misali, en büyük düşman paralel devlet şimdi. Biatçılar hep bir ağızdan bağırıyor "En büyük ihanet, paralel devlet" diye kurmalı bebekler gibi. Soranlar ise "Biatın bu kadarı da fazla, daha dün kardeş değil miydiniz?" diyor

ama kavga iktidar kavgası, kavga büyük... Soranlar onlara da soruyor: Kaplanı kurtlara yedirirken, gün gelip kurt sürüsünün yemi olacağını bilmeyecek kadar kör müydünüz?

Televizyon dizilerinde NATO karargahı basıp, NATO subayı öldürmek ilginç mühendislik denemeleri tabi. Aman dikkat edin bomba elinizde patlamasın! Biat kabul eder, itaat eder. Soran ise yola devam eder. Yol acı yüklüdür. Öğrenme bir acı sürecidir çünkü. İlk doğduğunda nefes almayı ağlayarak öğrenirsin. Adım atmak için ayağa kalkmak da öyle. Hayatta kalmak için çektiğin acıları alt alta toplasan buradan köye yol olur. *Hayat ne değerli bir şey ki bunca acıya rağmen yaşamaya değsin?* Tersini yani ölümü bilmiyoruz da ondan.

Yaşıyoruz, sonrasını bilmiyoruz. Bir yanda bağırta bağırta kafa kesen, kadınları köle pazarında satanlara karşılık, bir başka dünyada çocuklar, ötekini kabul etmeyi, paylaşmayı, senin gibi olmayana tahammül etmeyi, birlikte yaşamayı, insana, hayvana doğaya sevgi duymayı öğreniyor. Bizim yüzümüzü dönmek istediğimiz uygarlık şimdi ağaç kesmeden yol yapmayı, nükleer tesis kurmadan enerji üretmeyi, protestocu öldürmeyen demokrasiyi gerektiriyor.

Bir başın emrettiğini ayakların yerine getirdiği örümcekler, ayakları beslenme ve tehlike anında birlikte yönelen, diğer zamanda ise bağımsız davranan, tek gövdede özgür bilinçlere sahip deniz yıldızlarını anlamıyor. O yüzden Mustafa Kemal'in askerleri ile 'Kürtler' yan yana TOMA'lara direnirken, namaz kılan 'Antikapitalist Müslümanlar' 'Liberaller' koruyor. Evet, Türkiye yeni dünya için suni yada doğal ama önemli bir laboratuvar. Evet, görüyorum dünyada özgürlük yükselişini kontrol edemeyen neredeyse tüm devletler polis şiddetine başvuruyor. Sokak ortasında kendi vatandaşlarını vuruyorlar. Evet, belki her taraf eğri görünüyor. Ne yapalım?

Deveye neren doğru ki demişler, benim hala umudum var demiş. Zaman baskıyı görüp vicdanına sarılıp soru sorabilen samimi insanların zamanı. Zaman hesap sorulabilirlik, şeffaflık zamanı. Birbirimiz yeterince öldürdük, yeterince süründürdük. Zaman ya daha büyük savaşların ya da Kürt, Türk, Alevi, Sünni, Rum, Ermeni, Yahudi olarak ayrılmazdan önce insan olmanın güzelliğinde birleşme ve ayrılıklarımıza saygı gösterme zamanı.

Kibir

Can almakla olsaydı o işler
Önce Azrail devlet kurardı
Vakit gelmeden bitseydi sefer
İsrafil Sur'a çoktan üflerdi
Ol demeden olunsaydı eğer
Cebrail sana da gelirdi
Zorla güzellik olsaydı
Gerçekten bin yıl sürerdi
Kibrya Ridam
Azametim İzar
Mağruru olma padişahım
Senden büyük Allah var...

Ömür el verirse yeniden buluşana dek 'selamtle' kalın,
'hoşça' kalın...

Vedat Türkali

zaviyeleri birbirine müsavi müselles

Türkçe'de baştaki ilk harfi C_L_M_N_R_V_Z ile başlayan sözcükler Türkçe kökenli değildir. Akıl işi değildir ya, diyelim dil ırkçılığına kalkıldı; Türkçe çok kaybeder.

Kemalizm'e sövüp sayarak yerden yere vuranlar da var, ayılıp bayılarak göklere çıkarılanlar da. Dil konusunda da böyle. Kemalistlerin Türk dilini arıtma atılımları, Türk Dil Kurumu'nun kurulmasıyla somutlaşır kök salar toplumda. Yaşadıklarına, görüp geçirdiklerine şöyle bir değineyim. Bir ben okumadım ya o yıllarda. Bu dönemi milyonlarca kişiyle ortak yaşadık. Öğrencilik dönemimizden şöyle aklıma geldiği gibi örnekler vereyim. Siz ne diyeceksiniz bakalım.

Verid-i tahteterkova-yı eymen: Sağ köprücük kemiği altındaki toplar damar
Şiryan-ı subati-i eyser: Boynun sol yanındaki şah damarı

Buteyn-i eymen: Sağ karıncık

Buteyn-i eyser: Sol karıncık

Matematik'e bakalım;

Zaviye: Açı

Zaviye-i münferice: Geniş açı

Zaviye-i hadde: Dar açı

Zaviye-i kaime: Dik açı

Müselles: Üçgen

Zaviyeleri birbirine müsavi müselles: Eşkenar üçgen

Murabba: Dörtgen

Mustatil: Dikdörtgen

Mudalla: Çokgen

Mürtesem: İzdüşüm

Örnekler kolay bitmez. Türlü alanlardaki yeni Türkçe sözlükler, terimler yerlerine oturmuş, yerleşmiştir. İlk günlerde kimi değişiklikler "uydurca" diye alay konusu edilmiştir. Tutulmadığı için değiştirilenler de vardır. Ama atılım yerindedir; başarılı olmuştur.

Türk dili "Ural-Altay" dilleri arasında yer alır. Tek heceli, eklemlili bir dildir. Bütün dil tek sözcüğe son ek takılarak üretilir. Ön ek almaz. Mustafa Kemal bunu Türkçe'ye kazandırmaya uğraştı, olmadı. Söz gelimi ENTERNASYONAL İZMİR FUARINI 'ARSI ULUSAL İZMİR FUARI' yaptılar, tutmadı.

Türkçenin Japonca'ya benzediği söylenir. Genç dildir. Yedinci yüzyıla giden 'ORHUN YAZITLARI' var. Daha sonra Turfan'da bir mağarada duvar resimleriyle ele geçmiş Türklerin Mani dinine girmeleriyle (Zerdüştlüğün bir türü) kazanılmış 'MANI' metinleri. Bütün bu metinler son ekle büyüyen tek heceli bir dilin ürünleridir. Türkçede baştaki ilk harfi (C_L_M_N_R-V_Z) ile başlayan sözcükler Türkçe kökenli değildir. Akıl işi değildir ya, diyelim dil ırkçılığına kalkıldı; Türkçe çok kaybeder. Tek heceli sözlerden son eklerle gelişmekse olağanüstü bir destektir aslında.

Söz gelimi Arapça 'bükümlü' (Eskilerde 'insirafi-tasrif edilebilir' derdik) bir dildir. Seslisi az, sessizi çoktur. Bir sözcüğün 'sülası'sını bulursanız o sözcükten üretilmiş sözcükleri bulmanız, anlamınız kolaylaşır. 'KETEBE' üç sessizle oluşmuş sözcük 'K-T-B' yazmak' olayını anlatıyor. O üç ana ses yer-

biçim değiştirerek (eğilip bükülerek) yeni sözcükler verir:

Katip-Kitap-mektup-kütüp v.b. Çoğul da benzer kuralla yapılır. Söz gelimi medrese eğitimi yarım yurum o Osmanlı tatlısı Evliya Çelebi'miz iki Türkçe sözcüğü, pastırma, sucuku (PASATIRMA ve SUCAYIK) diye kolayından çoğul yapıverir. **Cumhuriyet Türkiye'sinde en çok tartışılan konudur 'dil devrimi'. Osmanlı'da süslemeye tutkulu yazı ustaları, diyelim Veusi, Nergisi "Hame-i -hammame-i mevzun terane- i marifetperdaz-ı dilkeşavaz" diye bir sürü sözü dizer. 'Hame' Kalem demiştir sonunda! Geri kalan sözcükler süslemedir.**

Yalın düşüncüyü, edimi- eylemi temel alan LATİNCE'li klasik lise eğitimine geçilmeye kalkışıldı. O da neyi, ne kadar getirdi, bilemeyiz. Bu olayları tartışırken akla ilk geleceklerden biri Nurullah ATAÇ'tır kuşkusuz. Onun özenli çevirileri Türkçe'ye yalnız bir yapıt kazandırmamış edebiyat dilimizi yeni bir aşamaya getirmiştir. O yıllar bakanlıkça yayınlanan 'TERCÜME' dergisi de iyi bir destektir.

Öğretimini Fransa'da yapmış Mustafa Suphi ülkeye dönünce önce İttihat Terakki'ye yaklaşır. Sonra muhalefete geçince Sinop Cezaevi'ne sürgün edilir. Arkadaşlarıyla cezaevinden kaçıp Sovyet Devrimi'nin başladığı Rusya'ya kaçar. III. Enternasyonal'in kuruluşunda Lenin'in yanındadır. BAKÜ'de TKP'yi örgütlediği arkadaşlarıyla çalışmak için Türkiye'ye döner. Tuzağa düşürülürler. Rusya'ya geri yollanma kandırmacasıyla Trabzon'da motorlara bindirilip açıkta süngütilip denize atılırlar ONBEŞ yoldaş.

Elimizde Fransa'dan döndüğünde Emile Bouglé'den çevirdiği "İlm-i İçtima Nedir?" diye bir kitabı var. Türkçe'de SOSYOLOJİ karşılığı bu, o günler. İslami kesimden Kürt, Mütarekede İstanbul Darülfünun Eminliği (Üniversite Rektörlüğü) de yapmış Babanzade Ahmet Naim psikoloji için 'İlm-i ruh' diyor. Batı'da Yunanca 'Logos' sözcüğü kullanılır, bilirsiniz Sosyoloji, Psikoloji, v.b. Bugün Logos karşılığı 'bilim'i kullanıyoruz.

Toplumbilim, Ruhbilim v.b.

Daha önce yıllar yılı Ziya Gökalp'in uydurduğu 'yat' eki kullanıldı. İçtimaiyat, Ruhiyat, Arziyat, İlahiyat.

Açılmışken biraz da Marksist sola değinelim.

Öncelikle söyleyeyim ki, Marksist terminolojinin emekçilerin anlayabileceği öz Türkçe sözcüklerle yazılıp yayınlanmasının baş uygulayıcısı Doktor Hikmet Kıvılcımlı'dır. Daha 937'de Das Kapital'i forma forma Türkçe'ye çevirirken de, o günler yayınladığı küçük Marksist broşürlerde de bütün terimleri halkın bildiği Türkçe olarak yerli yerinde kullanmıştır.

Romanımda da anlattığım gerçek bir olgu var. Ankara'da cezaevinde ekonomi politik anlatıyor işçilere Genel Sekreter Reşat Fuat BARANER. Müessesat-ı fevkaniye, Müessesat-ı tahtaniye. Tütün işçisi Sait (daha sonra Harbiye'de birlikte yattık) Abe Reşat diyor, dilimiz dünmez bu laflara. Yok mudur bunu bizim anlayacağımız bir ağzı? Yok, olmaz diyor Reşat. Dediği 'Alt Yapı-Üst Yapı' Oluyormuş demek!

Naci Sapan

3325 merkez! sayın 3310 şehit oldu

"3310 Merkez!" anonsuyla başlayan Ali Gaffar Okkan efsanesi, yardımcısı Serdar Irmak'ın "3325 Merkez! Sayın 3310 şehit oldu! Teşkilatımızın başı sağ olsun..." anonsuyla son buldu.*

Saat 17.45...

Bir anda telsizlerden normal olmayan bir hareketlilik seziyorum. Anonslar normal değil. Şehitlik semti lafları ile birlikte silahlı saldırı kelimelerini anlıyorum. Bürodaki arkadaşlarımı şehitlik semtine kaydırıyorum. Telsiz anonslarından suikastın 3310'a, yani Emniyet Müdürü Gaffar Okkan ve korumalarına yönelik olduğu anlaşılıyor. Diz bağım çözülüyor. "Eyvah" deyip, telefonlara sarılıyorum. Merkeze, ardından olay yerine yönelen arkadaşlara kesin yeri ve Müdür'ü söylüyorum. Hala yazarken tüylerimin diken diken olduğunu hissediyorum.

Şimdi ne olacak?

Bu soruyu yarım saatlik zaman dilimi içinde binlerce kez beynimin derinliklerinde tartıyorum. Her şey o kadar flu ki... Devlet erkini kişisel menfaatleri için kullanmayan o adam yok artık. Suikastın Diyarbakır'a getireceği yükün ağırlığı çöküyor omuzlarıma. Cinayetlerin Diyarbakır'ın üzerine yıkılma ihtimali çok yüksek. Zaten ilk dakikalardan itibaren PKK telaffuzları yapılırken, TV'lerden gelen Hizbullah sesleri de bunu bastırmış, suikastı gerçekleştiren zihniyetin hesabı tutmamıştı. /Paris'te Sakine Cansızların suikastında olduğu gibi/ Tarih 26 Ocak, suikasttan iki gün sonra...

Böyle cenaze töreni mi olur dedirtecek kadar 'muhteşem' bir cenaze töreni. Diyarbakır, nasıl cevap vereceğini biliyor. Yıllardır faili meçhul cinayetlerin acısını çekmiş bir halk olarak, ne yapacağını çok iyi biliyor. Bütün Türkiye'ye, Dünya'ya mesaj vereceği belli Diyarbakırlının. 7'den 70'e bütün Diyarbakır sözleşmişcesine cenaze töreninde buluştu o gün. Sağcısı, solcusu, herkes cenaze töreninde dost, düşmana Diyarbakır'dan mesaj veriyor. Et-tırnak misali bir mesaj. Dönemin HADEP'li Belediye Başkanı Feridun Çelik'te cenaze töreninde. O da herkes gibi son derece üzgün.

Ve Diyarbakır ağlıyor.

Bütün Türkiye seyrediyor.

Neler oluyor? 'Terörist' olarak lanse edilen bu kent, bir polis müdürünün arkasından nasıl böyle ağlıyor ve hesap soruyor: "Katiller bulunsun, halka verilsin." Kendi faili meçhullerinin katillerini hiçbir zaman tanımayan bu halk, polis müdürünün

katillerini devletten istiyor. Aynı zamanda kendi katilini de tanımak istiyor. Diyarbakır, haksızlığa karşı direnişini bir kez daha kanıtlıyordu devletin emniyet müdürünün cenazesine gösterdiği sahiplenmeyle...

Cenaze ile ilgili Hürriyet'in başlığı şöyleydi; 'HALK TÖRENİ' Ertuğrul Özkök'ün köşesinin başlığı ise, 'Referandum gibi.' Giriş şöyle; Bir halk için bundan daha anlamlı bir referandum olabilir miydi? Kendiliğinden bir referandum. Sorusu basit: "Birlikte yaşamak istiyor musunuz?" Cevabı da basit: **"Evet, Gaffar'ların ülkesinde, Gaffar'larla birlikte yaşamak istiyoruz."**

Evet, O, Gaffarları çoğalttıkça bu ülkede sorunların

olmayacağını ölümüyle de gösterdi. O, hayırlı bir evlat. Var olduğu zaman da liderdi. Gittiği zaman da lider gibi gitti. Hayırlı gitti. Ülkenin her köşesine, o sahip çıktığı halkla birlikte öyle şeyler anlattı ki...

"Diyarbakırspor'u şampiyon yapmadan gitmeyeceğim" demişti. Ölümünden bir hafta önce çay içmeye davet ettiğinde, elindeki dosyayı bana göstermiş ve "Bu işi de yapmadan Diyarbakır'dan gitmeyeceğim" demişti. Dosya Diyarbakırspor Eğitim Vakfı'nın tüzüğüydü. Vakfı şubat ayında kuracaktık. Kendisini uğurlayan 7'den 70'e herkesin sevgilisi olmuştu. Sokaklarda çocukların ona Gaffar Amca demesinden büyük haz alıyordu. Telefonları vatandaşa açıktı. Esnafı ziyaret eder, kahvelerde oturup sorunları dinlerdi. 30 Eylül 2000 günü, Güneydoğu Gazeteciler Cemiyeti'nin ödül töreninde, Gaffar Müdür'e bir sürpriz yapmıştık. 'Yılın Bürokratı' seçmiş, kendisine teşekkür plaketi vermiştik. Gözleri dolmuş, "Mutluluğumu nasıl dışa vuracağımı bilmiyorum. 27 yıllık meslek hayatımda aldığım en büyük ödül bu. Çünkü bunu Diyarbakır'dan alıyorum" demişti. Hizbullah'ı hiç küçümsemedi Gaffar Okkan. Hizbullah operasyonlarının sonunda, "Hizbullah bir dünya oyunu. Dünyanın oyununu Diyarbakır'dan bozuyoruz" diyordu. "Uğur Mumcu ve Ahmet Taner Kışlalı'nın katilleri bunlar. Onların katillerine ulaşmak istiyorum. Tek hedefim bu" diyordu. Ve o, katillerini bulmayı amaçladığı Mumcu'nun 8. ölüm yıldönümünde katledildi.

Oktay Kaynarca

"canım sıkılıyor"

Diyarbakır'da Gaffar Okkan fırtınası esmeye başladığı yıllardır... Telefonum çaldı "Canım çok sıkılıyor şu aralar, hadi atla gel be kardeş" dedi. Hiç ikiletmedim. Ertesi gün ilk uçakta yer ayırttım. Sabah havaalanına giderken yine Gaffar Abi aradı. "Acil İstanbul'a gitmem gerekiyor. Ama sen yine de gel... Ben her şeyi ayarladım. Yarın Diyarbakır'dayım." Bindim uçağa gittim. Ama vakit geçmiyor. İsyan ettim: "Bir tane cadde var başka gezecek yer yok. Bu mu senin değiştirdiğin şehir? Sıkıntıdan öldüm be!" "Kapat telefonu" dedi. 5 dakika sonra kapım çaldı. İki polis memuru aldı beni Diyarbakır'ı gezdik. Ama ne gezmek! Tarih mi? Tarih

Doğa mı? Doğa... Eğlence mi? Eğlence... En son sabaha doğru bir ciğercide bitirdik gezmeyi ben hala öyle ciğer yemedim. Otele geri döndüm. Sabah 5 miydi 6 mıydı hatırlamıyorum. Gaffar Abi aradı, "Nasıl değişmiş mi Diyarbakır?" diye sordu. Diyarbakır çok değişmişti. Gaffar Abi şehre, insana, yaşama dokunmuştu. Gaffar Abi Diyarbakır'a döner dönmez, "Hayırdır Abi neye sıkın canın?" diye sordum. "Boş ver" dedi. "Boş ver beni... Sana son fıkramı anlatayım..." diye değiştirdi konuyu... Çaresiz, boş verdim o gün... Kısa bir süre sonra ölüm haberi geldi. Ve ben hala düşünür dururum, "Gaffar Abi'nin canını kim niye sıkıyordu o gün?" Ruhun şad olsun Gaffar Okkan yıldızlara baktıkça seni hep göreceğiz.

Yaprak Döner

kitap ayracı

"Bir silgi gibi tükendim ben. Başkalarının yaptığıni silmeye çalıştım. Mürekkeple yazmışlar oysa. Ben kurşun kalem silgisiydim, azaldığımla kaldım."
Yaşar Kemal / İnce Memed

"Şeytanın yarattığı bir gökkuşağı gibidir kıskançlık. kendini tutsak, kıskandığını özgür görürsün."
Ahmet Altan / Kristal Denizaltı

"Sen onları görmüyorsun diye başka insanların hayatı durmuyor."
Hande Altaylı / Kahperengi

"Neden iki ayrı kişi olduğumuzu anlamıyorum. kendim kalarak, sana dönüşmeyi isterdim."
Jean Paul Sartre / Toplu Oyunlar

"Bazıları için ölmek kolaydı. Uğursuz bir trenin gelmesi yetiyordu, tamamı bu iş. Ama benim için göklere uçmak ne kadar güçtü. Herkes engel olmak için bacaklarını tutuyordu."
José Mauro de Vasconcelos / Şeker Portakalı

"Hayatınızın kadını öldüğü gün ne yaparsınız? Ben Kudüs'e gidip geldim. Trafik berbattı; bir film festivalinin açılışı vardı."
Etgar Keret / Buzdolabının Üstündeki Kız

"Burası bizim ülkemiz değil bizi öldürmek isteyenlerin ülkesi."
Tezer Özlü

"Politikacılar" dedi. "Araştırırsanız tarihteki bütün cinayetlerden onlar sorumludur."
Forrest Carter / Küçük Ağaç'ın Eğitimi

"Kadınlar kandırılacaklarsa eğer, bunu bir erkeğin yapmasını isterler, bir kadının değil."
Murathan Mungan / Yüksek Topuklar

"-Kolyeni bende unutmuşsun, akşam gel al.
-Yangında düşürdüm sanıyordum.
-Yangın sayılır."
Metin Kaçan / Ağır Roman

"Despotluk yasalarda yer alıyorsa özgürlük geleneklerde yaşıyor demektir."
Honore de Balzac / Tılsımlı Deri

"Yüreğine, acı korkusunun, acının kendisinden de kötü bir şey olduğunu söyle."
Paulo Coelho / Simyacı

"Ben aşktan daima kaçtım. Hiç sevmedim. Belki bir eksikim oldu. Fakat rahatım. Aşkın kötü tarafı insanlara verdiği zevki eninde sonunda ödetmesidir. Şu veya bu şekilde... Fakat daima ödersiniz..."
Ahmet Hamdi Tanpınar / Saatleri Ayarlama Enstitüsü

KAFA yaparken

- Olum bu ne lan?
- Abi Street Fighter makinası geldi...
- Gıybette son noktadayız!
- Koray işin yoksa ekmek almaya gitsene
- "İşin yoksa" derken abla!?
- Abla sürekli kedi kovuyor! 'Pisttttt!'
- Ben 6 kişilik randevu istiyordum!!!
- Can bey! Şu çocuklara bak!!!
- Kız cebinde balıklı kraker taşıyor
- Google'ı nereye yazıyoduk?
- Hadi giiir kanıma! Şu sayfayı yapalım da bitsin artık!!!
- Bi gün var ya bu sulu boyanın suyunu içicem!
- Ojen yüzünden randevumuza geç kaldık!!
- Begüm kendi kafasına sıkı!
- KAFA Nakliyat diye bişi mi açsak?
- Ne! Beyran mı?
- Bu yazıyı yazan arkadaş 'kel' oldu! (Lefter)
- Mehmet abinin atarı anca bize...
- Çay mı?.. Boza mı?.. Kokoreç mi?.. İshal mi?
- Mangalda sucuk pişmanlıktır.
- Ekipce zor günlerden geçiyoruz, o kadar kanat yenir mi lan?!
- Ercan'ı arayıp sorsana... Ya da arama zaten gelir.
- Bu kadar stajyeri nereye koyucuz?
- Abi Street Fighter'in kolu bozuldu!?
- Gerçek Street Fighter bu değil!
- Çunli'yi alma onu dövmeekten bıktım
- Hafız böyle oynuyon ama arada da jeton at çorbamız kaynasın.
- Herkül biraz sen süpür ben yoruludum.
- Çorba vaaaar. Pilav vaaar. Tavuk vaar. Ama bittii!
- Deniz bi kere de dok gelse şaşarıdım zaten!
- Benim köşenin adı 9999 in 1 olsun mu? Olmasın.
- Street Fighter eğitimini, ilkökul eğitimi kadar gerekli görüyorum.
- Türkiye'de yargı bağımsız mı? (saat 04:17)
- Aaaa Hayko da aramızda!

Yazarı bilinmeyen 'Kim Özlerdi Avuç İçlerinin Kokusunu' başlıklı şiir Aralık sayımızın 6. sayfasında Can Yücel imzasıyla yayınlanmıştır. Bu hatayı düzeltir, okuyucularımızdan özür dileriz.

Ocak 2015 - Sayı: 5 - Aylık Edebiyat Mizah Dergisi

Aylık Yaygın Süreli Yayın - Yayıncı: Gökcan Yapım Ltd. Şti.

İmtiyaz Sahibi: Mert Çanga

Sorumlu Müdür ve Yayın Koordinatörü: Ayça Derin Karabulut

Görsel Yönetmen: Begüm Semerci - Kapak Tasarım: Gazi Çağdaş

Reklam: Deniz Güldal - deniz.guldal@kafadergi.com

Adres: Koşuyolu mah. İsmailpaşa sok. No:44 Kadıköy/İstanbul

www.kafadergi.com - bizyazin@kafadergi.com - reklam@kafadergi.com

Tel: (0216) 428 9 888/ Baskı: A4 Grafik Matbaacılık Yayıncılık Reklam ve Bilgisayar

Hizmetleri Ltd. Şti. (0212) 452 40 99 Mahmutbey Cad. Meriç Sk. No:26 Şirinevler/İst.

Dağıtım: DPP (0212) 622 22 22

Kafa Dergisi'ndeki tüm yazı, çizim, espri, karakterlerin yayın hakları saklıdır. Yayın evi, yazar ve çizerin yazılı izni alınmaksızın hiçbir yazı ve basılı görsel yayın organında ve sanal ortamında kullanılamaz.

Gürol Kutlu

oyuncak kafası

oyuncak müzesi nerede?

Ömer Paşa Cad. Dr. Zeki Zeren Sok. No:15
Göztepe/ İstanbul
Telefon: 0216 359 45 50-51/ Fax: 0216 363 57 25
Müze Ziyaret Saatleri;
Hafta içi: 09.30-18.00 - Hafta sonu: 09.30- 19.00

John F. Kennedy'in oyuncacı ve E.T

1950'li yıllarda oyuncak üretimine başlayan Pascal Kamar, 1962 yılında Amerika Başkanı J.F.Kennedy'nin oyuncacığını yapar. 28 cm. boyundaki bu oyuncakta Kennedy, sallanan koltuğunda gazete okumaktadır. Koltuk sallandıkça müzik kutusunda "Happy Days Are Here aAain." şarkısı çalar. Kennedy'nin okuduğu gazetede, 1962 yılında Dünya yörüngesinde tur atan ilk astronot olan, yakın dostu John Glenn'in uzay macerası anlatılmaktadır. Başkan'ın uğradığı suikasttan sonra oyuncacığın üretimi durur. Pascal Kamar, yaklaşık 20 yıl sonra bir uzaylı olan E.T'yi yapar. Hayranlarının karşısına 1982 yılının Haziran ayında, Spielberg'in bir film kahramanı olarak çıkan E.T'nin oyuncacı dünya çapında bir üne kavuşur.

Mona Lisa'nın Bebeği

Mona Lisa, Rönesans sanatçısı Leonardo da Vinci'nin ünlü yağlı boya tablosudur. Leonardo'nun 1502 yılında başlayıp dört yılda tamamladığı eser, Fransa'daki Paris-Louvre Müzesi'nde sergilenmektedir. İstanbul Oyuncak Müzesi'nin en seçkin oyuncaklarından biri olan Mona Lisa'nın bebeği ise, Amerikalı ünlü porselen bebek yapımcısı Fawn Zeller tarafından 1954 yılında üretilmiştir. Bebeğin kafası porselenden yapılmış olup, giysileri Mona Lisa'nın tablosu örnek alınarak 1500'lü yılların modasını yansıtmaktadır. Fawn Zeller o yıllarda iç çamaşırı olmadığını bildiği için, bebeğin ipek giysilerinin altına dantelli jüpon dikmiştir. Sergilenen ilk ve tek porselen bebek Mona Lisa'nın, da Vinci'nin tablosundakinden farkı, belden aşağı bölümünün de bulunmasıdır.

Eyüp Oyuncakları

100-150 yıl önce İstanbul'daki sünnet çocukları, okullar açılmadan önce aile büyükleriyle birlikte Eyüp Sultan Camisi'ni ziyaret ederlerdi. Bu gelenek nedeniyle, caminin yakınlarında, sıra sıra oyuncakçı dükkânları açılmış. İstanbul'un Eyüp bölgesi, çocukların gösterdikleri ilgi üzerine, toprak ve deri malzemeden oluşan seri üretimin gelişmesiyle birlikte ülkemizdeki oyuncak tezgâhlarının merkezi olmuştur. O dönemde, yerli üretim oyuncaklar Anadolu'nun birçok yöresine buradan dağıtılmıştır. En popüler Eyüp figürleri arasında dönme dolaplar, toprak dümbelekler, tefler, fırıldaklar, topaçlar, tel dolaplar, kaynana zırlıkları, saplı davullar, cambazlar, Karagöz-Hacivat tasvirleri ve bülbül testileri sayabiliriz. 1950'li yıllarda yaygınlaşan plastik oyuncaklara yenik düşen Eyüp oyuncakçıları, çocukların düşleriyle birlikte tarihe karışmışlardır.

Noel Baba

Noel Baba, Amerikalı şair Clement Clarke Moore (1779-1863) tarafından yazılan bir şiirden doğmuştur. Amerikalı ressam Thomas Nast (1840-1902) şairin dizelerinden esinlenerek Noel Baba'nın resmini yapar ve onu Ren geyiklerinin çektiği bir kızığa oturtur. O tarihten beri, Yılbaşı kutlamalarının vazgeçilmez bir parçası olan Noel Baba, çocuklara yıllardır ücretsiz oyuncak taşımaktadır.

Yellow Kid

Çizgi romanın ilk örneği olarak Amerikalı karikatürist Richard Fenton Outcalt'in (1863 - 1928) "The Yellow Kid (Sarı Çocuk)" gazete bandı gösterilmektedir. Sanatçının Hogan's Alley (Hoogan Sokağı) başlığı ile 1894 yılında çizdiği siyah-beyaz karikatürde adı Mickey Dugan olarak geçen kel kafalı, kepçe kulaklı, dişlek çocuk, sonraki yıllarda sarı bir entari giyer. Yellow Kid ve arkadaşlarının konuşmaları çizim içine yerleştirilmiş yazılardan oluşmaktadır. Sarı çocuk, adını üzerinde yazılar bulunan sarı entarisinden almaktadır. İşte bu yazılar, günümüzdeki konuşma balonlarının atasıdır. Yellow Kid, gecekondu mahallelerindeki zorlu yaşam koşullarına ayna tutmaktadır. Karikatürist Richard Fenton Outcalt çizimlerinde zenginle fakir arasındaki ayrımı vurgulamaktan çekinmemiştir. Yellow Kid'in oyuncacı 1896 yılında ABD'de üretilmiştir.

Yüzbaşı Koepenick

Wilhelm Voigt asıl mesleği ayakkabıcılık olan, geçimini hırsızlık ve dolandırıcılıkla sağlayan bir kişidir. Voigt'un aklına 1906 yılında şeytani bir fikir gelir; bir eskici dükkanından aldığı yüzbaşı üniforması ile Berlin sokaklarını arşınlamaya başlayan Voigt, yolda rastladığı askerlere emir vererek peşinden gelmelerini söyler. Arkasına taktığı bir manga askerle birlikte Berlin'in semtlerinden Koepenick'in belediye binasına girerek başkanı tutuklar. Belediye kasasına el koyarak yanına aldığı 4000 mark ile kayıplara karışmadan önce, emirlerini harfiyen uygulayan askerlere binada kalıp asayışı sağlamalarını söyler. Sonra, askerlerin selâmları eşliğinde binayı terkeder. Olayın açığa çıkmasından sonra buna en çok gülenlerin başında İmparator II. Wilhelm gelmektedir. İmparator, daha sonra yakalanarak dört yıl hapis cezasına çarptırılan Voigt'u affederek hapisten çıkartır. Günümüzde Koepenick Belediye Binası'nın girişinde, Prusya üniforması ve bıyığıyla kapıdan giren insanlara sertçe bakan asker heykeli Yüzbaşı Koepenick'tir. Almanya'nın ünlü oyuncak üreticisi Lehmann'ın 1906 yılında yaptığı Yüzbaşı Koepenick figürünün elinde taşıdığı kesenin üzerinde geleneksel bir şekilde "Koepenick" yazmaktadır. Bu figürün hırsızlık serüvenini belgeler.

bu bizimki

Yıkıcı bir aşk bu,
Yıkıyor milletin ortasına
Tutku yükünü.

Bölücü bir aşk,
Ekmeği suyu bölüyor
Günde üç öğün.

Hain bir aşk bu,
Sizin eve hırsız girer
Onunkine polis.

Yasadışı bir aşk,
Evlenmeyi
Hiç mi hiç düşünmüyor.

Soyguncu bir aşk bu,
En sıradan ezgilerden
Sevinçler devşiriyor.

Kökü dışarda bir aşk,
Dante ile Beatrice'inkine
Fena öykünüyor.

İşgalci bir aşk bu,
Samanlık sevişenin diyor
Başka şey demiyor.

Cemal Süreya
(...1931 - 9 Ocak 1990)